ОБЩИНА КАСПИЧАН **KASPICHAN MUNICIPALITY**

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА КАСПИЧАН
Изх. № 08-00-158
14.10 2022г.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
п. код 9930 Каспичан
индекс и дата ВДС 298
14.10.2022г.
срок на изпълнение

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ КАСПИЧАН

ПРЕДЛОЖЕНИЕ
ОТ МИЛЕНА НЕДЕВА – КМЕТ НА ОБЩИНА КАСПИЧАН

Относно: Приемане на Програма за управление на отпадъците на Община Каспичан за периода 2021г.-2028г.

УВАЖАЕМИ/А Г-Н/Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

Съгласно чл.52, ал.1 от Закона за управление на отпадъците, кметът на Общината разработва и изпълнява Програма за управление на отпадъците за територията на съответната община. В изпълнение на това е разработена Програмата за управление на отпадъците с период на действие 2021г.-2028г. Програмата е разработена според заложените изисквания в чл.52, ал.4 от ЗУО, а именно същата ще бъде в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021г.-2028г. /НПУО/ и утвърдените със Заповед № РД-883 от 23.09.2021г. на Министъра на околната среда и водите „Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“.

Настоящата Програма за управление на отпадъците на територията на Община Каспичан съдържа преглед на текущото състояние на общината, по отношение управление на отпадъците, както и регламентира целите, принципите, мерките, начините на изпълнение, начините на контрол, начините на финансиране на дейностите и очакваните резултати за изпълнение на задълженията на Общинската администрация – Каспичан по отношение управлението на отпадъците.

При разработването на Програмата е спазена йерархията за третиране на отпадъците, изградени съгласно изискванията на Европейския съюз /ЕС/ и залегнала в ЗУО, а именно:

1. Предотвратяване образуването на отпадъците;
2. Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
3. Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

Програмата обхваща всички дейности свързани с управлението на отпадъците на Община Каспичан, произтичащи от ЗУО. В нея се включват мерки по предотвратяване образуването на отпадъците, събирането, транспортирането, третирането, оползотворяването и обезвреждането на различните потоци отпадъци, образувани от жизнената дейност на гражданите, от администрацията, търговски, производствени и други източници.

В съответствие с новата политика за управление на дейностите с отпадъците и въведената йерархия за управлението на отпадъците и третирането им, програма определя рамката за поетапно достигане на следните цели, съответстващи на НПУО:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци.

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

За изпълнение на всяка от целите са разработени подпрограми със съответните планове на действие, в които са предвидени конкретни мерки за изпълнение с необходимия финансов и човешки ресурс.

Във връзка с разпоредбите на чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове и чл. 77 от Административно-процесуалния кодекс на 14.03.2022г. на интернет страницата на Община Каспичан беше публикувано уведомление с мотивиран доклад и проекта на Програмата.

На основание чл. 26, ал. 2 и ал. 4 от Закона за нормативните актове, Община Каспичан предостави възможност на заинтересованите лица в рамките на регламентирания 30-дневен срок да направят своите предложения и да изразят становища по Доклада на Кмета на Община Каспичан, относно Програма за управление на отпадъците на Община Каспичан за периода 2021г.-2028г. В рамките на регламентирания тридесетдневен срок, съгласно разпоредбите на чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове, в деловодството на Община Каспичан не са постъпили предложения относно Програма за управление на отпадъците на Община Каспичан за периода 2021г.-2028г.

След проведена процедура за преценяване на необходимостта от Екологична оценка на Програмата за управление на отпадъците Община Каспичан за периода 2021г.-2028г., се постанови с Решение № ШУ-20-ЕО/2022г. от РИОСВ - Шумен да не се извършва екологична оценка на Програмата за управление на отпадъците, при прилагането на която няма вероятност да се окаже значително отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Съгласно чл.52, ал.8 и ал.9 от ЗУО, органът отговорен за приемането на програмата, както и за контрола върху изпълнението ѝ е Общинския съвет на съответната община, за която е разработена програмата, предлагам на Вашето внимание: Програма за управление на отпадъците на Община Каспичан за периода 2021г.-2028г., съгласно Приложение 1.

ул. „Мадарски конник" № 91
9930 гр. Каспичан
телефон : +359 5351 / 74 74
факс : +359 5351 / 74 70
e-mail: obshtina@kaspichan.org
www. kaspichan.org

91 Madarski konnik st
9930 Kaspichan
Phone:+359 5351 / 74 74
Fax: +359 5351 / 74 70
e-mail: obshtina@kaspichan.org
www. kaspichan.org

Предвид гореизложеното, на основание чл.21, ал.1, т.12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, предлагам на Общински съвет – Каспичан да приеме следното:

РЕШЕНИЕ:

На основание чл. 21, ал.1, т.12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация и чл.52, ал.8 от Закона за управление на отпадъците, Общински съвет – Каспичан приема Програма за управление на отпадъците на Община Каспичан за периода 2021г.-2028г.,съгласно Приложение 1.

МИЛЕНА НЕДЕВА
Кмет на Община Каспичан

ЗАЛИЧЕНО на основание чл.4,§2 и чл.6, §3 от Регламент (ЕС)2016/679

ОБЩИНА - КАСПИЧАН КМЕТ

Съгласували:
инж. Женя Ра
Началник отд.

ЗАЛИЧЕНО на основание чл.4,§2 и чл.6, §3 от Регламент (ЕС)2016/679

Радостина Механдж
Юрисконсулт

ЗАЛИЧЕНО на основание чл.4,§2 и чл.6, §3 от Регламент (ЕС)2016/679

Изготвил:
Троян Хад
Мл. експер

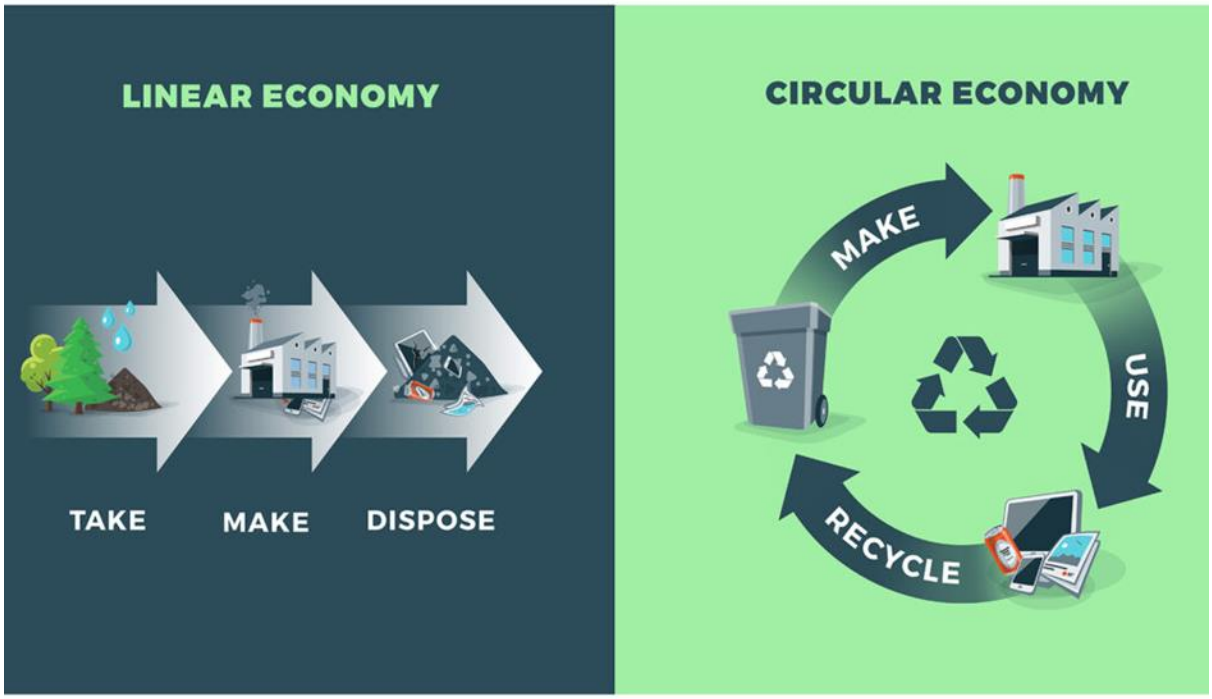
ЗАЛИЧЕНО на основание чл.4,§2 и чл.6, §3 от Регламент (ЕС)2016/679

ул. „Мадарски конник“ № 91
9930 гр. Каспичан
телефон : +359 5351 / 74 74
факс : +359 5351 / 74 70
e-mail: obshtina@kaspichan.org
www. kaspichan.org

91 Madarski konnik st
9930 Kaspichan
Phone:+359 5351 / 74 74
Fax: +359 5351 / 74 70
e-mail: obshtina@kaspichan.org
www. kaspichan.org

ОБЩИНА КАСПИЧАН

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА КАСПИЧАН 2021-2028 г.

Съдържание

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА 5

I. ВЪВЕДЕНИЕ 7

ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА 8

ЦЕЛИ 9

РЕЗУЛТАТИ 10

ПРИНЦИПИ И ДЕЙСТВАЩО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО 11

ЙЕРАРХИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ 19

ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ В КОНТЕКСТА НА ПУО 19

II. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА КАСПИЧАН И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ 22

Основни изводи от анализа на състоянието на образуваните битови отпадъци на територията на община Каспичан 23

Изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъците 27

Изводи от анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване. 28

Изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците и осъществяването на управленските и контролните функции. 28

Изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите 29

Изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците 30

Изводи от анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци. 30

III. SWOT АНАЛИЗ 31

Възможности 54

Заплахи 54

IV. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 Г. 54

V. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА 56

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ 61

VI. 1. Цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2021-2028 г. 61

VI.2 Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци 75

VI.3 Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци 78

VI.3.2 Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради 84

VI.3.3 Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с 88

VI.5 Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци 93

VI.6 Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет 98

VI.7 Подпрограма за прилагане участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците 100

VII. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ, РЕГИОНАЛНИ И НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ 102

VIII.СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА КАСПИЧАН 2021-2028 Г. 103

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ 104

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.2 АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ 116

1. Анализ на битовите отпадъци 116

МОРФОЛОГИЧЕН СЪСТАВ НА ОТПАДЪЦИТЕ 120

Източник: Община Каспичан, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД 123

битовите отпадъци на МОСВ от 2019 г 127

Източник: МОСВ, 2019 127

2. Разделно събиране на отпадъци от опаковки 129

Изотчник: Община Каспичан, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД 131

Източник: Община Каспичан, обработка: „ААЗ Инженеринг“ ЕООД 131

3. Биоразградими отпадъци 131

4.Строителни отпадъци 136

5. производствени и опасни отпадъци 139

6.Утайки от ПСОВ 143

Депониране. Регионално депо за неопасни отпадъци 145

8.Замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване 145

СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 146

Принципът „Замърсителят плаща” 146

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) 147

Отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци 148

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.3 **АНАЛИЗ НА ФИНАНСИРАНЕТО, ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В СЕКТОРА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ** 151

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.4 **АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ** 155

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.6 **АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯТ КАПАЦИТЕТ** 156

ПРИЛОЖЕНИЕ 2 ПРОГНОЗИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ 161

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БВП	Брутен вътрешен продукт
ДВ	Държавен вестник
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НДНТНПР	Най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НКСУО	Националната комуникационна стратегия за управление на отпадъците
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НДЕФ	Национален доверителен еко-фонд
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОП	Оперативна програма
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ПМС	Постановление на министерски съвет
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъци
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
РДО	Рамкова Директива за отпадъците

РИОСВ	Регионална инспекция по опазване на околната среда и водите
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци
ТБО	Твърди битови отпадъци

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за управление на отпадъците е един от най-важните инструменти за прилагане на законодателството за отпадъците на местно ниво. Тя се разработва в съответствие с нормативните изисквания на чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), във връзка с чл.15, ал.1, т.3, чл.57 и чл.59 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Програмата за управление на отпадъците е секторна програма и е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на община Каспичан.

Програмата за управление на отпадъците на територията на община Каспичан 2021 - 2028 г. е разработена за период, който съвпада с действието на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.) и при необходимост ще бъде актуализирана при неговото окончателно одобрение, при промяна във фактическите или нормативни условия.

Националният план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото. Срокът на програмата съвпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2021-2027 г.

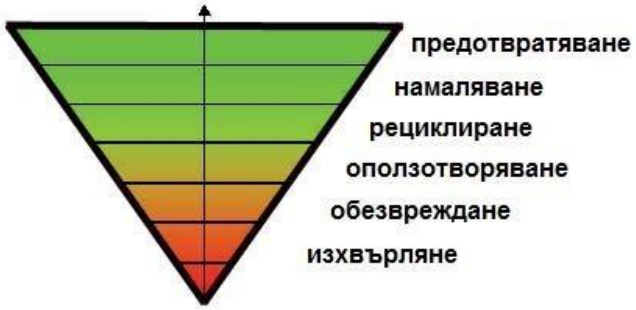
Приоритет „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда” за периода 2021-2027 г. е насочен към специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ и ще се финансират мерки, чрез които отпадъците ще се подготвят за повторна употреба и поправка, ще се рециклират или генерирането им ще бъде предотвратено, както и дейности, свързани с осведомеността на населението и промяна в нагласите му.

Програмата за управление на отпадъците отразява актуалното състояние и планира мерките и дейностите с отпадъците на територията на община Каспичан, в съответствие с действащите нормативни изисквания. Разработването й се базира на наличните данни, резултатите от проведени проучвания на системите за управление на отпадъците в общината, както и на анализ на възможностите за финансиране на планираните дейности. Въз основа на събраните данни са направени експертни

предложения и прогнози за развитие на инфраструктурата, системите и практиките за управление на отпадъците в общината.

Ключов елемент на програмата е спазването на йерархията за третиране на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на отпадъци;
- Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
- Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

Политиката за управление на отпадъците

Настоящата Програма е насочена към подобряване на организацията за управление и намаляване количеството на образуваните отпадъци в община Каспичан и създава необходимите предпоставки за успешна реализация на планираните мерки и дейности.

При разработването на Програмата са отразени промените в нормативната уредба и фактическите условия, породени от стремежа на Общинска администрация - Каспичан за постигане на устойчиво управление на отпадъците.

ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините и компетенции на Кмета, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и техните подзаконовите нормативни актове. Обхватът и съдържанието на Програмата са в съответствие и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите.

В обхвата на настоящата Програма попадат дейностите, свързани с формираните на територията на община Каспичан отпадъци, изведени и

приоритизирани на база идентифицираните проблеми, които общинското ръководство трябва да реши, за да се постигне екологосъобразното им управление.

Програмата разглежда процесите от образуването на отпадъците до тяхното крайно обезвреждане, а именно:

1.1.1 видът на отпадъците и тяхното образуване;

1.1.2 количества и характеристика на отпадъците;

1.1.3 начин на събирането и използвани съдове;

1.1.4 транспортиране и използвана техника;

1.1.5 рециклиране и оползотворяване;

1.1.6 обезвреждане на отпадъците.

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Каспичан е изготвен анализ на съществуващото състояние по отношение дейностите, свързани с отпадъците, на база който са идентифицирани проблемите и са формулирани целите за периода 2021-2028 г. Разработен е План за действие, в който са посочени необходимите мерки в близка и в средносрочна перспектива, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване на планираните дейности.

Програмата е отворен документ, който може да бъде допълван и актуализиран при:

- промяна на нормативната уредба;
- промяна на фактическата обстановка;
- по препоръка на компетентните органи;
- при конкретизация на инвестиционните проекти.

Програмата има за цел да осигури на община Каспичан инструмент за планиране на необходимите ресурси, мерки и дейности за предоставяне на качествени услуги по управление на отпадъците на жителите на общината и да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската йерархия за отпадъците.

Очаква се изпълнението на Програмата да окаже съществен принос за ефективно използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда. Реализирането на заложените с програмата мерки и дейности има за резултат предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси.

ЦЕЛИ

Основната цел на Програмата е да допринесе за устойчивото развитие на община Каспичан чрез определяне на необходимите мерки за изграждане и реализиране на интегрирана система за управление на отпадъците в общината, като

елемент на регионалната система за управление на отпадъците в регион Каспичан, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

За постигането на стратегическите цели са разработени подпрограми с мерки, съдържащи План за действие, в който са посочени основните дейности, отговорните институции и възможните източници за финансиране за осигуряване изпълнението на Програмата за периода 2021-2028г. и индикатори за оценка степента на изпълнение на заложените мерки в подпрограмите. Програмата е отворен документ, изпълнението на който се отчита ежегодно и подлежи на актуализация при промяна на фактическите и/или нормативни условия в процеса на нейната реализация.

РЕЗУЛТАТИ

С оглед прилагане на необходимите мерки по управление на отпадъците на регионално ниво и настъпилите промени в националното законодателство, настоящата Програма е насочена към постигане на следните резултати:

- Реализиране на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхраняване, събиране и транспортиране на отпадъците;
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и постигане на заложените в законодателството цели за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци (отпадъци от хартия, картон, метали, пластмаса и стъкло; биоразградими в т.ч. биоотпадъци) и строителни отпадъци;
- Прилагане на екологосъобразно третиране на отпадъците – изграждане и експлоатация на регионални съоръжения за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
- Подобряване на правната регулация на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта;
- Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците;
- Укрепване на административния капацитет на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците в общината;

• Увеличаване на инвестициите и прилагане на принципите “Замърсителят плаща” и “Разширена отговорност на производителя” при интегрираното управление на отпадъците;

• Развитие на устойчиви системи за управление на специфични потоци отпадъци;

• Повишаване участието на обществеността при управление на дейностите по отпадъците в общината.

ПРИНЦИПИ И ДЕЙСТВАЩО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Програмата за управление на отпадъците на община Каспичан 2021 – 2028 г. се основава на следните основни принципи:

• „Предотвратяване“ - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;

• „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

• „Превантивност“ – проблемите с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап за предотвратяване на замърсяването; • „Близост“ и „самодостатъчност“ – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване;

• „Участие на обществеността“ – заинтересованите страни, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и имат достъп до тях след одобрението им;

• „Интегрирано управление на отпадъците“ - комплекс от законодателна, институционална и технологична дейност, целяща предотвратяване образуването на отпадъци или тяхното редуциране чрез рационално оползотворяване изразяващо се в повторната им употреба и увеличаването на рециклирането им;

• „Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи“ - консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена;

• „Устойчиво развитие“ - използване на природите ресурси по начин, който не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения.

При определянето и приоритизирането на мерките, заложени в Програмата, се спазват основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в общата европейска и национална политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава публикуваният и получил екологична оценка № 1-1/15.03. 2021 г. проект на Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.:

- „*Предотвратяване”* - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- *“Разширена отговорност на производителя” и “замърсителят плаща*” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- *“Превантивност”* – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- “*Близост”* и *“самодостатъчност”* – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- *„Участие на обществеността“* – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

НПУО е част от цялостната национална система за планиране. При разработване на плана са взети предвид основните постановки за развитието на България с хоризонт към 2030: Национална програма за развитие (НПР 2030), Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024), Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030), Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г. и др.

Мерките в настоящата програма ще се изпълняват в съответствие с Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. и Стратегия и план за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.

Мерките в настоящата програма са в съответствие с изискванията на действащото законодателство и изпълнението им следва да се съобрази със следните нормативни актове:

1. Закон за управление на отпадъците;
2. Закон за опазване на околната среда;
3. Закон за устройство на територията;
4. Закон за местните данъци и такси;
5. Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;
6. Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;
7. Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
8. Наредба № 4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
9. Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.
10. Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
11. Наредба №7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
12. Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.
13. Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;

14. Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

15. Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017 г.;

16. Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;

17. Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);

18. Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

20. Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

21. Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

22. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

23. Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

24. НАРЕДБА за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.

25. Наредба за поддържане и опазване на обществения ред, чистотата, строителството и околната среда на територията на община Каспичан, приета с Решение № 641\ 26.10.2016 г. на ОбС, изменена и допълнена с Решение № 988/ 14.06.2017 г., изм. и доп. с Решение № 2061/ 28.08.2019 г. на ОбС;

26. Наредба за определяне и администриране размера на местните такси и цени на права и услугина територията на община Каспичан (приета с решение №

344/27.04.2016 год., изм. и доп. с реш. № 718/21.12.2016 г., изм. и доп. с реш. № 792/22.02.2017 г., изм. с реш. № 1026/05.07.2017 год., изм. и доп. с реш. № 1335/28.03.2018г. на ОбС, изм. и доп. с решение № 1425/16.05.2018 г., изм. и доп. с решение № 1475/13.06.2018 г., изм. и доп. с решение № 1476/13.06.2018 г., изм. и доп. с решение № 1765/30.01.2019 г.);

27. Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Каспичан (приета с Решение № 316/15.07.2020 г. на ОбС);

28. Наредба за управление на отпадъците, поддържане и опазване на чистотата на територията на Община Каспичан, приета с Решение № 713 от 30.01.2013 г. на ОбС, изм. и доп. с Решение № 2131/ 09.10.2019 г. на ОбС

Законодателството на ЕС за управление на отпадъците включва три категории законодателни актове:

1. Рамково законодателство: Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.

2. Законодателство относно операции и съоръжения по третиране на отпадъци: Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/ и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци.

Законодателство относно специфични потоци отпадъци и включва следните базови директиви: Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО; Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване; Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства; Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства; Директива 96/59/ЕО на

Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили; Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието и Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

Рамкова директива за отпадъците (РДО) с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851)

Отпадъците, според определението в член 3, параграф 1 от Директива 2008/98/ЕО са „всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи“. Те представляват огромна загуба на ресурси под формата както на материали, така и на енергия. Освен това управлението и обезвреждането на отпадъците може да окаже сериозно въздействие върху околната среда. Депата за отпадъци например заемат земни площи и могат да предизвикат замърсяване на въздуха, водата и почвата, докато изгарянето може да доведе до емисии на опасни замърсители на въздуха. Поради това целта на политиките на ЕС в областта на управлението на отпадъците е да се намали въздействието на отпадъците върху околната среда и здравето и да се повиши ефективността при използването на ресурсите в ЕС. Дългосрочната цел на тези политики е да се намали количеството отпадъци, а когато образуването им не може да бъде избегнато, да се насърчава тяхното използване като ресурси и да се постигнат по-високи равнища на рециклиране и безопасно обезвреждане на отпадъците.

РДО, освен посочената йерархията на отпадъците, въвежда и други ключови разпоредби за страните-членки, съответно за техните компетентни национални, регионални и местни власти, отговорни за съответните политики:

- да се постигне повторна употреба и рециклиране на минимум 50% от битовите и приравнените на битовите отпадъци
- да се постигне рециклиране и оползотворяване на най-малко 70% от отпадъците от строителство и от разрушаване на сгради
- да се разработят национални програми за предотвратяване на образуването на отпадъци
- да се въведе разделно събиране минимум за битовите отпадъци и подобни източници от хартия, метал, пластмаса и стъкло
- въвежда процедура за определяне на критерии за край на отпадъка и специфицира в кои случаи вещества или предмети, получени в резултат от производствен процес, представляват странични продукти, а не отпадъци;

- разграничава кога изгарянето на отпадъци е ефективно от енергийна гледна точка и се счита за операция по оползотворяване;
- определя ясно разликата между „оползотворяване" и „обезвреждане" на отпадъци
- въвежда „разширена отговорност на производителя" като едно от средствата за подпомагане на разработването и производството на стоки, при които се отчита и се улеснява ефективното използване на ресурси по време целия им жизнен цикъл.

Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда. Една от основните цели на директивата е да се намали количеството на пластмасовите отпадъци. Съгласно новите правила до 2021 г. ще бъдат забранени пластмасовите чаши, чинии, прибори, сламки и др. До 2029 г. целта е за 90% разделно събиране на пластмасови бутилки, както и целта за рециклирано съдържание на пластмасовите бутилки от най-малко 25% до 2025 г. и 30% до 2030 г.

- На европейско ниво е прието ново обширно и много амбициозно законодателство в сектора на управление на отпадъците, основаващо се изцяло на стратегическите и политически документи за „кръгова икономика" и „нулеви отпадъци".
- В следващите пет години се очаква ЕК да направи допълнителни проучвания и е възможно въвеждане на нови още по-амбициозни законодателни изисквания относно хранителните отпадъци, отпадъците от текстил, отпадъците от строителство и др.
- Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.

Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Разработени са предложения за законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци.

Предвид практиката на ЕК и на Съда на ЕС при наказателните процедури в сектор отпадъци и произтичащите за страните-членки последици, е необходимо навременно планиране, финансиране и прилагане на подходящи механизми за практическото прилагане на законодателството. Освен, че ще спести национален финансов ресурс, навременното изпълнение на законодателството ще осигури ползи за околната среда и здравето на хората.

Процедури за преценка необходимостта от Екологична оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на защитените зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) и Законът за биологичното разнообразие (ЗБР) регламентират изискванията и последователността на провеждане на процедурите и определят рамката за провеждане на съвместени процедури за екологична оценка и оценка за съвместимост на планове и програми и съответните подзаконов актове - Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г. и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г. Компетентен орган за процедурите е РИОСВ Шумен.

Процес на обществени консултации при разработване на програмата:

При разработването на настоящата програма са използвани следните методи за консултации с обществеността:

- Информиране на обществеността, чрез публикуване на сайта на Общината на проект на Програма за управление на отпадъците на Община Каспичан 2021-2028г.;
- Публикувана на интернет страницата на общината на покана към обществеността и заинтересованите страни за обществено обсъждане /на посочено от Общината място в определен ден и час или дистанционно, чрез споделяне на мнения и предложения на е- мейл за проекта на програмата;
- Проведено обществено обсъждане дистанционно, чрез е-мейл.
- Разглеждане в комисии и приемане на програмата на заседание на Общински съвет.

В програмата са включени данните от актуален Доклад за извършен четирисезонен морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Каспичан.

ЙЕРАРХИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Йерархията определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците е предпоставка за осигуряване на ефективно използване на ресурсите. Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институции, местните власти и бизнеса за организиране на дейностите с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- предотвратяване на образуването на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане.

Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането й в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им.

ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ В КОНТЕКСТА НА ПУО

Общината е разположена в източната част на Област Шумен. С площта си от 275,056 кв. км. е 8-ата по големина сред 10-те общините на областта, което съставлява 8,11% от територията на областта. Общинският център – град Каспичан е разположен на 22 км от град Шумен, на 69 км от град Варна и на 441 км от столицата на България – град София.

Релефът на територията на Община Каспичан е хълмисто равнинен и платовиден, като предлага разнообразие на ландшафта. Климатът в община Каспичан е ясно изразен умерено-континентален. Разположението в югоизточната част на Дунавската равнина позволява безпрепятственото нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси.

В геоложко отношение територията на общината попада в обхвата на Мизийската плоча, върху която е формирана Дунавската равнина. В землищата на селата Могила, Марково и Косово в условията на пресечен релеф са формирани сиви

горски, средно и тежко песъкливо-глинести почви. На запад от тези землища, в района на Мадарското плато и неговите подкожни части, почвената покривка е разнообразна.

Защитени зони и защитени територии, На територията на общината попадат части от три защитени зони по НАТУРА 2000:

1. Защитена зона „Провадийско-роякско плато“ за опазване на дивите птици с идентификационнен код BG0002038, обявена със Заповед №РД-134 от 14 февруари 2012г. (ДВ бр.26/30.03.2012г.) на Министъра на околната среда и водите;

2. Защитена зона „Провадийско-роякско плато“ за опазване на природните местообитания с идентификационнен код BG000104, зоната е включена в списъка от защитени зони приет с Решение на Министерски съвет №661/16.10.2007г. (обн. ДВ бр.85/23.10.2007г.);

3. Защитена зона „Каменица“ за опазване на природните местообитания с идентификационнен код BG000138, зоната е включена в списъка от защитени зони приет с Решение на Министерски съвет №122/02.03.2007г. (обн. ДВ бр.21/09.03.2007г.).

- В териториалния обхват на Община Каспичан попадат следните защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии:
- Защитената местност "Каньона" - Местоположение: в землището на с. Каспичан, Община Каспичан, обявена със Заповед No.РД-330 от 23.04.2012 г. на МОСВ, бр. 44/2012 на Държавен вестник ; Площ: 17.58 хектара Цели на обявяване: Опазване на растителен вид нарязанолистен тъжник (Spirea crenata L.) и неговото местообитание.
- Защитена местност „Мадарски скални венци” Местоположение: в землището на с. Кюлевча, Община Каспичан, обявена със Заповед No.РД535 от 12.07.2007 г. на МОСВ, бр. 68/2007 на Държавен вестник Площ: 319.13 хектара Цели на обявяване: 1. Опазване на карстови скални венци, местообитания на изявени петрофилни и защитени животински видове (лешников и горски сънливец, белогръд таралеж, подковоноси и гладконоси прилепи, гарван, белоопашат мишелов, скален орел; 2. Опазване на защитени животински видове: малък лешояд, бухал, черен и белогръд бързолет, скална лястовица, ливаден дърдавец, шипоопашата и шипобедрена костенурка, стенен гущер, дъждовник и др. 3. Опазване на находища на редки и защитени растителни видове (гризебахова кутявка, румелийско подрумиче, източен равнец, ленолистен целолист, източен микс, кавказка копривка, туфест игловръх и др.

Земеделски земи. Според баланса на територията съществуващите използвани земеделски площи в община Каспичан са 194 461 дка. Обработваемата земя е 145 878,1 дка или около 53 % от територията на общината при средна за страната 57%. Най-голям е делът на нивите – 140 792,5 дка (51%), на трайните насаждения (вкл. лозя) - 5085,6 дка (1,8% от земеделските земи). Необработваемите земи са 48 583,6 дка или около 17,6% от земеделските земи.

Горски територии. Горските територии в община Каспичан заемат площ от 6147,5 ха или около 22% от територията на общината. Държавно горско стопанство "Нови Пазар" на територията на Община Каспичан обхваща следните землища: гр. Каспичан-790,3 ха, гр. Плиска-11,1 ха, с. Златна нива(без горскостопански територии), с.Върбяне(без горскостопански територии), с. Кюлевча-1566, 2 ха, с. Марково-1946,6 ха, с. Косово-473,3 ха, с. Могила-1360,0 ха, кв. Калугерица (без горскостопански териотории).

В община Каспичан е налице негативна **демографска тенденция**, която се е задълбочила през последните години. През 2019 г. в община Каспичан живеят 7230 души, 51% от които жени и 49% мъже. Градското население на община Каспичан е 48,4% а в селата живеят 51,6% .

По размера на произведения брутен вътрешен продукт (БВП) община Каспичан се нарежда на 54-то място сред останалите общини в страната, а по брой на населението обаче община Каспичан се нарежда на 165-то място. Този факт говори индиректно за по-високата производителност на труда в общината в сравнение със средната за страната и сравнително по-благоприятната икономическа ситуация. Местната икономика в община Каспичан може да бъде характеризирана като моноструктурна, поради високата концентрация в преработващата промишленост.

Анализът на населението по отношение на групирането в/извън трудоспособна възраст индикира за следното:

- През 2019 г. населението под трудоспособна възраст едва 15,7% от общото население;
- Възрастните над трудоспособна възраст са 1851 души или 25,6%;
- Около 58,7% е делът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

Характерните особености, определящи социално-икономическия облик и развитието на община Каспичан са:

- Силна концентрация на предприятия в преработвателната промишленост;

- Ниски доходи на населението;
- Висока безработица,
- Сериозни структурни проблеми пред местната икономика.

II. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА КАСПИЧАН И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ

В този раздел са представени основни данни и тенденции, в резултат от проведения анализ на настоящото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Каспичан, както и произтичащите от тях изводи и препоръки, които са основа за формулиране на мерките за постигане на целите на настоящия програмен документ. Изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи на Община Каспичан в контекста на правата и задълженията на общините в областта на управление на отпадъците. Община Каспичан е разработила местна нормативна уредба в съответствие с изискванията на националното законодателство, в т.ч. Закона за управление на отпадъците, Закона за местните данъци и такси, Закона за местното самоуправление и местната администрация, детайлизираща разпоредбите относно управлението на отпадъците съобразно спецификата на общината. Разработени са и програмни документи за провеждане на политиката на общината в тази област.

На основата на извършения анализ могат да се направят следните основни изводи:

- Националната нормативна рамка в областта на управление на отпадъците съдържа конкретни разпоредби, регламентиращи обхвата, правата и задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация по отношение на управлението на отпадъците.
- Действащата Наредба за управление на отпадъците на територията на община Каспичан на основание чл. 22 от действащия ЗУО. Наредбата съдържа детайлни разпоредби, регламентиращи управлението на отпадъците на територията на община Каспичан. Разработена в пълно съответствие с изискванията на националното законодателство по управление на отпадъците и отговаря на изискванията на ЗУО за съдържание на наредбата.
- В останалите общински нормативни актове, обект на анализа, могат да бъдат направени допълнения с оглед уреждане на максимално широк кръг от въпроси, както е препоръчано в заключението на анализа.

• Община Каспичан разработва и изпълнява общински програми за управление на отпадъците в съответствие с действащото към момента на изготвянето им национално законодателство и национални програмни документи в областта на управление на отпадъците.

• Основната част от мерките, включени в Плана за действие на Общинската Програма за управление на дейностите по отпадъци за периода 2015-2020 г. са реализирани.

• Общинската администрация осъществява текущ контрол по напредъка и изготвя периодични отчети за изпълнението на програмните документи, в законоустановените срокове, които представя пред Общински съвет – Каспичан. Отчетите са налични на сайта на общината.

Основни изводи от анализа на състоянието на образуваните битови отпадъци на територията на община Каспичан

1. Изградена е добре функционираща мрежа за сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на всички населени места в общината.
2. Поставени са съдове за събиране на битовите отпадъци във всяко от населените места в община Каспичан;
3. Изградена е нормативна рамка за организация на процеса на изхвърляне на битови отпадъци от търговските обекти, заведенията за обществено хранене, предприятия и организации;
4. Забранено е извозване на ТБО от граждани до бившето депо за отпадъци;
5. Създадена е регулация за свободното придвижване на селскостопански животни по улиците и тротоарите, с цел ограничаване на замърсяването;
6. Урегулиран е процесът за извършване на дейности по събиране, съхранение, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на битови отпадъци;
7. Налице е тенденция за увеличаване на генерираните битови отпадъци;.
8. Съществува продължителна тригодишна тенденция за увеличаване на годишната норма на натрупване на битови отпадъци;
9. Увеличение на годишната норма на натрупване на битови отпадъци спрямо първата година от изследвания период с 3 процентни пункта до стойности от 315 кг./жител/г. през 2019 г.;
10. Регистрира се по-висока годишна норма на натрупване на битовите отпадъци на територията на общината спрямо средното за подобен тип населени места ниво;

11. Намалява се количеството на депонирани отпадъци, но все още остава високо;

1. Налични са условия за формиране предимно на битови отпадъци. Създадени са механизми за събиране и съхранение на опасните отпадъци от фирмите;
2. Съществува нормативна рамка за контрол на потока опасни отпадъци;
3. Не се отчита високо ниво на информираност у населението за опасностите за околната среда, което се предизвиква от замърсяването с опасни отпадъци;
4. Обществената заинтересованост за по-широко участие в организираните мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата е ниска;
5. Липсва системност в разделното събиране на опасните битови отпадъци;
6. Наблюдава се комбинирано изхвърляне на опасни и неопасни битови отпадъци;
7. Налице е тенденция за увеличение на броя на отпадъците, които се предават за рециклиране и оползотворяване – метални отпадъци, отработени масла, хартиени, пластмасови и стъклени опаковки;
8. Съществуват установени механизми в предприятията за събиране и предаване на производствените отпадъци;
9. Създадена е нормативна рамка за дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане,
10. Не са идентифицирани всички обекти, в които се извършва смяна на отработени масла;
11. Не са идентифицирани всички обекти, в които се изкупуват отработени масла;
12. Няма списък на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и предприети мерки за информирането на обществеността за тях;
13. Към момента на изготвяне на програмата няма информация за сключен договор с дружество за събиране, транспортиране и временно съхранение на излезли от употреба електрическо и електронно оборудване;
14. Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват;
15. Биоразградимите отпадъци се генерират основно от физически лица;
16. Дейностите по третиране на биоразградими отпадъци се извършват основно от жителите на община Каспичан;

17. Обхванат е малък брой семейства в системи за домашно компостиране;
18. Липса на условия за анаеробното разграждане на биоразградимите отпадъци;
19. Не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината;
20. Липсва ефективна система за разделното събиране на биоразградими отпадъци;
21. Съществуват множество механизми за оползотворяване или окончателно обезвреждане на утайки от отпадъчни води, които община Каспичан може да прилага.
22. Не са отчетени значими фактори, които да доведат до трансформации по отношение на морфологичния състав на отпадъците на територията на община Каспичан през последните години, поради което, следвайки насоките в „Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“ на МОСВ, са използвани данните от проведения през 2016 г. анализ.
23. Хранителните отпадъци, отпадъци от хартия и картон, отпадъците от пластмаса, отпадъци от текстил, градинските отпадъци, дървесните отпадъци, отпадъците от стъкло, отпадъците от метали, инертните отпадъци, както и опасните отпадъци се формират предимно на територията на градовете на община Каспичан;
24. Отпадъците от кожа и отпадъците и отпадъците от гуми се образуват предимно в селата;
25. В градовете се формират повече отпадъци, отколкото в селата;
26. Фактори като „население“ и „промишленост“ оказват влияние над количеството формирани отпадъци;
27. Отчитат се стойности по-ниски от референтните съгласно Методиката на МОСВ от 2019 г. на количеството образувани отпадъци от следните типове:
    - Хранителните отпадъци, които са на 65% от референтната норма;
    - Отпадъците от кожа, които са на 63% от референтната норма.;
    - Отпадъци от текстил, които са на 62% от референтната норма за този тип отпадъци;
    - Опасни отпадъци, които са на нива от точно 50% спрямо референтната норма;

- Градински отпадъци, които са на ниво от 37,42% по-ниско от референтната норма;
- Текстилни отпадъци, които са с 1,35% по-ниски от референтната и практически са на границата.

1. Отчита се по-високи стойности от референтите според Методиката на МОСВ от 2019 г. по отношение на количеството образувани отпадъци спрямо общите при 7 вида отпадъци. В този смисъл завишаване има при:
    - Дървесните отпадъци, където се отчита превишаване на референтните стойности от 211%;
    - Металните отпадъци, при които надвишаването спрямо референтните е със 181%;
    - Инертните отпадъци, за които се отчита почти 43% повишение спрямо референтните стойности;
    - Отпадъците от стъкло, при които стойностите са малко над 40% над референтните стойности;
    - Отпадъците от хартия и картон при, които сумарно се наблюдава отклонение в посока надвишаване на референтните стойности от почти 40%;
    - Пластмасовите отпадъци, за които надвишаването над референтните стойности е в най-ниски предели – 26,04%.

28. По-високите стойности на подходящите за рециклиране отпадъци, позволяват да се заключи, че в общината има по-висок от средния потенциал в населени места от този тип за разделно събиране и рециклиране. Данните за разликата в генерираните и разделно събрани отпадъци от рециклируем тип показват, че този потенциал все още не се използва в пълна степен, голяма част от рециклируемите отпадъци се събират с общите ТБО.
29. Съществуват юридически механизми за насърчаване на разделното събиране за отпадъци;
30. Има сключен договор с външна фирма-изпълнител, която се грижи за оползотворяването на отпадъците на територията на община Каспичан;
31. Въведени са системи за разделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия, пластмаса и стъкло още от 2008 г.;

32. Амортизират се и се унищожават съдове за събиране на разделни отпадъци;
33. Необходимо е да се осигури по-ефективно използване на въведените системи за разделно събиране и да се преустановят практиките по изхвърляне на общи ТБО в цветните контейнери.

Изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъците

1. Основните компоненти на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци са два:
   - съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци;
   - площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци;
2. Налице е организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци във всички населени места от 2008 година, чрез поставени контейнери;
3. Отчита се сериозна организация за събиране и транспортиране на битовите отпадъци;
4. Наличие на специализирани контейнери за битови отпадъци тип „Бобър", за целите на събирането, извозването, сепарирането и обезвреждането на битовите отпадъци, както и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване;
5. Създадени са цялостни системи за разделно събиране на отпадъците на територията на общината;
6. Има ограничени територии, на които няма съдове за съхранение на битови отпадъци и не се извършва сметосъбиране и сметоизвозване като гражданите са принудени да изхвърлят отпадъците в близки територии;
7. Констатира се регулярно сметосъбиране на контейнерите;
8. Управлението на отпадъците на територията на Общината е функционално интегрирано с РСУО – Шумен.
9. Изградено е регионално депо за ТБО на територията на гр. Шумен;
10. Изградена е инсталация за сепариране. Създадени са условия за предварително третиране на отпадъците, но е необходимо подновяване на договора за услугата.

Изводи от анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване.

1. Наблюдавани са замърсявания на старите закрити сметища на територията на общината;
2. Необходимост от поставяне на знаци, забраняващи изхвърлянето на отпадъци извън определените за това места;
3. Няма данни за предприети мерки за обезвреждане на залежалите негодни за употреба пестициди, съхранени в 12 броя „Б-Б куб“, разположени на площадка в района на с. Марково;
4. Необходимо е финансиране за рекултивация на депо за неопасни производствени отпадъци от „Рока България“ АД.
5. Необходимо е да се извършват информационни кампании, насочени към населението на общината за правилното депониране на отпадъци, както и за рисковете за околната среда от различни видове замърсявания;

Изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците и осъществяването на управленските и контролните функции.

1. Налице е ясна регламентация на процеса на управление на отпадъците - в Общината управлението на отпадъците се извършва от Кмета на общината, ресорния Заместник кмет, Кметовете на населени места и младши експерт „Околна среда”;
2. Контролните функции по дейностите за управление на отпадъците в рамките на общината имат кмета на общината, младши експерт „Околна среда”, а конкретно по населени места кметовете на населените места;
3. Налице е необходимост от обособяване на определено звено в общинската административна структура на Община Каспичан;
4. По отношение на политиката за отпадъците, в Общината са изготвени планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
5. Дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци са организирани;

6. Ежегодно се разработва и приема годишна план - сметка за дейности с отпадъците, като те се обезпечават финансово, чрез определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
7. Дейности по наблюдение и контрол – отчита се извършване на контрол, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи, налагане на санкции могат да бъдат оптимизирани и засилени;
8. Необходимо е да се подобрят дейностите за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационни и разяснителни дейности и кампании.;
9. Персоналът, натоварен с функции за управление на отпадъците притежава необходимите качествени характеристики и професионална квалификация, но следва да се предвидят мерки за повишаване на квалификацията, тяхното задържане и професионално развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците;
10. По отношение на количествената характеристика се установи недостатъчност на служители, които пряко и единствено да са отговорни за управление на отпадъците. Налице е нужда от поне още един специалист- еколог, който да изпълнява функции по управление на отпадъците;
11. Общината разполага с необходимата материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала за изпълнение на функциите - осигурени помещения, офис оборудване, но няма специализиран автомобил за осъществяване на контролната дейност;
12. Анализът на институционалния капацитет за управление на отпадъците в общината показва, че възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на Кмета на общината са обезпечени, чрез функциите на административните звена в общинската администрация.

Изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

1. В общината има добре изградени схеми за управление на различните потоци отпадъци;

2. Приходите от такса „Битови отпадъци” в Община Каспичан са средногодишно приблизително 10% по-малко от разходите за управлението им.
3. За 2019 г. Общината е дофинансирала дейностите по управление на отпадъците общо с около 12 800 лева.
4. Необходимо е разработване и внедряване на информационна система за докладване на информацията за управление на битовите отпадъци в общината;
5. Необходимо е разработване на алтернативни методи за определяне на такса „Битови отпадъци” на база реално изхвърлено количество отпадъци;
6. Необходимо е публикуване на интернет страницата на общината на детайлните план-сметки за разходите, на основата, на които се определя такса „Битови отпадъци”, по елементи на разходите и видове дейности и услуги.

Изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците

1. Община Каспичан насърчава участието на обществеността в процеса на формулиране на политики за управление на отпадъците;
2. Информационната политика на общината по отношение на управлението на отпадъците е насочена в посока намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане;
3. Изградена е мрежа от институции и организации в рамките, на която циркулира информация, насърчаваща екологосъобразното поведение;
4. Налице са възможности за оптимизиране и подобряване на информационната политика на Община Каспичан.

Изводи от анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци.

1. Генериране на информация за отпадъците на територията на община Каспичан, чрез осъществяване на редовна регистрация и контрол в контекста на циркулацията на отпадъците в общината;
2. Наличие на компетентни специалисти за осигуряване на информация за дейностите по управление на отпадъците;

3. Разработени са комуникационни канали за обмен на информация, свързана с дейността по отпадъците;
4. Осигурен е удобен достъп до източниците на информация, във връзка с дейностите по отпадъците.

III. SWOT АНАЛИЗ

В резултат на проведените изследвания и анализи в хода на изготвяне на настоящия документ, на констатираните факти, регистрираните тенденции и направените хипотези, в тази част от текста се извършва оценка на вътрешните за Община Каспичан силни и слаби страни, както и на външните за нея възможности и заплахи, които се разкриват в контекста на процеса по управление на отпадъците.

Селектираният подход за провеждането на оценката се базира на принципите, на които се основава SWOT-анализът. Неговата функционалност се състои в това, че дава възможност за създаване на условия за стратегическо планиране на развитието, както на публични, така и на частни организации. SWOT-анализът се основава на концепцията, че обектът на изследването трябва да се анализира в средите, в които функционира. В този смисъл за обекта на изследване, а именно управлението на отпадъците в община Каспичан, се разглеждат особеностите на вътрешната среда - характеристики, както и на външната среда - фактори.

Фокусът на анализа по отношение на вътрешната среда попада на силните и слабите страни, докато по отношение на външната среда се разглеждат възможностите и заплахите, предмет на анализ.

Целта на конкретния анализ е двупосочна. От една страна, се цели установяване на това в кои направления от дейностите по управление на отпадъците Община Каспичан демонстрира високи и оптимални резултати, къде може да се търси най-голям ефект и балансирано развитие на база наличните силни страни и перспективни възможности, които се задават от външната среда. От друга страна, се цели да се установи как може да се неутрализира или намали действието и негативните ефекти, които произтичат от слабите страни и външните заплахи.

След проведените обстойни анализи на наличната информация по отношение на процеса на управление на отпадъците в община Каспичан, се реконструират силните и слабите страни на общината, а също така и на възможностите и заплахите, резултат външни въздействия.

Между четирите квадранта съществуват зависимости, които индикират към определени организационни потребности и цели. Свързаността между силните страни и възможностите дава възможност да се проследят за механизмите, които водят до развитие. Зависимостта между слабите страни и заплахите, които произтичат от външната среда, формира основните проблеми, които могат да възпрепятстват развитието на организацията. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете пред развитието на организацията, докато връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие.

СИЛНИ СТРАНИ	**СЛАБИ СТРАНИ**
НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	
❋ Почти всички вменени от ЗУО задължения на кметовете на общини, се изпълняват от Община Каспичан; ❋ Слабите места в процеса на управление на отпадъците не са причинени от липса на нормативно обезпечаване, а	❋ Необходими са повече усилия във връзка с информирането на граждани и фирми по отношение на нормативните аспекти на процеса на управление на отпадъците;
СЪСТОЯНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ОБРАЗУВАНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАСПИЧАН	

❋ Изградена е добре функционираща мрежа за сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на всички населени места в общината. ❋ Поставени са съдове за събиране на битовите отпадъци във всяко от населените места в община Каспичан; ❋ Изградена е нормативна рамка за организация на процеса на изхвърляне на битови отпадъци от търговските обекти, заведенията за обществено хранене, предприятия и организации; ❋ от практически трудности; ❋ Забранено е извозване на ТБО от граждани до бившето депо за отпадъци; ❋ Създадена е регулация за свободното придвижване на селскостопански животни по улиците и тротоарите;	❋ Налице е тенденция за увеличаване на генерираните битови отпадъци;. ❋ Съществува продължителна тригодишна тенденция за увеличаване на годишната норма на натрупване на битови отпадъци; ❋ Увеличение на годишната норма на натрупване на битови отпадъци спрямо първата година от изследвания период с 3%; ❋ Регистрира се по-висока годишна норма на натрупване на битовите отпадъци на територията на общината спрямо средното за страната ниво; ❋ Ниска екологична култура на граждани и фирми; ❋ Обособяване на нерегламентирани сметища за СО и унищожаване на зелени площи;

❋ Създадени са механизми за събиране и съхранение на опасните отпадъци от фирмите; ❋ Съществува нормативна рамка за контрол на потока опасни отпадъци; ❋ Налице е тенденция за увеличение на броя на отпадъците, които се предават за рециклиране и оползотворяване – метални отпадъци, отработени масла, хартиени, пластмасови и стъклени опаковки; ❋ Съществуват установени механизми в предприятията за събиране и предаване на производствените отпадъци; ❋ Създадена е нормативна рамка за дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, ❋ Незначително малко количество на болничните отпадъци, поради липсата на болница в община Каспичан; ❋ Съществуват множество механизми за оползотворяване или окончателно обезвреждане на утайки от отпадъчни води, които община Каспичан може да прилага. ❋ Урегулиран е процесът за извършване на дейности по събиране, съхранение, транспортиране,	❋ Налице са тенденции за амортизация и унищожаване на съдове за събиране на отпадъци; ❋ Липса на условия селективното разделяне на строителните отпадъци на мястото на тяхното образуване; ❋ Липса на надеждна система и съоръжения за депониране и рециклиране на строителни отпадъци в община Каспичан; ❋ Липса на разчет за количествата на строителните отпадъци, поради изхвърляне на нерегламентирани сметища и изхвърляне в контейнери за битови отпадъци. ❋ Компрометира се процесът на разделно събиране на отпадъците. ❋ Разделното събиране е само частично организирано като все още не са обхванати всички видове отпадъци и МРО; ❋ Липса на сключен договор с оператор за приемане на опасните битови отпадъци; ❋ Изхвърлянето на отпадъци на нерегламентирани за това места; ❋ Не се отчита високо ниво на информираност у населението за опасностите за околната среда, което се

оползотворяване и обезвреждане на битови отпадъци; ❋ Намалява се количеството на депонирани отпадъци;	предизвиква от замърсяването с опасни отпадъци; ❋ Обществената заинтересованост за по-широко участие в организираните

❋ Съществува нормативна рамка за предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци; ❋ Налице е ясна политика на ограничаване на замърсяването на околната среда, причинено от разпространението на битовите отпадъци; ❋ Създаден е механизъм за регулярно отделяне на строителните отпадъци в общината; ❋ Съществуват рестриктивни механизми срещу физическите и юридическите лица, създаващи неправомерно СО.; ❋ Отчита се стойности по-ниски от референтните (според Методиката на МОСВ от 2019 г..) по отношение на количеството образувани отпадъци при 6 от видовете, което означава, че е предотвратено тяхното генериране; ❋ Хранителните отпадъци, които са на 65% от референтните стойности; ❋ Отпадъците от кожа, които са на 63% от референтните стойности;	мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата е ниска; ❋ Липсва системност в разделното събиране на опасните битови отпадъци; ❋ Наблюдава се комбинирано изхвърляне на опасни и неопасни битови отпадъци; ❋ Не са идентифицирани всички обекти, в които се извършва смяна на отработени масла; ❋ Не са идентифицирани всички обекти, в които се изкупуват отработени масла; ❋ Няма списък на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и предприети мерки за информирането на обществеността за тях; ❋ Не се прилага достатъчно упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи; ❋ Не е установено наличието на сключен договор с дружество за събиране, транспортиране и временно съхранение на излезли от употреба електрическо и електронно оборудване; ❋ Не функционира система за получаване на данни за болничните отпадъци в общината;

❋ Отпадъци от текстил, които са на 62% от референтните стойности за този тип отпадъци;	❋ Налице е потенциален риск за околната среда на територията на община Каспичан в резултат на наличието на утайки от ПСОВ;

❋ Опасни отпадъци, които са на нива от точно 50% спрямо от референтните стойности; ❋ Градински отпадъци, които са на ниво от 37,42% по-ниско от референтните стойности; ❋ Текстилни отпадъци, които са с 1,35% по-ниски от референтните стойности. ❋ Съществуват юридически механизми за насърчаване на разделното събиране за отпадъци; ❋ Има сключен договор с външна фирмаизпълнител, която се грижи за оползотворяването на отпадъците на територията на община Каспичан; ❋ Въведени са системи за разделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия, пластмаса, металните отпадъците, отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, излезли от употреба моторни превозни средства.	❋ Отчитат се стойности по-високи от референтните (съгласно Методиката на МОСВ от 2019 г.) по отношение на количеството образувани отпадъци спрямо общите при 7 вида отпадъци. Това говори за неоползотворен потенциал: ❋ Дървесните отпадъци, където се отчита превишаване на референтните стойности от 211%; ❋ Металните отпадъци, при които надвишаването на референтните стойности е със 181%; ❋ Инертните отпадъци, за които се отчита почти 43% повишение над референтните стойности; ❋ Отпадъците от стъкло, при които стойностите са малко над 40% над референтните стойности; ❋ Отпадъците от хартия и картон при, които сумарно се наблюдава отклонение в посока надвишаване на референтните стойности от почти 40%; ❋ Пластмасовите отпадъци, за които надвишаването на референтните стойности е в най-ниски предели – 26,04%. ❋ Огромната разликата между генерираните отпадъци от рециклируем тип и разделно събраните отпадъци показва, че има неоползотворен потенциал за разделно събиране.

ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОТПАДЪЦИ	
❋ Има налични съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци и площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци; ❋ Съществува организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци във всички населени места, чрез поставени контейнери; ❋ Налице е сериозна организация за събиране и транспортиране на битовите отпадъци; ❋ Наличие на специализирани контейнери за битови отпадъци тип „Бобър”, за целите на събирането, извозването, сепарирането и обезвреждането на битовите отпадъци, както и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване; ❋ Създадени са цялостни системи за разделно събиране на отпадъците на територията на общината; ❋ Регулярно сметосъбиране на контейнерите; ❋ Наличие на регионалното депо за ТБО; ❋ Наличие на инсталация за сепариране	❋ В общината има територии, на които няма съдове за съхранение на битови отпадъци и не се извършва сметосъбиране и сметоизвозване;

ИНСТИТУЦИОНАЛЕН КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	
❋ Налице е ясна регламентация на процеса на управление на отпадъците; ❋ Контролните функции по дейностите за управление на отпадъците в рамките на общината са добре разпределение;	❋ Липсва обособено звено за управление на отпадъците в общинската административна структура на Община Каспичан; ❋ Не са налични ресурси за реализацията на дейностите за информиране и

✸ Изготвени планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците; ✸ Дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци са добре организирани; ✸ Ежегодно се разработва и приема годишна план - сметка за дейности с отпадъците; ✸ Извършва се контрол, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи, налагане на санкции могат да бъдат оптимизирани и засилени; ✸ Персоналът, натоварен с функции за управление на отпадъците притежава необходимите качествени характеристики и професионална квалификация; ✸ Общината разполага с необходимата материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала за изпълнение на функциите; ✸ Възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на Кмета на общината са обезпечени, чрез функциите на административните звена в общинската администрация.	привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационни и разяснителни дейности и кампании; ✸ Липсват дейности за повишаване на квалификацията на персонала; ✸ Липса на достатъчно служители; ✸ Общината не разполага със специализиран автомобил за осъществяване на контролната дейност.

ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	
❋ Полагат се усилия за ограничаване на замърсяванията на площадките за обезвреждане на отпадъците с	❋ Наблюдавани са замърсявания на старите закрити сметища на територията на общината; ❋ Не са налице поставени знаци, забраняващи изхвърлянето на отпадъци извън определените за това места; ❋ Няма данни за предприети мерки за обезвреждане на залежалите негодни за употреба пестициди, съхранени в 12 броя „Б-Б куб“, разположени на площадка в района на с. Марково; ❋ Липсва финансиране за рекултивация на депо за неопасни производствени отпадъци от „Рока България“ АД; ❋ Дефицит на информационни кампании за населението на общината за правилното депониране на отпадъци, както и за рисковете за околната среда от различни видове замърсявания.

ОРГАНИЗАЦИОННИ СХЕМИ И ФОРМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ПЛАНИРАНЕ, ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ И ТАКСИ ЗА УСЛУГИТЕ	
❋ Оптимална събираемост на приходите от такса „битови отпадъци“; ❋ В общината има добре изградени схеми за управление на различните потоци отпадъци.	❋ Разходите за управление на отпадъците надвишават приходите; ❋ Общината е до-финансира дейностите по управление на отпадъците; ❋ Липсва информационна система за докладване на информацията за управление на битовите отпадъци в общината; ❋ Липсват алтернативни методи за определяне на такса „Битови отпадъци” на база изхвърлено количество отпадъци;

	❋ Детайлните план-сметки за разходите, на основата, на които се определя такса „Битови отпадъци”, по елементи на разходите и видове дейности и услуги не са публикувани на сайта на Община Каспичан. ❋ Дейностите по третиране на биоразградими отпадъци се третират основно от жителите на община Каспичан; ❋ Не са обхванати достатъчен брой семейства в системи за домашно компостиране; ❋ Липса на условия за анаеробното разграждане на биоразградимите отпадъци; ❋ Не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината; ❋ Липса на ефективна система за разделното събиране на биоразградими отпадъци

ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	
✸ Община Каспичан насърчава участието на обществеността в процеса на формулиране на политики за управление на отпадъците; ✸ Създадени са разнообразни по форма и съдържание комуникационни канали за информиране на обществеността за дейности, свързани с управлението на отпадъци;	✸ Недостатъчно висока ефективност на информационната политика; ✸ Наблюдават се пропуски при генерирането и публикуването на информация.
✸ Информационната политика на общината по отношение на управлението на отпадъците е насочена в посока намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане; ✸ Изградена е мрежа от институции и организации в рамките, на която циркулира информация, насърчаваща екологосъобразното поведение;	

ИНФОРМАЦИОННО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ	
❋ Генериране на информация за отпадъците на територията на община Каспичан, чрез осъществяване на редовна регистрация и контрол в контекста на циркулацията на отпадъците в общината; ❋ Наличие на компетентни специалисти за осигуряване на информация за дейностите по управление на отпадъците; ❋ Разработени са механизми за предоставяне и събиране на информация за дейностите по отпадъците; ❋ Разработени са множество комуникационни канали за обмен на информация, свързана с дейността по отпадъците; ❋ Осигурен е удобен достъп до източниците на информация, във връзка с дейностите по отпадъците.	❋ Наличие на информационни пропуски (липса на някои данни); ❋ Липса на експерт, който да е ангажиран единствено и изцяло с администрирането на данните за състоянието на отпадъците на територията на общината

Възможности	Заплахи
НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	
❋ Възможност за създаване на методика за формиране на ТБО; ❋ Създаване на нова наредба за ТБО; ❋ Цялостно оптимизиране на нормативната рамка, регулираща дейностите по управление на отпадъците.	❋ Изпадане в състояние на нормативен вакуум по отношение на ТБО; ❋ Липса на синхронизиране между националното и местното законодателство.
СЪСТОЯНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ОБРАЗУВАНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАСПИЧАН	
❋ Възможности за ограничаване на формирането на битови отпадъци, посредством информационни кампании и други мерки; ❋ Повишаване на цялостна екологична култура на гражданите и компаниите на територията н общината; ❋ Ограничаване/премахване на нерегламентираните сметища; ❋ Създаване на материални условия за разделно събиране, третиране и т.н. на отпадъците; ❋ Актуализиране на механизмите и процесите свързани с дейностите по управление на отпадъците при колаборация с институции на местно и национално ниво, неправителствени и други организации, бизнес и граждани;	❋ Увеличаване на произведените битови отпадъци в опасни мащаби; ❋ Неосъзнаване на важността за екологосъобразен начин на живот; ❋ Силно замърсяване на околната среда в районите на нерегламентирани сметища; ❋ Компрометиране на разделното събиране, третиране и т.н. на отпадъците; ❋ Създаване на условия за възникване на криза, в контекста на извършването на дейности за управление на отпадъците

❋ Създаване на администриращи системи за управление на отпадъците	

по вид, които обхващат всички страни и етапи в процеса. ❋ Оползотворяване на средства от външни източници на финансиране при инвестиции , свързани с управлението на отпадъци в община Каспичан.	
ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОТПАДЪЦИ	
❋ Възможност за поставяне на съдове за съхранение на битови отпадъци и обезпечаване на сметосъбиране и сметоизвозване им във всички местности/квартали в общината, посредством външно финансиране.	❋ Амортизацията на инфраструктурата за отпадъци в общината; ❋ Намаляване на дела на обезвредените отпадъци; ❋ Замърсяване на околната среда в резултат на липсата на резултати по проблемите, свързани с инфраструктурата за отпадъци.

ИНСТИТУЦИОНАЛЕН КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	
❋ Възможност за преструктуриране на организационната структура на Община Каспичан и обособяване на звено за управление на отпадъците в Общината; ❋ Осигуряване на ресурси за реализацията на дейностите за информиране и привличане на през структурните фондове. ❋ Възможности за повишаване на квалификацията на персонала през Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027; ❋ Възможности за повишаване на броя на служителите с инструментите на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027; ❋ Възможности за осигуряване на дълготрайни материални активи, с цел експлоатация в процеса на управление на отпадъци чрез средства от структурните фондове.	❋ Заплаха от блокирането на дейностите по управление на отпадъците, поради липса на персонала или на повишаване на квалификацията му; ❋ Ограничаване на потенциала организацията в процеса на управление на дейностите по отпадъците, поради липсата на обособено отделно звено/отдел/дирекция.

ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	
❋ Възможност за ограничаване на замърсяванията при старите закрити сметища на територията на общината, чрез европейско или национално финансиране ❋ Осигуряване на финансиране за рекултивация на депо за неопасни производствени отпадъци през структурните фондове или други източници на финансиране; ❋ Повишаване на осведомеността на обществеността по въпроси за правилното депониране на отпадъци, както и за рисковете за околната среда от различни видове замърсявания.	❋ Обособяване на големи зони на замърсяване; ❋ Трайно неглижиране от страна на жителите на община Каспичан във връзка с проблема със замърсяването на старите сметища.
ОРГАНИЗАЦИОННИ СХЕМИ И ФОРМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ПЛАНИРАНЕ, ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ И ТАКСИ ЗА УСЛУГИТЕ	
❋ Балансиране на приходната и разходната част за управление на отпадъците в бюджета; ❋ Създаване на информационна система за докладване на информацията за управление на битовите отпадъци в общината;	❋ Финансови и бюджетни дисбаланси за отпадъци; ❋ Предпоставки за влошаване качеството на управлението на битовите отпадъци в резултат на липсата на информационна система;

❋ Разработване на алтернативни методи за определяне на такса „Битови отпадъци” на база изхвърлено количество отпадъци; ❋ Осигуряване на прозрачност в управлението на отпадъците на територията на общината по отношение на публикуването на детайлните план-сметки за разходите, на основата, на които се определя такса „Битови отпадъци”; ❋ Дейностите по третиране на биоразградими отпадъци се третират основно от жителите на община Каспичан; ❋ Създаване на стимули и насърчаване достатъчен брой семейства в системи за домашно компостиране; ❋ Осигуряване на условия за анаеробното разграждане на биоразградимите отпадъци; ❋ Изграждане съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината чрез средства от централния бюджет или ЕС; ❋ Разработване ефективна система за разделното събиране на биоразградими отпадъци	❋ Компрометиране на политиките за управление на отпадъци в резултат липсата на прозрачност в някои нейни аспекти; ❋ Липса на управление на третиране на биоразградимите отпадъци от стана на Община Каспичан; ❋ Дезинтегритет на местната общност в контекста на дейностите по домашно компостиране; ❋ Невъзможност за реализация на анаеробното разграждане на биоразградимите отпадъци на територията на общината; ❋ Цялостна криза в процеса на обезвреждане на биоразградимите отпадъци резултат на липсата на система за разделно събиране и инфраструктура за това .

ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	
❋ Разработване на системи за постигане на висока ефективност на информационната политика; ❋ Оптимизиране на процеса по създаване и публикуването на информация; ❋ Създаване на нови комуникационни канали в различни социални мрежи	❋ Отчуждаване на обществеността от информационните източници, свързани с процеса на управление на отпадъците; ❋ Редуциране на заинтересоваността у гражданите във връзка с процеса на формулиране на политики в областта на управлението на отпадъците; ❋ Неглижиране и неприоритизиране на фактора „информираност“, като основен компонент в процеса на управление на отпадъците в община Каспичан.
ИНФОРМАЦИОННО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ	
❋ Възможности за компенсиране на информационните пропуски, чрез инвестиране в електронна система за входиране и регистриране на всички данни свързани с отпадъците; ❋ Обучение на персонал за съхранение и систематизация на данни за отпадъците; ❋ Обособяване на позиция за експерт, който да е ангажиран единствено и изцяло с администрирането на данните за състоянието на отпадъците на територията на общината.	❋ Нарастване на обема на несъбраните и изгубени данни; ❋ Намаляване на информационните потоци, свързани с управлението на отпадъци; ❋ Създаване на рискове по отношение на управлението на отпадъци, свързани с информационни дефицити; ❋ Създаване на предпоставки за неяснота и хаос в контекста на прилагането на дейности и мерки, посвените на управлението на отпадъци.

На база на проведения SWOT-анализ и позициониране на обекта на анализ съобразно **Фигура № 3-1**, е определена най-удачната стратегия с дейности за

реализиране от Община Балчик в бъдеще, в контекста на въпросите по опазване на околната среда.

Това е най-благоприятната стратегическа позиция (в първи квадрант), която се заема от **агресивната** стратегия. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е найблагоприятна и стратегията с дейности трябва да е построена така, че заеманата в нея площ само да се увеличава.

Фигура № 3-1 Координатна система за определяне на най-подходяща стратегия за Община Балчик, основаваща се на SWOT-анализа

IV. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 Г.

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците на община Каспичан за периода 2021-2028 г. са направените изводи от анализа на състоянието за управление на отпадъците на територията на общината, препоръките и SWOT анализът, както и целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите.

Следвайки дефинициите и препоръките на МОСВ за определяне на политики за управление на отпадъците на местно ниво, изведените в Програмата цели са подчинени на следните ключови принципи:

- Релевантност – целите са разработени така, че да стимулират Общината да изпълнява своята мисия;
- Реалистичност на подхода – целите са максимално реалистични и отчитат изводите от SWOT анализа;

- Мотивираност – целите са разработени по начин, който да стимулира дейностите в рамките на провежданата политика в сектор управление на отпадъците;
- Прозрачност /разбираемост – целите са просто и ясно определени;
- Ангажираност /задължителност – целите предопределят задълженията на

Общината в сектор управление на отпадъците;

- Хармонизираност – целите в областта на провежданата политика в сектор управление на отпадъците и отговорните звена в общината са в тясна взаимна връзка;

В съответствие с това са идентифицирани генерална и три стратегически цели на общинската програма.

Стратегическите и оперативни цели, чието постигане през периода на Програмата ще допринесе за изпълнението на генералната стратегическа цел

Избраната алтернатива е чрез централизиран подход, при който целите ще се постигат чрез изграждането на централни инсталации за РСУО – Шумен.

Доколкото община Каспичан е част от РСУО-Шумен и в регионалното депо за неопасни битови отпадъци в гр. Шумен са изградени инсталации, които обслужват и община Каспичан, целесъобразно е да се приложи алтернативата на централизирания подход по отношение на всички отпадъци и процеси по управлението им, включително разделно събиране и рециклиране и компостиране на биоотпадъци. Въпреки, че инсталациите ще бъдат на по-голямо разстояние от общината, разходите ще се делят между общините, участници в РСУО и ще се осигури постоянно захранване на инсталациите, което прави алтернативата икономически по-изгодна.

Алтернативата на централизирания подход включва:

- Изграждане на допълнителни инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове в РСУО-Шумен, с капацитет, достатъчен за постигане целите за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло и осигуряване депонирането на максимум 50 % от входящия поток на отпадъците.

- Изграждане на инсталация за компостиране и анаеробно разграждане на разделно събрани биоотпадъци с капацитет, достатъчен за достигане на целите на биоотпадъците, като количествата биоотпадъци, третирани чрез домашно компостиране се считат като предотвратени, а не като оползотворени отпадъци.
- Инвестиции в съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за превоз на разделно събрани биоотпадъци.

Рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, чрез прилагане на разделно събиране на отпадъци от домакинствата при източника; разделно събиране на отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, ИУГ, НУБА и допълнително изграждане на инсталации за сепариране и/или предварително третиране на смесени отпадъци.

V. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Генералната цел на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Каспичан е:

Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива;

Три стратегически цели, гарантиращи постигане на генералната цел на Плана:

► ***Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване***

► ***Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци***

► ***Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други***

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки :

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	**Програма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци**
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	**Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци** **Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради** **Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки**
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	**Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци**

В рамките на НПУО 2021-2028 г. са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели.

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели.

За всяка от стратегическите цели са разработени оперативни цели, които са пряко съотносими към съответната стратегическа цел, т.е. допринасят за нейното постигане. За разлика от стратегическите цели, оперативните могат да бъдат краткосрочни и средносрочни.

Общинската програма поставя следните оперативни/специфични цели за управлението на отпадъците в община Каспичан за периода 2021-2028 г.:

ОЦ 1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;

ОЦ 2: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците;

ОЦ 3: Прилагане на екологосъобразно обезвреждане на отпадъците;

ОЦ 4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците;

ОЦ 5: Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

За да се изпълнят оперативните цели и да се достигнат стратегическите цели на програмата, е заложено да се изпълни определен набор от дейности, които са обособени в подпрограми. Достигането на всяка стратегическа цел може да се осъществи, чрез изпълнението на една или няколко подпрограми.

ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Като се имат предвид стратегическите цели и програмите с мерки за тяхното достигане от Националния план за управление на отпадъците, общинската програма за управление на отпадъците на Община Каспичан, включва следните стратегически цели и подпрограми за достигане на всяка от тези цели:

Таблица: Стратегически цели и подпрограми за достигане на всяка от тези цели

Стратегически цели	***Оперативни цели***	***Подпрограми***
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	**ОЦ 1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци ОЦ 5: Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.**	• **Програма за предотвратяване образуването на отпадъци** • **Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци** • **Програма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците**

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	**ОЦ 2: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците** **ОЦ 5: Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.**	• **Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци** • **Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради** • **Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки**
Стратегическа цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	**ОЦ 3: Прилагане на екологосъобразно обезвреждане на отпадъците;** **ОЦ 4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците;**	• **Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци** • **Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет**

В началото на всяка подпрограма, преди представянето в табличен формат на мерките/ дейностите, резултатите от тях и т.н., е направено кратко представяне на подпрограмата, в което са изложени: какви са националните цели и посока на развитие в разглежданата област; най-важните резултати, които общината е постигнала до момента и които ще надгражда; най- важните изводи и препоръки от анализите, съотносими към подпрограмата; ключовите резултати, които се очакват от изпълнението на подпрограмата и ще спомогнат за достигането на съответната стратегическа цел на програмата за управление на отпадъците; наличието на други дейности и мерки, включени в други подпрограми на общинската програма за управление на отпадъците, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на подпрограмата.

Подпрограмите съдържат както инвестиционни мерки, така и неинвестиционни мерки. Инвестиционните мерки включват основно изграждането на инфраструктура в т.ч.: инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове; инсталации за компостиране/анаеробно разграждане; закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране; закупуване на съдове и транспортни средства за разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци и др. Инвестиционните проекти и възможностите на финансиране на определените стратегически цели в програмата и мерките в плана за действие са представени в тази глава.

За изготвяне на *Инвестиционната програма* се вземат в предвид възможностите на общината за финансиране на дейностите по управление на отпадъците. Финансирането на дейностите по събиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци, почистване на обществени места, почистване на незаконни сметища се поема от общинския бюджет чрез приходите от такса „битови отпадъци". Осигуряването на финансови средства за големи инвестиционни проекти в областта на управлението на отпадъците ще се търсят чрез външно финансиране от структурните и кохезионни фондове на ЕС, чрез Оперативните програми или други финансиращи организации. Инвестиции, свързани с проекти, като например за въвеждане на фамилно компостиране и други малки проекти с образователна цел биха могли да се финансират от ПУДООС. През плановия период ще се търсят възможности за привличане на инвестиции от частния сектор под формата на Публично-частно партньорство по отношение изграждане на инфраструктура за събиране и оползотворяване на строителни и биоразградими отпадъци, както и за изграждане на инсталации за сепариране. Инвестициите, които попадат в меката част на програмата, за разпространение на информационни материали, провеждане на кампании, обучения или инструктиране на притежателите на отпадъци се финансират от общинския бюджет или могат да бъдат финансирани от организациите по оползотворяване на отпадъците и други външни донори от частният сектор. Някои от дейностите в плана за действие не изискват наличен финансов ресурс, като въвеждане на нормативни изисквания чрез изменения и допълнения на местната нормативна уредба, което ще се осъществи чрез наличния административен капацитет.

Неинвестиционните мерки включват дейности в т.ч.: нормативни промени; назначаване на служители; обучение на служители; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др. административни актове; изпълнение на

контролни дейности; провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на страните-членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност.

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ

VI. 1. Цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2021-2028 г.

В НПУО 2021-2028 г. за ППО се поставят стратегическа и оперативна цели, които имат приемственост с целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците 2014-2020 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на отпадъците. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

Мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

В съответствие със законовите изисквания и „Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците”, утвърдени от Министъра на околната среда и водите, Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци на община Каспичан има следното съдържание:

- Въведение и основни положения;
- Определение и място на предотвратяване на образуването на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците;
- Цел на Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци;
- Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките;
- План за действие към Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци.

Определение и място на предотвратяване на образуването на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Предотвратяването на отпадъците е определено в европейското и националното законодателство (т. 28 от § 1 на допълнителните разпоредби на ЗУО) като:

„Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- *количеството отпадъци, включително чрез повторна употреба на продуктите или жизнения им цикъл;*
- *вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- *съдържанието на вредни вещества в материалите или продуктите.“*

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията за управление на отпадъците, която изисква дейностите с отпадъците да се извършват в следната последователност:

- предотвратяване на образуването на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;

- обезвреждане.

С оглед пояснява̀не на определението за „предотвратяване на образуването на отпадъци“ и включените в него компоненти, можем да специфицираме предотвратяването като количествено и качествено предотвратяване на образуването на отпадъци и предотвратяване още във фазата на проектиране на продуктите, преди тяхното производство.

Количествено и качествено предотвратяване

Докато намаляването на количествата образувани отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците.

Предотвратяване още във фазата на проектиране на продуктите, преди тяхното производството

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление. Предотвратяването на отпадъка не е само в една от тези фази. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения при проектиране. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и пр., както и използване на технологии, изискващи по-малко материали, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране.

Предотвратяването на отпадъците има и съществен принос за необходимия преход към ефективно използване на ресурсите. Увеличаването на времето на ползване на продуктите или многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят след единствената им употреба, биха имали като резултат намалено използване на природните ресурси, от които се произведени, а не само предотвратяване на вредното въздействие върху околната среда от изхвърлянето на повече отпадъци, вследствие на по-кратката употреба на тези продукти. С оглед на това, предприемането на мерки за предотвратяване на отпадъците допринася за постигане на европейските и национални цели за ефективно използване на ресурсите.

Този преход обаче трябва да бъде направен така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж. Тоест не става въпрос за това да има конкуренция на екологичните и икономическите политики, а да се използва икономиката за постигане на екологичните изисквания.

Цели на общинската програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

Прекъсването на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата, е основна цел в областта на политиката по околната среда. Този принцип за устойчиво развитие представлява не само ориентир за държавни действия, но е и мерило за решенията на икономиката и обществото. В областта на управление на отпадъците и разработената Национална програма за предотвратяване на отпадъците, тази цел намира изражение в прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда в резултат на образуването на отпадъците.

Целите на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци на община Каспичан могат да се обобщят в следните групи:

Стратегическа цел подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение се постига чрез пакет от мерки. Тези цели кореспондират с националните цели за предотвратяване на отпадъците.

Стратегическата цел на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъците в община Каспичан е:

„Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване.“

Оперативни цели:

- ✓ *Намаляване на количеството на отпадъците;*
- ✓ *Намаляване на вредното въздействие на отпадъците;*
- ✓ *Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.*

Постигането на посочените оперативни цели изисква целенасочена общинска политика, чрез прилагането на мерки, които да доведат до прекъсването на връзката между икономическото развитие и въздействието върху околната среда, свързано с образуването на отпадъци. Под мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци

трябва да се разбира всяка мярка, която се предприема преди едно вещество, материал или продукт да се превърне в отпадък и която допринася за това да се намали количеството отпадъци и тяхното вредно въздействие върху човека и природата или съдържанието на вредни вещества в отпадъците.

Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

До този момент в община Каспичан не са разработвани и прилагани конкретни целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и ако е имало такива те са били косвени. Това е така, поради факта, че досега националното законодателство не е вменявало такива задължения на местните власти и не са разработвани национални програмни документи в тази насока и указания за прилагане на мерки.

По-долу са разгледани мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, като за всяка мярка, включена в Подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци на община Каспичан е посочена същността на мярката, възможностите за бъдещо прилагане и са представени възможните индикатори за проследяване изпълнението на мярката.

- **Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите**

Същност на мярката

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- Разработване на планове и програми от общинските органи

Съгласно българското законодателство, кметът на общината разработва програма за управление на отпадъците, съдържаща подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци, която следва да се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците.

- Прилагане на икономически мерки

С използването на различни по вид икономически стимули се цели повишаване на екологосъобразното поведение на населението на общината и бизнеса.

Възможности за прилагане

В настоящата Програма се предвиждат конкретни мерки за предотвратяване на отпадъците в община Каспичан.

Целта на програмата е да посочи конкретни действия, които община Каспичан следва да изпълни при осъществяване на политиката си за предотвратяване образуването на отпадъци, като част от цялостната си политика в областта на управление на отпадъците.

По отношение на прилагането на икономически мерки се предвижда насърчаване на екологосъобразното поведение на населението на общината чрез предоставяне на безплатни съдове за домашно компостиране, съгласно „Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци“. Дейността по компостиране на място се счита за дейност по предотвратяване образуването на отпадъците. С оглед на това въвеждането и прилагането на домашно компостиране от домакинствата е една от мерките за предотвратяване на отпадъци, която ще продължи да се прилага в общината.

Индикатори за изпълнение на мерките

Индикатор за проследяване реализацията на общинската Програма за предотвратяване образуването на отпадъци е броят изпълнени мерки, предвидени в нея и мерки в процес на изпълнение. Броят на домакинствата, извършващи домашно компостиране е индикатор за изпълнение на мярката по прилагане на икономически стимули.

- **Използване на разяснителни кампании и оказване на финансова подкрепа на бизнеса за вземане на решения или друг вид подкрепа. Насърчаване на повторната употреба или поправка на подходящи продукти или на техни компоненти**

Същност на мярката

Не всички предприятия имат потенциал да идентифицират адекватни мерки за предотвратяването на отпадъци. Това важи особено за малките и средни предприятия. Именно поради това е полезно за тези предприятия да се предвидят разяснителни кампании относно ползите от прилагането на мерки за предотвратяването на отпадъци.

Повишаването на информираността и на съзнанието за екологосъобразно поведение и производство сред тези представители на бизнеса повишава възможността за прилагане на мерки за предотвратяване на отпадъци от по-широк кръг лица и следователно и ефективността на предотвратяване на отпадъци се повишава.

Съществуват и възможности за икономическо стимулиране на дребния бизнес за по-активно включване в политиките за предотвратяване на отпадъци, като например различни данъчни ставки.

Възможности за прилагане

Досега в община Каспичан са се провеждали определени разяснителни кампании в областта на управление на отпадъците, но целенасочени кампании за предотвратяване на отпадъци не са осъществявани. В настоящата Подпрограма се предвижда провеждането на кампании с конкретна насоченост към предотвратяването на отпадъци. Друга предвидена мярка е патентните данъци по ЗМДТ за тези представители на бизнеса, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (например ремонт на обувки, дрехи, домакински уреди, мебели и др.) и оттам до предотвратяването на отпадъци, да бъдат сведени до минималните допустими нива. Целта е да се стимулират собствениците на занаятчийски работилници и ателиета за поправка да разширят своята дейност и да предоставят по-качествени услуги на гражданите.

Индикатори за изпълнение на мерките

Брой проведени информационни кампании, насочени към предотвратяване на образуването на отпадъци.

Относно въвеждането на минимален размер на патентния данък на лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти, следва да се вземе предвид броя на лицата, които извършват такава дейност и гласуването на такава промяна от Общински съвет - Каспичан.

- **Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители**

Същност на мярката

Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъците, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, информационни брошури, интернет сайтове и др. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед предотвратяване на отпадъците и намаляване на тяхното количество. Голяма част от това количество представляват рекламни материали, разпространявани в пощенските

кутии. За разлика от други хартиени отпадъци (като вестниците и списанията например) към този отпадъчен поток могат да се предприемат мерки за предотвратяване на образуването. Отпадъците от опаковки са разгледани в отделни раздели на Програмата.

За намаляване на количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали (в т.ч. и безплатните вестници) в редица европейски държави съществува практика за поставяне на стикери "против нежелана поща" на разположение на всеки, който желае да участва. Съществуват и споразумения между пощенските служби и местните власти за зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии, от получаване на рекламни материали. Проучванията на общественото мнение например в Брюксел, където се прилага тази схема, показват, че около 27% от жителите са заинтересовани от използване на стикера. Тези мерки са свързани и с по-малко разходи за самите разпространители и рекламодатели, тъй като се избягва отпечатването и разпространението на материали до лица, които не желаят да ги получават и четат.

От друга страна, растящото място на информационните и комуникационните технологии в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи "всички хартии" да бъдат избегнати, като се даде приоритет на електронните носители, независимо дали става дума за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител.

Община Каспичан ще предприеме действия за проучване и избор на подходяща инициатива, съобразно местните условия, за предотвратяване получаването на нежелани рекламни материали.

Възможности за прилагане

В настоящата Подпрограма се предвижда провеждането на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по предотвратяване на отпадъци. Основният резултат на тази мярка е повишаване на съзнанието на широк кръг от населението за важността от опазване ресурсите и за възможни мерки за предотвратяване на отпадъци, като в частност специални целеви групи ще са децата и учениците, които най-бързо се приобщават към „зелените" идеи. Кампаниите, насочени към обществеността, ще се съчетават с кампаниите, насочени към бизнеса. Също така, при провеждането на съвместни информационни кампании с Организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци ще се включи и тематиката за предотвратяване образуването на отпадъци. Въпреки че непосредствените резултати от тази мярка не могат да се измерят количествено, тя има

много голямо значение за формиране на съзнание в потребителското общество, което да се стреми да избягва образуването на отпадъци. Информация относно предотвратяването на отпадъци ще се публикува и в раздела за управление на отпадъци на интернет страницата на общината, чието обособяване е предвидено със следващите подпрограми.

Програма за предотвратяване образуването на отпадъците

Текущи индикатори	*Количество образувани битови отпадъци в тон за година; Норма на натрупване на битови отпадъци*
Целеви индикатори	*Количеството на депонираните битови отпадъци до 2028 г. да е намалено до 45 на сто или помалко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло)*

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейност (мярка)	Бюджет	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Източник на финансиране	Индикатор за изпълнение	Отговорен
СЦ1	ОЦ1	Разработване на програми за управление на отпадъците от общините с включени цели и мерки за ПО	До 30 000 лв.	2028 г.	Общината е планирала изпълнението на мерки за ПОО	Общински бюджет	Текущи: Подготовка и съгласуване на 1 брой Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО Целеви:Общината е разработила програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО	Община
СЦ1	ОЦ1	Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2022 г.	15 000	2025	Изготвен актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2022 г.	Отчисления по чл.64 от ЗУО, Общински бюджет, ПУДООС, ОПОС 2021-2027 г.	Целеви: Изготвен 1 брой Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2022 г.	Община Мярката се изпълнява в рамките на Регионалното сдружение
СЦ1	ОЦ1	Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез		до 2028	Мерките за „електронно управление” са реализирани в пълен обхват	Общински бюджет	Текущи: Изпълнени проекти за електронно управление Целеви:	Кмет

		изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление"					Предотвратен и отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	
СЦ1	ОЦ1	Изпълнение на решенията на общото събрание на регионалните сдружения за управление на отпадъците на регионален принцип и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба	-	Ежегодно до 2028 г. до 2028	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.8 от ЗУО	Такса "битови отпадъци" Фонд ФЛАГ Банков заем Общински бюджет ПУДООС	Изградени центрове	Община Мярката се изпълнява в рамките на Регионалното сдружение
СЦ1	ОЦ1 ОЦ4	Изменение на нормативната база за определяне на такса "битови отпадъци" и въвеждане на стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци	-	Ежегодно до 2028 г. до 2028	Намаляване на количеството образувани отпадъци	Общински бюджет	Текущи: Изменена нормативна База. Целеви: Брой домакинства получили данъчен стимул за такса „Битови отпадъци”	Община

СЦ1	ОЦ4	Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за тези данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на обувки, мебели, дрехи, домакински уреди и пр.) и оттам и до ПО.	н.п.	12/2021	ЗМДТ е променен в приложението, в което са изброени дейностите с патентен данък, с оглед диференцирането им в отделни позиции за патентния данък за предоставяне на услуги, свързани с ПО; Осигурен данъчен стимул за фирмите	Бюджет на Общината	ЗМДТ е променен в приложението в което дейностите/услугите, водещи до ПО и са с патентен данък, така че да са обособени в самостоятелни позиции с оглед диференцира нето им от общините за определяне на патентния данък за тези услуги на минимално ниво <u>Целеви</u>: Брой фирми получили данъчен стимул за ПО	Община МФ
СЦ1	ОЦ1 ОЦ4	Изготвяне и прилагане на планове от общините за ПО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	По изготвена КСС И одобрена план-сметка за разходите по дейност чистота	12/2022 - 12/2027	Предотвратени битови отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Бюджет на общините, програми	<u>Текущи:</u> Брой общински звена и др. разработили планове/изпълнил и мерки. <u>Целеви:</u> Общината е разработила планове и прилага мерки от тях.	Община
	ОЦ1 ОЦ4	Извършване на мониторинг за изпълнение на мерките за ПОО заложени в програмата, включително недопускане	-	2021-2028	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците	-	Брой изпълнени мерки, включени в ППОО до края на 2028г.	Община

		образуването на локални замърсявания						
СЦ1	ОЦ1	Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	-	Ежегодно до 2028 г. до 2028	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Бюджет на общини, ОПОС 2021-2027, безлихвен заем ПУДООС	Брой на домакинства та, на които са предоставени компостери	Община Домакинства
СЦ1	ОЦ1 ОЦ2	Закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	30000	2021	Закупени контейнери	ОПОС 2021-2027	Брой закупени контейнери за зелени и биоразградими отпадъци; Брой населени места, обхванати в системата за разделно събиране на растителни и биоотпадъци.	Община и РСУО

СЦ1	ОЦ1	Изговяне на графици за периода и честотата на извозване на биоотпадъците	-	2021	Изготвени графици	-	Честота на извозва не и количество разделно събрани биоотпадъци	Община и РСУО
СЦ1	ОЦ1	Изготвяне на годишен план за действие, относно кампании за предотвратяване на отпадъците	-	Ежегодно до 2028 г. до 2028	Изготвени годишни планове	-	Целеви До 2028г. изготвени 7 годишни планове за действие	Община
СЦ1	ОЦ1	Провеждане на кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО	10 000	Ежегодно до 2028 г. до 2028	Брой реализирани дейности от годишния план за действие	Общински бюджет ПУДООС и др.	Целеви До 2028 г. проведен и минимум 7 информационни кампании	Община

VI.2 Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

VI.2.1 Цели и мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци за периода 2021-2028 г.

Настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си поставя стратегическа и оперативна цел, съвместими с целите на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци 2021-2028 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на хранителните отпадъци. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци.

Действия/мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	
Текущи индикатори	
Целеви индикатори	*Намаляване на хранителните отпадъци с 30% до 2025 г. и с 50 % до 2030 г*

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейност (мярка)	Бюджет	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Източник на финансиране	Индикатор за изпълнение	Отговорен
СЦ1	ОЦ1 ОЦ2 ОЦ3	Разработване на програми за управление на отпадъците от общините с включени цели и мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци	Одобрена план-сметка за разходите по дейност чистота	12/2021	Изпълнение на целите съгласно чл.31,ал.1,т.2 от ЗУО	Общински бюджети	Целеви: Общината е разработила програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО на хранителни отпадъци	Община
СЦ1	ОЦ1 ОЦ3 ОЦ4	Изпълнение на мерките за предотвратяване образуването (ПО) на хранителните отпадъци от общините	Одобрена план-сметка	Ежегодно до 2028г.	Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	В края на програмния период са изпълнени всички мерки за ПО на хранителните отпадъци от Общината	Община
СЦ1	ОЦ1 ОЦ3 ОЦ5	Изготвяне и прилагане на планове от общината за ПО на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци	Общински бюджети, програми	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Общински бюджети, програми	Текущи: Брой общински звена и разработени планове/изпълнили мерки. Целеви:В края на програмния период всички общински звена,	Община

							генериращи хранителни отпадъци, са разработили планове и прилагат мерки от тях	
СЦ1	ОЦ1 ОЦ3 ОЦ5	Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	Общински бюджети, програми	01/2022-12/2026	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики		Обявена процедура; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти Брой изпълнени проекти	Община, юридически лица със стопанска цел
СЦ1	ОЦ1 ОЦ3 ОЦ5	Прилагане на възможностите за даряването на храни, които са предоставени на европейско ниво с оглед преодоляване на бариерите за даряване на храни чрез механизмите за прилагане на ДДС	н.п.	12/2028	Увеличаване даряването на храни преди изтичането на срока на годност и намаляване на хранителните отпадъци	Бюджет на МФ	Одобрени указания/ норма тивен акт, чрез които са премахнати бариерите за даряване на храни преди изтичането на срока на годност	Община, МФ

VI.3 Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

VI.3.1 Цели и мерки за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци 2021-2028 г.

Стратегическа цел

Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци

Оперативна цел

Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците

Действия/мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци води до минимизиране на количествата на рециклируемите отпадъци в общия поток на отпадъците, постъпващи на депо.

Формулирането на количествени цели за рециклиране и оползотворяване, засягащи определени приоритетни потоци отпадъци е практическа мярка за налагане на рециклирането/оползотворяването.

Въвеждането на разделно събиране, при източника на генериране на отпадъци, ще доведе до увеличаване количествата на събираните фракции. Прилагането на схеми за разделно събиране от една страна ще бъде организирано на база на принципа „отговорност на производителите", като задължение на производителите и вносителите на стоки, след крайната употреба, на които се образуват масово разпространени отпадъци, и плащащи продуктови такси на фирми по оползотворяване. От друга страна стои като задължение на общините да организират системи за разделно събиране на отпадъците.

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО, определени в НПУО 2014-2020 г. предвиждаха до 1 януари 2020 г. най-малко 50 на сто от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло да бъде включено в подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали. Целта се оказа амбициозна и малко общини успяха да я достигнат в рамките на програмния период. Новата европейска цел за пластмасовите отпадъци е минимум 50% от количеството на отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклира до 2025 г.

Общите количества на отпадъците от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло и съответните цели за рециклиране са изчислени поотделно за всеки регион за управление на отпадъците и общо за страната.

Отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло следва да се разглеждат като ресурс, от който могат да се извлекат както екологични, така и финансови ползи.

Следва да се отбележи, че количествата на събраните и оползотворени отпадъци от прилагането на системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират от Организациите по оползотворяване на съответните масово разпространени отпадъци чрез схемите за „Разширена отговорност на производителя", се отчитат и допринасят за постигане от общината на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО „битови отпадъци" са:

а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биоотпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и едрогабаритни отпадъци, включително дюшеци и мебели;

б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.

За да изпълни посочените изисквания на националното законодателство, Община Каспичан разработи настоящата подпрограма, чиято оперативна цел е: *достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло до 2028 г.*

До момента Община Каспичан е предприела редица мерки за разделно събиране и увеличаване на количествата на рециклируемите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло:

- На територията на общината функционират системи за разделно събиране на тези потоци отпадъци чрез поставяне на контейнери за разделното им събиране посредством сключени договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване. Със заповеди на кмета на община Каспичан са определени местата за разполагане на контейнерите. Подробна

информация за наличните системи за разделно събиране на битови отпадъци е представена в анализите на съществуващото състояние - приложения към Програмата;

- Община Каспичан има сключен договор с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки “Булекопак” АД. Системата за разделно събиране в Община Каспичан е изградена по двуконтейнерен модел, като на утвърдените адреси (точки) са разположени по един или два броя контейнери тип „Иглу“, с жълт цвят и един брой зелен контейнер тип „Иглу“. Осъществяват се информационни кампании в сътрудничество с Организациите по оползотворяване, за да се мотивира населението за по-активно включване в системите за разделно събиране на отпадъците;
- На територията на община Каспичан функционират площадки за приемане на тези отпадъчни потоци, експлоатирани от частни фирми на пазарен принцип, чрез които също се събират разделно тези отпадъци;

В настоящата подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативната цел на подпрограмата, но са тематично отнесени в други подпрограми в рамките на Програмата за управление на отпадъците, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от другите подпрограми, свързани с:

- осъществяване на постоянни информационни кампании за ползите от разделното събиране на отпадъците и за насърчаване на населението и юридическите лица да събират разделно отпадъците;
- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. за разделно събраните и за предадените за рециклиране отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал, в т.ч. за проследяване на степента на постигане на целите;
- съставяне на отчети за изпълнение на целите за битовите отпадъци и представянето им пред компетентните органи;
- подобряване на контрола от страна на общината за спазване на изискванията от задължените лица относно разделното събиране на битови отпадъци;
- обучителни мерки за поддържане и подобряване на капацитета на общинската администрация.

Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	
Текущи индикатори	*2018 г. - минимум 25% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.*
Целеви индикатори	*2028 г. - минимум 58% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.*

Стратеги ческа цел	Опер ативн а цел	Дейност (мярка)	Бюджет	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Източник на финансиране	Индикатор за изпълнение	Отговорен
СЦ2	ОЦ2 ОЦ5	Надграждане на регионалната система за управление на битовите отпадъци		Постоянен	Осигурена необходима инфраструктура за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци със стабилизиране на биоразградимата фракция и рециклиране на разделно събрани битови отпадъци	Програма за околна среда 2021-2027 г. и други източници на финансиране, в съответствие с правилата и процедурите за финансиране	брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти; брой приключени договори	Община; РСУО
СЦ2	ОЦ2 ОЦ5	Организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл.13, ал. 1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане	5 000лв.	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.9 от ЗУО	Общински бюджет ПУДООС	Организиране на система или сключване на договор	Община

СЦ2	ОЦ2 ОЦ5	Изграждане на мобилни пунктове за събиране на опасни отпадъци от домакинствата	10 000лв.		Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.9 от ЗУО	Общински бюджет ПУДООС	Изграден мобилен пункт	Община
СЦ2	ОЦ2 ОЦ4	Поддържане на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на Общината	-	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.14	Общински бюджет	Създаден и актуализиран ежемесечно регистър	Община
СЦ2	ОЦ2 ОЦ5	Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	10 000	Ежегодно до 2028 г.	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от разделното събиране	Общински бюджет	Проведени минимум 5 информационни кампании	Община
СЦ2	ОЦ2 ОЦ4	Увеличаване размера на санкциите, заложени в общинските наредби при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци	-	Ежегодно до 2028 г.	Намаляване количеството на рециклируеми отпадъци в смесения битов отпадък	-	Брой наложени санкции за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	Община

СЦ2	ОЦ2 ОЦ4	Прилагане от общината на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови при новите бази за отделните услуги в рамките на план-сметките на общините	н.п.	2024	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Средства от такса "битови отпадъци", по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ	Общината прилага новите изисквания на ЗМДТ	Община

VI.3.2 Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

VI.3.2.1 Цели и мерки за подготовка за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба. Така от проблем за околната среда, те могат да се превърнат в ресурс. Това е основен подход в устойчивото управление на отпадъците, наложен от активната политика на ЕС в това направление. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване, следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Същите цели са залегнали в ЗУО, но не са постигнати и ще бъдат преформулирани за периода до 2027 г.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

С наредбата се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
2. изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Целта на наредбата е:

1. да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО;
2. да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети на национално ниво до момента, а именно:

- за първи път е разработен и одобрен Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.;
- одобрени са нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции.

Условията и редът за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на СО на територията на съответната община се определят с наредбата по чл. 22 ЗУО. Община Каспичан, както и другите общини в страната имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали:

- Организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- Когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи е длъжна:
  - Да разработи План за управление на строителните отпадъци, като задължителна част от строителната документация за издаване на разрешение за строеж;
  - Да изпълни реално Плана за управление на строителните отпадъци;
  - Да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
  - Да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Стратегическа цел

Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени строителни отпадъци

Оперативна цел

Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци

Действия/мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Подпрограма за подобряване на управлението на строителните отпадъци

Текущи индикатори	*Ежегодно отчитане на количествата рециклирани строителни материали, вложени в строежите с възложител Община Каспичан, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.* *Брой одобрени от Община Каспичан инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци*
Целеви индикатори	*Достигане на 70% рециклиране на образуваните строителни отпадъци в общината до 2028 г.* *Брой одобрени от Общината инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци*

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейност (мярка)	Бюджет	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Източник на финансиране	Индикатор за изпълнение	Отговорен
СЦ2	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ4 ОЦ5	Организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата и юридическите лица на територията на Общината	Съгласно изготвени АРП, ПИП и КСС	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.5 от ЗУО	Такса "битови отпадъци" ПУДООС Публично-частни партньорства ПОС 2021-2027	Изградена система за събиране и съоръжения за третиране на строителни отпадъци и земни маси	Община
СЦ2	ОЦ2 ОЦ4 ОЦ5	Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	-	Постоянен	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	Общински бюджет	Спазени са всички изисквания на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителни отпадъци	Община

СЦ2	ОЦ2 ОЦ4 ОЦ5	Стимулиране изграждането на мощности за рециклиране на строителните отпадъци	-	Постоянен	Изградена инсталация за оползотворяване или система за раздробяване на строителни отпадъци	ОПОС 2021-2027 Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет ПУДООС	Брой инсталации за рециклиране на строителни отпадъци	Община
СЦ2	ОЦ2 ОЦ4	Отреждане и предоставяне на временни площадки в	-	Постоянен	Гражданите не изхвърлят	Общински бюджет	Брой осигурени	Община Граждани
	ОЦ5	населените места на Общината, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности.			строителните отпадъци в контейнерите за битови отпадъци. Отпадъците се събират на временни площадки, с цел рециклиране и/или повторна употреба.		временни площадки за строителни отпадъци от малки ремонти дейности	

VI.3.3 Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Разработването на настоящата подпрограма е нормативно изискване на Националния план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г. и следва да включва мерки за предотвратяване и повторна употреба.

Съгласно ЗУО "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- Отпадъци от опаковки
- ИУМПС
- ИУЕЕО
- Отпадъчни масла и нефтопродукти
- Отпадъци от гуми
- Отпадъци от батерии и акумулатори.

Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък.

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки.

В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.

Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

Община Каспичан има сключен договор с „Екопак България“ АД за Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, както и предаването им за сортиране и рециклиране.

Специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки, е процентът на рециклираните отпадъци от опаковки спрямо генерираните. Средно за страните от ЕС стойността на този показател е 60,4% за 2008г. и 67,5% 2017 г. За страната ни този процент нараства от 50.3% през 2008г. на 65,6% през 2017 г., като от 2010 до 2017 г. стойността на показателя се движи около средната стойност на показателя за държавите от ЕС. През десетгодишния период 2008- 2018г. България изпълнява, целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки. Ежегодно ИАОС подготвят и публикуват на интернет страницата си доклад за степента на достигане на целите и за управлението на отпадъците от опаковки.

Закона за управление на отпадъците въведе изискването ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5 000 ж. и курортните места да събират разделно получените от дейността им отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали на територията на обекта и да ги предават в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 22 ЗУО – общинските наредби за управление на отпадъците. Изключение от посоченото изискване се допуска за населени места, в които няма изградена система за разделно събиране на същите отпадъци от домакинствата. Община Каспичан е въвела това изискване в Наредба №15 за управление на дейностите с битови, строителни и масово разпространени отпадъци на територията на Община Каспичан. Липсва обаче информация доколко посочените обекти изпълняват (доброволно) това изискване. От представените информация и данни могат да се формулират следните основни изводи:

- В годините нараства както абсолютното количество на отпадъците от опаковки, така и относителният дял на отпадъците от опаковки в общото количество на образуваните битови отпадъци.

- В резултат на създадената схема за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки България е на средното ниво на рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, и изпълнява заложените в европейското и националното законодателство цели.

- България е с много по-благоприятна стойност на показателя генерирани отпадъци на жител в сравнение със средноевропейското ниво.

- Няма въведени механизми и липсва информация доколко се изпълняват изискванията от ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки, а в това има голям потенциал за нарастване.

Необходимо е да се подобрят и разширят системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки, предвид нарастването на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, както и специфичните цели за разделно събиране на пластмасовите бутилки за еднократна употреба до 3 литра.

Общината следва да фокусира вниманието си върху прилагащите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (нараснали количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общината за третиране на битовите отпадъци поради намалени количества битови отпадъци, извозването и третирането на които общината финансира.

Бизнесът за производство на пластмасови бутилки за еднократна употреба трябва да пренастрои производството си с оглед достигане на целите за влагане на рециклирана пластмаса при производството на пластмасови бутилки за еднократна употреба. Следва да се определи компетентният държавен орган за контрол спазването на това изискване, като на този орган се осигури обучение, методически ръководства за контрол и други необходими ресурси – човешки, финансови, технически и др.

Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Текущи индикатори	*2018г. - минимум 25% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.*
Целеви индикатори	*2028 г. - минимум 58% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.*

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейност (мярка)	Бюджет	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Източник на финансиране	Индикатор за изпълнение	Отговорен
СЦ2	ОЦ2 ОЦ4 ОЦ5 Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 - 2028 г. и достигане на целите за подготовка за	Разширяване на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки с оглед новите цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, вкл. извършване на текущ анализ за необходимата техническа инфраструктура		Постоянен	Разширени съществуващи системи за разделно събиране на битови отпадъци	ПОС 2021-2027	обявена процедура за набиране на проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти; брой приключени договори	Община, РСУО, УО ПОС
СЦ2		Контрол на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки		Постоянен	Увеличаване на количествата разделно събрани хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали		Количество разделно събрани отпадъци по видове в кг	Общинска администрация

СЦ2	повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	Актуализиране при нужда на наредбата за управление на отпадъците относно изисквания за търговските и други подобни обекти за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали, и осъществяване на контрол и налагане на предписания/глоби		Постоянен	Увеличаване на количествата разделно събрани хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали		Всички задължени търговски и други подобни обекти прилагат изискванията за разделно събиране на отпадъците от опаковки	Кмет

VI.5 Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци

VI.5.1 Цели и мерки за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци

Стратегическа цел

Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда .

Оперативна цел

Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци

Действия/мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

В настоящата подпрограма са включени допълнителни мерки от компетенциите на Община Каспичан, свързани с:

- осигуряване на екологосъобразно депониране на остатъчните битови отпадъци на депо, отговарящо на всички нормативни изисквания;
- подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните подпрограми, целящи подобряване на тяхното
- разделно събиране и отклоняването им от депониране, най-вече на опасните отпадъци от бита;
- следексплоатационни грижи и мониторинг за рекултивираните участъци от старото депо за ТБО.

Община Каспичан е сред общините в България, които спазват изискванията за депониране на битовите отпадъци на депа, които отговарят на европейските и националните изисквания за намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци чрез ползване на модерно регионално депо.

Следексплоатационните грижи за закритото депо за ТБО г. Каспичан включват дейностите по поддръжка на площадката на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху

околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период.

- ✓ ***Част от мерките от предходните подпрограми, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци на община Каспичан - предотвратяване на отпадъците, увеличаване на рециклираните и оползотворени биоразградими отпадъци и рециклируеми отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и др., както и на строителните отпадъци, имат едновременно принос и за намаляването на депонираните отпадъци. Тези мерки не са отразени в настоящата подпрограма, тъй като са включени систематично в предходните подпрограми, но допринасят за постигане на целите за намаляване на количествата депонирани отпадъци и подобряване на йерархията на управлението им.***

Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонираните отпадъци

Текущи индикатори	*Количество образувани битови отпадъци в тон за година; Норма на натрупване на битови отпадъци в община Каспичан в рамките на референтната стойност.*
Целеви индикатори	*Количеството на депонираните битови отпадъци до 2028 г. да е намалено до 45 на сто или по -малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло)*

тратегическа цел	пративна цел	Дейност (мярка)	Бюджет	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Източник на финансиране	Индикатор за изпълнение	Отговорен
СЦ2 СЦ3	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ5	Предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им	-	Постоянен, при поява на нерегламентирано сметище	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.15 от ЗУО	Общински бюджет	Брой съставени АУАН и брой Почистени незаконни сметища	Община
СЦ2 СЦ3	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ5	Контролни дейности - извършване на проверки, съставяне на констативни протоколи, предписания, актове за установяване на нарушения, издаване на наказателни постановления	-	Постоянен	Изпълнение изискванията на чл.19, ал.3,т.15 ЗУО	Общински бюджет		Община

СЦ3	ОЦ3 ОЦ4	След експлоатационни грижи и мониторинг на закритото депо г. Каспичан		постоянен	Спазване условията на КР №181-Н1/2010 г.	Общински бюджет	Проведен мониторинг	Община
СЦ3	ОЦ2 ОЦ3	Изграждане на инсталация за компостиране на зелени и биоотпадъци	Съгласно разчетите	2021 - 2028	Осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци	Общински бюджет/ отчисления по чл.60 от ЗУО ПУДООС, МОСВ		Общини от РСУО
СЦ2 СЦ3	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ5	Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба и негодни препарати за растителна защита. Изготвяне на ПИП и АРП.	Съгласно изготвени ПИП и АРП	2025	Намаляване на риска от замърсяване	Общински бюджет ПУДООС ОПОС 2014-2020	Обезвредени препарати	Община
СЦ2 СЦ3	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ4	Почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО - почистване на отпадъци от пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси, както и осигуряване на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжения за тяхното третиране;	Съгласно одобрени годишни план – сметки по дейност Чистота	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.12 от ЗУО	Общински бюджет	Сключен договор или възлагане на общинско предприятие	Община

СЦ2 СЦ3	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ4	Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации (за предварително третиране) и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им	Съгласно одобрена годишна – план сметка	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.2 от ЗУО	Средства от такса "битови отпадъци", по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ Безвъзмезден заем ПУДООС За закупуване на техника	Сключен договор или създадено общинско предприятие	Община РСУО

VI.6 Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на административен капацитет в общината за изпълнение на функциите, произтичащи от нормативната уредба и поставените общински цели във връзка с общинската политика за управление на отпадъците. Новите и все по-растящи изисквания на националното законодателство за отпадъците налагат непрекъснато развитие и повишаване на административния капацитет на общините, което да гарантира, че те разполагат с ключови служители за компетентно управление на отпадъците на територията си. Дейностите по управление на отпадъците представляват комплекс от решения, действия и дейности, свързани с образуването на отпадъците, екологосъобразното им третиране на база определена информация, както и различните форми на контрол.

Административно, Община Каспичан е добре организирана и осигурена с подходящи кадри, които имат ресурс и подготовка за бъдещо развитие. Формирани са дирекция, отдел и комисии, които пряко или косвено са свързани с опазване на околната среда и управление на отпадъците.

Основните мерки са насочени към подобряване на информационната база за управление на отпадъците. Необходимо е всички дейности и процеси в областта на отпадъците да бъдат информационно обезпечени, чрез изграждане на единна информационна система, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните в интегриран вид. Единната информационна система за отпадъците ще гарантира изготвянето на качествени анализи и отчети и проследяване на напредъка по заложените в Програмата за управление на отпадъците на Община Каспичан цели до 2028 г.

В съответствие с развитието на националното законодателство в сектор отпадъци и с националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и за учене през целия живот, в подпрограмата са предвидени дейности за развитие на компетентността, знанията и уменията на служителите от администрацията с функции свързани с отпадъците и за тяхното ресурсно обезпечаване.

Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет	
Текущи индикатори	*Брой изпълнени мерки от плана*
Целеви индикатори	*Подобрена нормативна и програмна осигуреност и повишен капацитет на служителите*

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейност (мярка)	Бюджет	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Източник на финансиране	Индикатор за изпълнение	Отговорен
СЦ1 СЦ2 СЦ3	ОЦ4 ОЦ5	Изграждане и поддържане на информационна система и база данни за количества, състав на отпадъците и други параметри;	-	Постоянен	Осигуряване на възможност за по-ефективен контрол по отношение на управлението на отпадъците	Общински бюджет	Изградена информационна система и база данни	Община
СЦ1 СЦ2 СЦ3	ОЦ4	Укрепване на административният капацитет чрез обучения на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците в Общината.	-	Ежегодно до 2028 г.	Осигуряване на възможност за по-ефективен контрол по отношение на управлението на отпадъците	Общински бюджет, финансови инструменти на ЕС	Брой преминати обучения	Община
СЦ1 СЦ2 СЦ3	ОЦ4	Промяна в структурата на управление на човешките ресурси в Общината и осигуряване на щатни бройки отговорни единствено за управление на отпадъците	-	Постоянен	Осигуряване на възможност за по-ефективен контрол по отношение на управлението на отпадъците	Общински бюджет	Бр. работни места	Община

VI.7 Подпрограма за прилагане участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Кампаниите за повишаване на общественото съзнание и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъците, ще допринесат за разбиране на потенциалните възможности и ползи за околната среда, произтичащи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците. Информирането и участието на обществеността е основен компонент на всяка Програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най - добре разработената програма не може да постигне своите цели. От изключителна важност е населението и бизнесът да бъде запознато с йерархията при управление на отпадъците, да са запознати с приоритетността в реда на справянето с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълните разходи за своите действия.

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложени в Програмата за управление на отпадъците и Плана за действие към нея, ще се постигнат при оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. Необходимо е да се поддържа непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото разбиране и съзнание.

Включените в подпрограмата мерки целят повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи и на бизнес организациите, което е от критична важност за подобряване на резултатите при управлението на отпадъците, като се залага на разширяване на обхвата на информационните дейности за обществеността и бизнеса, дейности, които традиционно се подценяват. Подпрограмата за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците има изключително значение за общото подобряване на управлението на отпадъците и на практика подпомага всички останали подпрограми от Програмата за управление на отпадъците на община Каспичан 2021-2028 г.

Подпрограма за прилагане участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Текущи индикатори	*Публикуване на актуализирана информация*
Целеви индикатори	*Достъпна информация за отпадъците; Контрол на отпадъците с участие на населението и бизнеса.*

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейност (мярка)	Бюджет	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Източник на финансиране	Индикатор за изпълнение	Отговорен
СЦ1 СЦ2 СЦ3	ОЦ1 ОЦ2 ОЦ3 ОЦ5	Осигуряването на информация на обществеността по всички въпроси и ангажименти, вменени от закона чрез интернет страницата на Община, както и по друг подходящ начин	-	Ежегодно до 2028 г. до 2028 г	Изпълнение изискванията на Чл.19, ал.3 т.13 от ЗУО	Общински бюджет	Осигурен свободен достъп до информация	Община
СЦ1 СЦ2 СЦ3	ОЦ1 ОЦ2 ОЦ3 ОЦ5	осигуряване на интернет достъп по националната нормативна уредба чрез линк към интернет страницата на МОСВ и РИОСВ	-	Ежегодно до 2028 г. до 2028 г	Изпълнение изискванията на Чл.19, ал.3 т.13 от ЗУО	Общински бюджет	Осигурен свободен достъп до информация	Община
СЦ1 СЦ2 СЦ3	ОЦ1 ОЦ2 ОЦ3 ОЦ5	-осигуряване на интернет достъп до общинската нормативна уредба, свързана с управлението на отпадъците - програма, наредби	-	Ежегодно до 2028 г. до 2028 г	Чл.19, ал.3 т.13 от ЗУО	Общински бюджет	Осигурен свободен достъп до информация	Община
СЦ1 СЦ2 СЦ3	ОЦ1 ОЦ2 ОЦ3 ОЦ5	Провеждане на кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО	7000	Ежегодно до 2028 г. до 2028 г	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от ПО	Общински бюджети, програми	До 2028 г. проведени минимум 7 информационни кампании	Община

VII. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ, РЕГИОНАЛНИ И НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Общинската Програма за управление на отпадъците на община Каспичан 2021-2028 г. не е изолиран документ. Нейното разработване е координирано както с национални, така и с общински програмни документи, като разбира се са отразени спецификите, приоритетите и потребностите на общината в сферата на управление на отпадъците.

Координация с програмни документи на национално ниво

При разработване на настоящата програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, в т.ч.:

- Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризъм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема.

Координация с програмни документи на община Каспичан

Програмата за управление на отпадъците на община Каспичан 2021-2028 г. е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината. Целите и мерките в настоящата Програма са синхронизирани и съобразени с ключови общински програмни документи.

Общинският план за развитие определя рамката за развитие в посочения програмен период, като интегрира икономическите, екологичните, социалните и инфраструктурните аспекти на желания за устойчив и балансиран растеж на територията на общината като дефинира стратегически и специфични цели, приоритети и мерки.

- Програма за опазване на околната среда на община Каспичан за 2021-2027г.

VIII.СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА КАСПИЧАН 2021-2028 Г.

Наблюдението, контролът и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Каспичан е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките и постигане на програмните цели, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Мониторингът представлява процес на текущо наблюдение чрез събиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от Програмата, и анализиране и оценка на степента на изпълнение на целите, както и на проблемите при изпълнението и причините за тях. От съществено значение е да се гарантира, че информацията се събира по един организиран и планиран начин и през редовни интервали.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общински съвет - Каспичан. Кметът на общината ще представя доклада пред Общински съвет - Каспичан в срок до 31 март.

Актуализация на Програмата за управление на отпадъците може да се извърши в случай на поява на следните обстоятелства:

- промени в законодателството, които налагат промяна в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане;
- значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат;
- други непредвидени промени в обстоятелствата, които налагат промени в Програмата.

Процедурата в случай на актуализацията ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на община Каспичан 2021-2028 г., провеждане обществени консултации, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за приемане от Общински съвет - Каспичан.

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1 АНАЛИЗИ НА НАСТОЯЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА КАСПИЧАН

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.1 АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ

Нормативни и програмни документи на Община Каспичан в контекста на правата и задълженията на общините в областта на управление на отпадъците

Настоящото приложение съдържа анализ на нормативните и програмни документи в областта на управление на отпадъците на национално ниво и съответствието на наличната нормативна уредба и програмни документи на Община Каспичан в контекста на правата и задълженията на местните власти в областта на управление на отпадъците.

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- Какви са основните принципи и разпоредби на националното законодателство по управление на отпадъците и основните ангажименти на Община Каспичан в сферата на управление на отпадъците, произтичащи от националното законодателство?
- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и на юридическите лица по отношение на управлението на отпадъците, местната нормативна уредба съдържа ли минималните изисквания на Закона за управление на отпадъците (ЗУО)?
- Кои са основните програмни документи на национално ниво, които определят рамката на програмиране на управлението на отпадъците на общинско ниво?
- Какво е нивото на изпълнение на предходната Програма за управление на отпадъците на Община Каспичан?

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

 проучване на национални нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общините, свързани с управлението на отпадъците и действащата нормативна уредба в община Каспичан в областта на управление на отпадъците;

 проучване на стратегически и програмни документи на национално и общинско ниво относно управлението на отпадъците;

 проучване на отчетите за напредъка на изпълнението на програмните документи, свързани с управлението на отпадъците, на Община Каспичан пред Общински съвет – Каспичан.

1. Анализ на националната нормативна рамка

Принципи

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи:

- „Предотвратяване“.
- „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“.
- „Превантивност“.
- „Близост“ и „самодостатъчност“.
- „Участие на обществеността“.
- „Интегрирано управление на отпадъците“.
- „Устойчиво развитие“.
- „Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи“ (НДНТНПР)
- консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяването на различните възможности. НДНТНПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най - големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда, както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект. Независимо, че йерархията е препоръчителна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да се съчетава с принципа най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи, в зависимост от конкретните обстоятелства и икономически условия.

Йерархия на управлението на отпадъците

Йерархията на отпадъците определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците осигурява ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институциите, местните власти и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- предотвратяване на образуването на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане.

При прилагането на посочената йерархия при управлението на отпадъците следва да се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото. Това може да наложи специфични потоци от отпадъци да не се придържат стриктно към йерархията, когато това е обосновано от съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците и във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на този вид отпадъци. Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането й в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им.

Развитие на законодателството по управление на отпадъци в Р. България

В началото на 90-те години на миналия век, законодателната уредба в областта на управление на отпадъците включва Постановление № 153 на Министерския съвет от 6 август 1993 г. за събиране, превозване, съхраняване и обезвреждане на опасни отпадъци и Постановление № 268 на Министерския съвет от 29 октомври 1996 г. за режима по вноса и транзитния превоз на отпадъци и опасни вещества, които уреждат специфични въпроси, свързани основно с транспортирането на отпадъци и опасни вещества на територията на страната и като част от международен превоз.

Първият специализиран закон, уреждащ управлението на отпадъците е Законът за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда от 1997 г. Специфични изисквания към дейностите по отпадъците се съдържат и в Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и на опасни отпадъци,

приета с ПМС 53 от 19 март 1999 г. Тази наредба не е отменена и до днес и се прилага доколкото не противоречи на други действащи законови разпоредби. ПМС 53 от 19 март 1999 г. отменя ПМС 153 от 6 август 1993 г., а ПМС 268 от 29.10.1996 г. е отменено с Постановление № 12 на Министерския съвет от 27 януари 1999 г. за режима за въвеждане на опасни вещества.

Законът за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда е в сила до 2003 г., когато се приема първият Закон за управление на отпадъците. Той е в сила до юли 2012 г.

Действащият Закон за управление на отпадъците е приет от 41-то Народно събрание на Република България (обн., ДВ, бр. 53 от 13 Юли 2012г.) Законът транспонира в българското законодателство Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви.

Действащи закони и подзаконови нормативни актове на национално ниво

Закон за управление на отпадъците (ЗУО, доп. ДВ. бр.81 от 15 октомври 2019г.) ЗУО регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Управлението на отпадъците включва събирането, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на отпадъците, включително осъществяваният контрол върху тези дейности.

Общи положения:

– определено е приложното поле на законодателството по управление на отпадъците;

– отпадъците са разделени на четири основни класа (битови, строителни, производствени и опасни отпадъци), въз основа на което са определени задълженията на притежателите на отпадъци и правомощията на компетентните органи;

– определен е приоритетния ред (йерархията) за управление на отпадъците;

– въведени са дефиниции за “отпадък”; видовете отпадъци – „битови, „строителни“, производствени“ и „опасни“; „масово разпространени отпадъци“

“причинител” на отпадъци; “притежател” на отпадъци; дейностите “събиране”, “съхраняване”, “транспортиране” и „третиране“. Дейностите по оползотворяване и

обезвреждане на отпадъците с техните R и D кодове и наименование са представени в приложения към закона.

ЗУО регламентира конкретни задължения и отговорности на:

– причинителите и притежателите на отпадъци;

– лицата, извършващи дейности с отпадъци;

– лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;

– органите на местното самоуправление и местната администрация.

Планове и програми

ЗУО определя общите изисквания за планиране на дейностите по управление на отпадъците в страната, включително изискванията за целите, обхвата и процедурите по разработване, приемане и утвърждаване на планове и програми за управление на отпадъците.

Програмните документи, регламентирани със ЗУО са следните:

– Национален план за управление на отпадъците – разработва се от министъра на околната среда и водите и се приема от Министерски съвет. Националният план включва мерки за създаване на интегрирана мрежа от съоръжения и инсталации, която да осигурява оползотворяване и обезвреждането на отпадъците чрез най -добри налични техники;

– Програма за предотвратяване образуването на отпадъци - разработва се от министъра на околната среда и водите и се приема от Министерски съвет. Програмата е неразделна част от Националния план за управление на отпадъците;

– Програми за управление на отпадъците се разработват и изпълняват и от:

√ кметовете на общини – за територията на съответната община. Общинските програми се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Законът за управление на отпадъците определя Общинския съвет на съответната община като орган по приемане на програмата и осъществяващ контрол по нейното изпълнение;

√ лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, които извършват индивидуално изпълнение на задълженията си и от организациите по оползотворяване. Програмите се разработват в обхват, определен със съответната наредба, регламентираща управлението на конкретния масово разпространен отпадък и се утвърждават от министъра на околната среда и водите.

Изисквания за извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъци

ЗУО регламентира изискванията, реда и начина за извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъци.

Въведени са забрани за изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано управление на отпадъците. Лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци и притежателите на отпадъци се задължават да ги предоставят за събиране, транспортиране и третиране на лица, които имат право да извършват тези дейности (притежават необходимите документи за извършване на съответните дейности с отпадъци) или да ги третират самостоятелно, в съответствие с разпоредбите на закона. Предаването и приемането на производствените, строителните и опасните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор.

В зависимост от степента на риск за околната среда при различните дейности и вида на отпадъците, с които се извършват, е въведен разрешителен или по-облекчен регистрационен режим. Определени са компетентните органи за издаване на съответния документ; сроковете, процедурите и условията за заявяване извършването на дейностите и вземане на решение за разрешаването им.

Въведена е и процедура за издаване на разрешение за индивидуално изпълнение и разрешение на организации по оползотворяване, с оглед изпълнението на задълженията на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци за разделно събиране и третиране, както и за постигане на съответните цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на съответните отпадъци.

Информация, докладване и публични регистри

ЗУО въвежда задължение за водене на отчетност и представяне на информация от следните лица:

– лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране и третиране на производствени или опасни отпадъци;

– лицата, извършващи дейности по събиране, транспортиране и третиране на битови и строителни отпадъци;

– лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци.

ЗУО регламентира създаването и поддържането на следните публични регистри, които се водят от изпълнителния директор на ИАОС:

– регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци (разрешения и регистрационни документи);

– регистър на лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (батерии и акумулатори, електрическо и електронно оборудване, масла, гуми, полимерни торбички);

– регистър на лицата, извършващи дейности като търговци или брокери на отпадъци;

– регистър на площадките, на които се извършват дейности с отпадъци от черни и цветни метали, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства и негодни за употреба батерии и акумулатори.

Финансиране на управлението на отпадъците

Със ЗУО в българското законодателство са въведени принципите "замърсителят плаща" и "разширена отговорност на производителя". В съответствие с тези принципи разходите за събиране, предварително съхраняване, транспортиране и третиране (оползотворяване и обезвреждане) на отпадъците са за сметка на:

– причинителите и притежателите на отпадъците (прилагане на принципа "замърсителят плаща");

– лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (прилагане на принципа "разширена отговорност на производителя").

Разходите за дейности с битови отпадъци и изпълнение на задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация, определени със ЗУО, се предвиждат по бюджета на съответната община в размер, не по-малък от планираните за съответната година приходи от местни такси по Закона за местните данъци и такси.

Компетентни органи по прилагането на ЗУО:

– Министерство на околната среда и водите - разработва и прилага националната политика и законодателството в областта на управление на отпадъците; координира контролните правомощия на другите органи на изпълнителната власт по отношение управлението на отпадъците. МОСВ издава разрешения на лица, извършващи индивидуално изпълнение на задълженията си и на организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци и утвърждава програмите им за управление на отпадъците.

– РИОСВ - прилагат националната политика и контролират спазването на изискванията на нормативните документи в областта на управление на отпадъците. РИОСВ

издават разрешения и регистрационни документи за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци на тяхна територия;

– Други институции, имащи отношение към управлението на отпадъците – Министерство на здравеопазването, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на вътрешните работи, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерство на земеделието и горите Агенция "Митници", Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, Комисия за защита на потребителите, областни и общински администрации.

Контрол по управлението на отпадъците

Контрол по управлението на отпадъците се извършва от:

– кметовете на общини, които контролират дейностите с битови и строителни отпадъци; спазването на изискванията, определени с общинската наредба по ЗУО;

– РИОСВ, които контролират спазването на изискванията за третиране на отпадъци и на условията по издадените разрешения и регистрационни документи; изпълнението на програмите за управление на отпадъците; воденето на отчетност и предоставянето на информация за дейностите по отпадъците; изпълнението на задълженията на кметовете на общини, свързани с управлението на отпадъците; правилното начисляване и своевременно заплащане на продуктова такса от лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци;

– МОСВ, което контролира спазването на условията по издадените разрешенията на организации по оползотворяване и на лица, изпълняващи индивидуално задълженията си за управление на масово разпространени отпадъци; дейностите по управление на отпадъци;

– МОСВ, РИОСВ, МВР, МТИТС и Агенция „Митници", които контролират трансграничния превоз на отпадъци, съобразно своите правомощия;

– МОСВ, РИОСВ, МВР и кметовете на общини, които контролират спазването на условията и реда за извършване на дейност с отпадъци от черни и цветни метали, съобразно своите правомощия;

– РЗИ и РИОСВ, които контролират дейностите по третиране на опасни отпадъци в лечебните и здравните заведения;

– ДАМТН, Комисията за защита на потребителите и МЗ, които контролират съответствието на продуктите, след чиято употреба се образуват масово разпространени отпадъци с изискванията на съответната наредба.

Принудителни административни мерки и административно-наказателни разпоредби

– МОСВ спира дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и експлоатацията на инсталации за оползотворяване или обезвреждане на отпадъци;

– РИОСВ издава предписания за отстраняване на отпадъците за сметка на нарушителя и за възстановяване качествата на околната среда; спира дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и експлоатацията на инсталации за третиране на отпадъци;

– Въведени са голям брой наказания за нарушения на изискванията на закона и подзаконовите актове по прилагането му както от страна на физически и юридически лица, така и за неизпълнение на задълженията на длъжностните лица.

Ключови разпоредби на ЗУО

• Въвежда количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и от други източници, които общините трябва да достигнат.

• Въвежда поетапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес.

• Въвежда изискване за регионално управление на битовите отпадъци и детайлни правила за сдружаване на общините в регионални сдружения за управление на битовите отпадъци чрез регионални съоръжения за третиране на отпадъците;

• Регламентира отговорността на собствениците на пътища за почистване на сервитутите на пътищата.

• Въвежда изисквания към ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с общинските наредби по чл.22 от ЗУО.

• Въвежда икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за рекултивация и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането.

• Определя националните компетентни органи по Регламент (ЕО) № 1013/2006 относно превозите на отпадъци, изискванията за финансови гаранции при трансграничен

превоз, както и възможните случаи на ограничения. Забраняват се превозите на отпадъци за Република България, предназначени за изгаряне или съвместно изгаряне с оползотворяване на енергията за всяка инсталация, в количества за съответната календарна година, надвишаващи сумарно половината от годишния капацитет на инсталацията. В случаите, когато в Националния план за управление на отпадъците са заложени специфични мерки за управление на даден отпадък или поток от отпадъци, Министерският съвет може да ограничи вноса на тези отпадъци.

Подзаконови нормативни актове към Закона за управление на отпадъците

Действащите подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в пет групи:

– Подзаконови нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО – за класификация на отпадъците; за водене на отчетност и предоставяне на информация за дейностите с отпадъци;

– Подзаконови нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци – площадки за изграждане на съоръжения за третиране на отпадъци; изграждане и експлоатация на инсталации за изгаряне на отпадъци, депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци /сепариране, компостиране/, третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;

– Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на масово разпространени отпадъци, за които е въведен принципът „разширена отговорност на производителя“ - опаковки и отпадъци от опаковки; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА); излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС); излезли от употреба гуми (ИУГ);

– Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци – строителни отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали; биоотпадъци; отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (ПХБ); утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието; отпадъци от лечебните и здравни заведения;

– Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти - за обезпеченията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата

за отпадъци и за отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци; за финансова гаранция или еквивалентна застраховка при трансграничен превоз на отпадъци; за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (опаковки, масла, батерии и акумулатори, гуми, електрическо и електронно оборудване (ЕЕО), моторни превозни средства (МПС), полимерни торбички).

Посочените цели се изпълняват съвместно от общините, включени във всеки един от регионите за управление на отпадъците, определени в Националния план за управление на отпадъците. Разпределението на задълженията между отделните общини в съответния регион се определя с решение на общото събрание на Регионалното сдружение на общините.

Системите за разделно събиране на биоотпадъци, които следва да бъдат изградени от общините, включват следните елементи:

– съдове за събиране на биоотпадъците при източника на образуване;
– специализирани транспортни средства, необходими за тяхното обслужване;
– специализирана техника за раздробяване и нарязване на биоотпадъците;
– площадки за събиране и временно съхраняване на биоотпадъците;
– претоварни станции и други елементи в зависимост от вида на системата.

С Наредбата е въведено изискване към вида на съдовете за събиране на биоотпадъците, които трябва да са кафяви, влагоустойчиви и да се затварят плътно.

За осигуряване на необходимите данни и осъществяване на контрол по изпълнение на целите, в наредбата е включена методология за изчисляване и доказване на изпълнението на целите за рециклиране на битовите отпадъци и целите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, регламентирани със ЗУО.

Въведени са механизми за предоставяне на данни за количествата на образуваните и оползотворени отпадъци, включително математически модел, който се попълва от общините в рамките на регионалното сдружение и се изпраща в Изпълнителната агенция по околна среда за изготвяне на мотивиран

Основни ангажименти на общините, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му

ЗУО и наредбите към него регламентират детайлно редица задължения на общините, свързани с управлението на отпадъците. За целта в Закона за управление на отпадъците и в голяма част от подзаконовите нормативни актове към него са обособени раздели, в които се регламентират задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация.

Програма за управление на отпадъците на община Каспичан

Община Каспичан изпълнява Общинска Програма за управление на отпадъци за периода 2016-2020 г., приета от Общински съвет - Каспичан с Решение на Общински съвет – Каспичан. Програмата за управление на отпадъците на община Каспичан за периода 2016-2020 г. е разработена съгласно изискванията на чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците и е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда на община Каспичан, в съответствие с чл. 79 от Закона за опазване на околната среда.

През периода на действие на Програмата са изготвяни ежегодни отчети за изпълнението й, които са представяни пред Общински съвет – Каспичан и разглеждани и приемани на негови заседания. Прегледът и анализът на отчетите показва, че основната част от мерките, включени в Плана за действие на програмата са изпълнени.

Неизпълнените мерки от Плана за действие към Програмата са свързани с организиране на дейности с биоразградими отпадъци – домашно компостиране; строителни отпадъци, опасни битови отпадъци.

4. Основни изводи и препоръки

На основата на направените анализи на националната и общинската нормативна рамки и програмни документи в областта на управление на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи и препоръки:

- Националната нормативна рамка в областта на управление на отпадъците е изградена в цялост и напълно транспонира изискванията на европейското законодателство в тази област. Съдържа конкретни разпоредби, регламентиращи обхвата, правата и задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация по отношение на управлението на отпадъците.
- Действащата Наредба за управление на отпадъците на територията на община Каспичан съдържа детайлни разпоредби, регламентиращи управлението на отпадъците на територията на община Каспичан. Разработена в пълно съответствие с изискванията на националното законодателство по управление на отпадъците и отговаря на изискванията на ЗУО за съдържание на наредбата.
- В останалите общински нормативни актове, обект на анализа, могат да бъдат направени допълнения с оглед уреждане на максимално широк кръг от въпроси, както е препоръчано в настоящия анализ.
- Община Каспичан разработва и изпълнява общински програми за управление на отпадъците в съответствие с действащото към момента на изготвянето им национално

законодателство и национални програмни документи в областта на управление на отпадъците.

- Основната част от мерките, включени в Плана за действие на Общинската Програма за управление на дейностите по отпадъци за периода 2015-2020 г. са реализирани.
- Общинската администрация осъществява текущ контрол по напредъка и изготвя периодични отчети за изпълнението на програмните документи, в законоустановените срокове, които представя пред Общински съвет – Каспичан. Отчетите са налични на сайта на общината.
- Във връзка с разпоредбата на чл. 52 от Закон за управление на отпадъците Община Каспичан е предприела действия за разработване на Програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.2 АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Анализ на битовите отпадъци

Процесите, свързани с формиране, събиране, извозване, депониране и друго обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия, в които се осъществява човешкия живот. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Количеството и съставът им зависят от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начин на отопление; ❋ Други фактори.

Основните източници на твърдите битови отпадъци (ТБО) в община Каспичан са:

Домакинства;

Промишлени предприятия,

Търговски обекти;

Обслужващи обекти.

Всички населени места от общината са обхванати от организирано сметосъбиране и сметоизвозване, като битовите отпадъци, които се генерират се извозват до. инсталация за предварително третиране/сепариране. Обект на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване са:

- смесени битови отпадъци,

- едрогабаритни отпадъци;
- изхвърлени около контейнерите строителни отпадъци образувани при извършване на ремонтни дейности от домакинствата;
- пепел и сгурия - генерирани сезонно (през отоплителния период);
- биоразградими зелени отпадъци.

Съдовете за твърди битови отпадъци, разположени на територията във всички населени места, като те са собственост на община Каспичан.

В контекста на дейностите за управление на отпадъците на територията на община Каспичан се констатира, че е забранено:

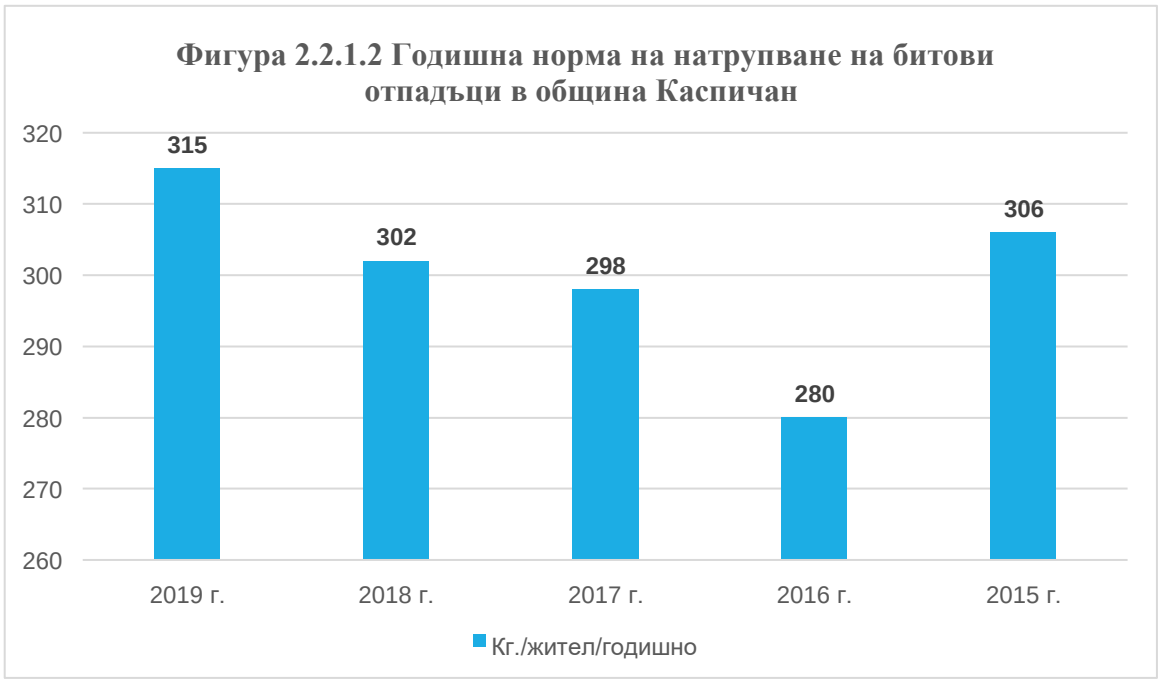
- Изхвърлянето на отпадъци от търговските обекти, заведенията за обществено хранене, предприятия и организации в съдовете за твърди битови отпадъци на жилищните сгради;
- Извозване на ТБО от граждани до бившето депо за отпадъци;
- Свободното придвижване на селскостопански животни по улиците и тротоарите, освен по маршрути, определени от Общината;
- Дейности по събиране, съхранение, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на битови отпадъци могат да извършват лица, притежаващи съответното разрешение по чл.35 от ЗУО.

Основен показател при дефиниране на битовите отпадъци е **нормата на натрупване**, показваща количеството на отпадъците, образувани от един човек за определен период от време, (обикновено година). Нормата на натрупване може да се изрази в тегловни (кг/жител/год.). Въз основа на отчетените количества на битовите отпадъци са изчислени и нормите на натрупване за последните години.

Източник: Община Каспичан, обработка "ААЗ Инженеринг" ЕООД

Данните на фигурата недвусмислено индикират за нарастване на количеството образувани битови отпадъци на територията на община Каспичан. Общата маса на битовите отпадъците намалява спрямо 2015 г., но това не е в резултат на засилване на практиките за по-екологичен начин на живот, а на намаляването на населението в общината. Това е видно от движението на нормата на натрупване, където се отчита повишаване на масата отпадъци, образувани от един човек за календарна година.

Източник: Община Каспичан, обработка “ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Стойностите, дават основание да се мисли, че в община Каспичан е налице проблем по отношение на образуването на все повече отпадъци на глава от населението. През 2016 г. Масата на битовите отпадъци, които се падат на 1 лице намалява с 8% спрямо предходната 2015 г., но след това се увеличава с 6%, с 1% и с още 4%. През 2019
г. Спрямо началото на периода се отчита нарастване от 3%.

Референтните стойности за нормата на натрупване, които могат да се използват в анализа са две: средна норма на натрупване за страната и норма на натрупване за съответния тип населени места. В сравнение със средната норма на натрупване за страната, която според последните публични данни на НСИ за 2018 г. е 407 кг/ж./година, нормата на натрупване в община Каспичан е по-ниска.

В сравнение с референтните стойности, съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2019 г. обаче, нормата на натрупване в община Каспичан е по-висока от средната за страната годишна норма на натрупване. Това е така, защото за по-малки населени места, такива каквито са в община Каспичан, нормата на натрупване е по-ниска. За населени места под 3 хил. човека средната нормата на натрупване за страната е 241,7 кг./жител/година, а за населени места с население между 3 и 25 хил. човека е 295,5 кг./жител/година. В този смисъл годишната нормата на натрупване за община Каспичан през 2019 г. от 315 кг./жител/г. е по-висока от допустимите стойности.

Това означава, че Общинската администрация трябва да предприеме съответните мерки за ограничаване на образуването им и да намали регистрирания ръст през последните години.

По отношение на количеството депонирани смесени битови отпадъци за периода 2017 г. – 2019 г. се констатира, че липсва ясна и отчетлива тенденция за намаляване или увеличаване на тяхното количество. Сравнението между двете стойности обаче – на депонираните и общо генерирани отпадъци показва, че депонираните са 84% от общо генерираните, което е висок процент. Необходимо е да се предприемат дейности за ограничаване на количеството депониран отпадък.

МОРФОЛОГИЧЕН СЪСТАВ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Жителите на дадена административна единица образуват различно количество отпадъци с различен състав. Тези показатели зависят от социалния статус, битовите особености на средата, изградената култура на потребление и други фактори. Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.).

Основна предпоставка за адекватно определяне на състава на битовите отпадъци е правилното дефиниране и оценка на различните отпадъчни потоци на територията на община Каспичан, а също и определянето на тяхната тежест по отношение на общото количество образувани отпадъци. Данните за морфологичния състав са необходими при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива. Има

важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията.

Следвайки указанията на МОСВ за изготвяне на общински програми за управление на отпадъците, в настоящата Програма са използвани данни от анализ на морфологичен състав на отпадъците образувани на територията на Община Каспичан, проведен през 2016 година. Доколкото не са отчетени съществени промени в структурата на населението или в бизнес-средата, които да индикират възможни промени в потреблението и съответно образуването на отпадъци, не е отчетена нужда от използване на по-скорошни данни или от използване на референтните данни от Методологията за определяне на морфологичния състав на МОСВ от 2019 г.

Анализът на състава на генерираните отпадъци от територията на Община Каспичан включва данни от четирите сезона и от всички зони на общината. Анализът на обхваща следните фракции:

- Хранителни;
- Хартия и картон;
- Пластмаса;
- Текстил;
- Гума;
- Кожа;
- Градински;
- Дървесни;
- Стъкло;
- Метали;
- Инертни;
- Опасни;
- Други - неопределими.

Изхождайки от факта, че начина на живот в градовете и селата е различен и с цел по-точно определяне на морфологичния състав на отпадъците в община Каспичан са обособени 3 зони за пробонабиране, както следва:

- Зона 1 – гр. Каспичан – централна част, в която попадат район високо застрояване (многофамилни жилищни сгради) и търговски обекти. Зоната е с населението 312 души;
- Зона 2 – гр. Каспичан и гр.Плиска – райони ниско застрояване с еднофамилни жилищни сгради (без централна част на гр.Каспичан), с население 3710 души;
- Зона 3 – селата от Община Каспичан с население 3 954 души (за представителни са избрани селата Кюлевча и Могила).

Въпреки това, поради спецификата на човешкото поведение и характерната за него относителната постоянност, която се описва в социалните науки в т.ч. и проклитики по опазване на околната среда може да се заключи, че по отношение формирането на отпадъците от домакинствата няма предпоставки за настъпила промяна.

От друга страна икономическите процеси и институционалното и организационно развитие на община Каспичан не предполагат за обособяването на нови и големи източници на генериране на отпадъци.

В този смисъл може да се заключи, че използването на данните за морфологичния състав на отпадъците от 2016 г. е целесъобразно и ще допринесе за постигането на оптимално ниво на прецизност по отношение на адекватността на анализа. При актуализация на програмата в следващите няколко години се препоръчва да се използват възможно най-точните и скорошни данни, тъй като е възможно да са настъпили по-сериозни промени по отношение на морфологичния състав на отпадъците на територията на община Каспичан.

Таблица № 2.6.1: Образувани количества отпадъци по фракции, в тонове за 2016 г.

Тип на отпадъците	В градовете	В селата	Общо за общината
Хранителни отпадъци	115,161	102,593	217,754
Отпадъци от хартия и картон	346,964	188,498	535,462
Отпадъци от пластмаса	185,185	162,930	348,115

Отпадъци от текстил	61,788	37,978	99,766
Отпадъци от гума	4,395	4,814	9,209
Отпадъци от кожа	3,014	6,098	9,112
Градински отпадъци	210,229	161,218	371,447
Дървесни отпадъци	157,412	12,624	170,036
Отпадъци от стъкло	128,048	106,231	234,279
Отпадъци от метали	139,388	14,442	153,83
Инертни отпадъци	309,190	269,267	578,457
Опасни отпадъци	5,023	3,102	8,125
Общо	**1665,797**	**1069,795**	**2735,592**

Източник: Община Каспичан, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

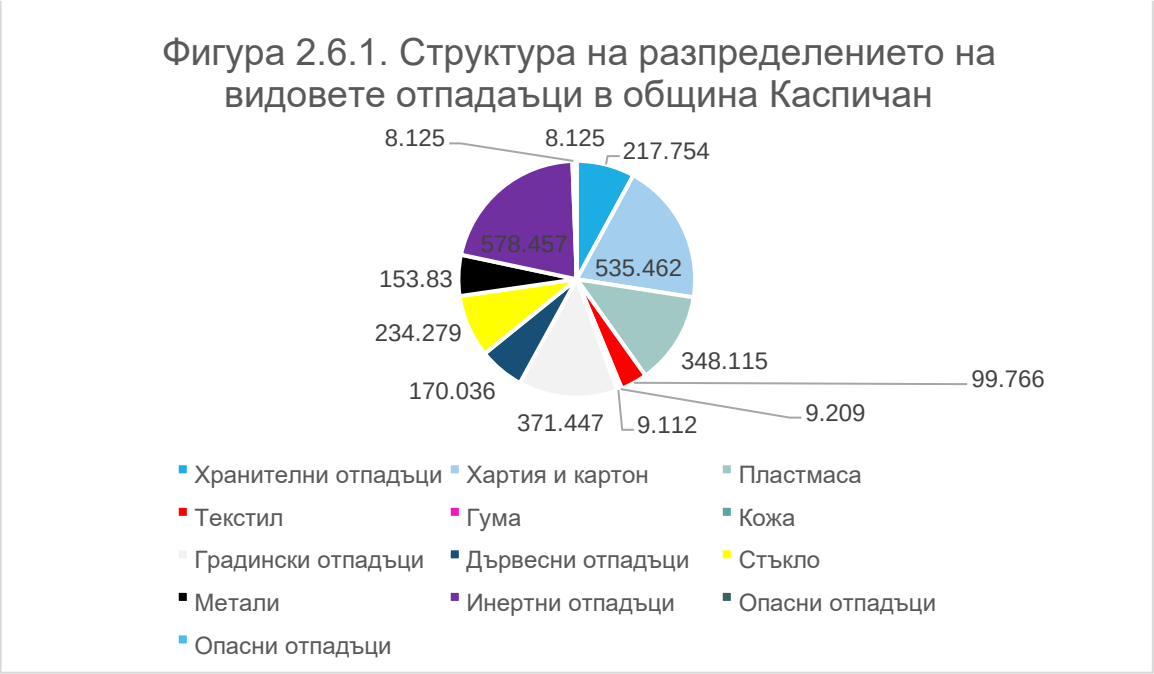
Данните от таблицата показват, че:

- Хранителните отпадъци се образуват повече в градове. Там са образувани 53% от този тип отпадъци. 47% от образуваните хранителни отпадъци в община Каспичан се образуват в селата.
- Отпадъци от хартия и картон се образуват предимно в градовете на територията на общината. Като основна причина за това може да се смята наличието на административния център в гр. Каспичан и сектора на услугите.

65% от този тип отпадъци се образуват в градовете, докато 35% са в селата.

- Отпадъците от пластмаса са образувани почти по равно между градовете и селата - 53% от този тип отпадъци се генерират в градовете, докато 47% от тях в селата.
- Отпадъци от текстил – образуват се основно в градовете, като основен фактор е наличието на промишленост. 62% от този тип отпадъци се генерират в градовете, докато 38 се образуват в селата.

- Отпадъците от гума се образуват в по-голяма степен в селата – 52%. В градовете се образуват 48%, като разликата е минимална.
- Отпадъците от кожа се генерират предимно в селата. 67% от всички отпадъци са образувани именно там, докато два пъти по-малко възникват в градовете – 33%.
- Градинските отпадъци се образуват в по-голяма степен в градовете, където са генерирани 57% от всички такива отпадъци. В селата са обособени 43%.
- Дървесните отпадъци са образувани почти изцяло в градове – 93%, докато в селата техния дял е 7% от общия размер на отпадъците. Тук трябва да се отбележи, че в селата този тип отпадъци биват масово използвани за огрев и практически размерът им не може да бъде определен с точност.
- Отпадъците от стъкло се формират в по-голямата си част в градовете – 55%. В селата се образуват 45% от всички отпадъци от стъкло.
- Отпадъците от метали се образуват почти изцяло в градовете. Там са генерирани 91% от всички такива метали, докато в селата са едва 9%.
- Инертни отпадъци – и този тип отпадъци се генерира основно в градовете. Там са образувани 53% от общите формирани такива отпадъци, докато в селата са 47%.
- Опасни отпадъци – образуват се предимно в градовете. 62% от тях са формирани там, докато 38 % се генерират в селата.

Източник: Община Каспичан, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

От данните във визуализираната по-горе фигура е ясно е видно, че най-разпространените отпадъци на територията на общината са инертните отпадъци, тези от хартия и картон, както и градинските отпадъци. В този смисъл трябва да се предприемат гъвкави и адекватни подходи в процеса на тяхното управление.

Източник: Община Каспичан, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Съгласно информацията от горепосочената фигура може да се заключи, че в градовете се образуват повече отпадъци, отколкото се в селата. Това е обяснимо, поради наличието на повече жители, по-развита промишленост и по-добра отчетност по отношение на събирането и съхранението на отпадъците.

Таблица № 2.6.2 Морфологичен състав на образуваните отпадъци (в процентно съотношение)

Тип на отпадъците	Образувани в градовете	Образувани в селата	Общо за общината
Хранителни отпадъци	6,91 %	9,59 %	7,96 %
Отпадъци от хартия и картон	20,83 %	17,62 %	19,57 %
Отпадъци от пластмаса	11,12 %	15,23 %	12,73 %
Отпадъци от текстил	3,71 %	3,55 %	3,65 %
Отпадъци от гума	0,26 %	0,45 %	0,34 %
Отпадъци от кожа	0,18 %	0,57 %	0,33 %
Градински отпадъци	12,62 %	15,07 %	13,58 %
Дървесни отпадъци	9,45 %	1,18 %	6,22 %
Отпадъци от стъкло	7,69 %	9,93 %	8,56 %
Отпадъци от метали	8,37 %	1,35 %	5,62 %
Инертни отпадъци	18,56 %	25,17 %	21,15 %
Опасни отпадъци	0,30 %	0,29 %	0,30 %
Общо	**100,00 %**	**100,00 %**	**100,00 %**

Източник: Община Каспичан, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Сравнението с референтните стойности за населени места от съответния тип, заложени в Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2019 г, показва, че за седем от видовете отпадъци, в община Каспичан се регистрират по-високи стойности. Завишение се отчита по отношение на отпадъците от хартия и картон, пластмасовите отпадъци, дървесните отпадъци, отпадъците от стъкло металните отпадъци и инертните такива.

Таблица № 2.6.2 Референтни стойности на морфологичния състав на отпадъците, съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2019 г

Видове отпадъци	За населени места от 3 до 25 хиляди жители
Хранителни	23,20%
Хартия	8,50%
Картон	5,50%
Пластмаса	10,10%
Текстил	3,70%
Гума	0,90%
Кожа	0,90%
Градински	21,70%
Дървесни	2,00%
Стъкло	6,10%
Метални	2,00%
Инертни	14,80%
Опасни	0,60%
ОБЩО:	**100,00%**

Източник: МОСВ, 2019

Извършеният сравнителен анализ на данните от таблицата с референтните стойности спрямо регистрираните нива по видове отпадъци показва най-голяма положителна разлика между двете стойности за хранителните където се отчита 15,24 процентни пункта по-ниско ниво спрямо референтното, докато най-ниската негативна разлика е при инертните отпадъци,

където повишението на спрямо референтните стойности е с 6,35 процентни пункта повече . Но за целите на анализа е по-важно да се прецени с колко процента нивата на отпадъците надвишават или не надвишават дефинираните в методиката стойности. В този смисъл най-важни са данните при:

- Дървесните отпадъци, където се отчитат стойности по-високо от референтното ниво с 21,1%;
- Металните отпадъци, при които надвишаването над референтната стойност е с 181% повече;
- Инертните отпадъци, за които се отчита почти 43% повишение над референтните стойности;
- Отпадъците от стъкло, при които стойностите са малко над 40% референтните;
- Отпадъците от хартия и картон при, които сумарно се наблюдава отклонение в посока надвишаване на референтните стойност от почти 40%;
- Пластмасовите отпадъци, за които надвишаването на нормата е в най-ниски предели – 26,04%

По-високите стойности на подходящите за рециклиране отпадъци, позволяват да се заключи, че в общината има по-висок от средния потенциал за разделно събиране и рециклиране. Доколкото в морфологичния анализ се отчитат както отпадъците от общите контейнери, така и тези от разделното събиране, превишаването на референтните стойности по тези показатели не е непременно негативно, а може да означава именно оползотворен потенциал за разделно събиране. Данните за разликата в генерираните и разделно събрани отпадъци от рециклируем тип, които ще бъдат подробно анализирани в следващата част на текста, обаче показват, че този потенциал не се използва.

По отношение на интертните отпадъци, е необходимо да се предприемат мерки за тяхното повторно използване.

Останалите отпадъци, за които се отчитат по-ниски стойности от референтните са:

- Хранителни отпадъци, които са на 65% от референтната норма;
- Отпадъци от кожа, които са на 63% от референтната норма.;

- Отпадъци от текстил, които са на малко над 62% от референтната норма за този тип отпадъци;
- Опасни отпадъци, които са на нива от точно 50% спрямо референтната норма;
- Градински отпадъци, които са на ниво от 37,42% по-ниско от референтната норма;
- Текстилни отпадъци, които са с 1,35% по-ниски от референтната стойност и практически са на границата.

Може да се предположи, че тези отпадъци не се генерират като: 1) не се консумират изходните продукти или, 2) остатъците на практика се оползотворяват преди да бъдат изхвърлени, т.е. преди да се превърнат в отпадък.

2. Разделно събиране на отпадъци от опаковки

С разделното събиране на отпадъци с цел рециклиране, както и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците.

Освен това през последните години със синхронизиране на националното законодателство с европейското законодателство все повече се засилват законодателния и обществения натиск за въвеждане на системи за разделно събиране с нормативно регламентирани количества отпадъци, които трябва да бъдат рециклирани и оползотворени.

За част от тези отпадъци националното законодателство изисква прилагането на принципът „замърсителят плаща", при който разходите се поемат от производителите на продукта, от който се образуват отпадъците, но за останалата част липсват нормативно установени механизми на финансиране. За редица отпадъци съществуват забрани за депониране, което налага тяхното отделяне от общия отпадъчен поток и намиране на алтернатива за оползотворяването или обезвреждането им.

Община Каспичан има сключен договор с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки "Булекопак" АД. Системата за разделно събиране в Община Каспичан е изградена по двуконтейнерен модел, като на утвърдените адреси (точки) са разположени по един или два броя контейнери тип „Иглу", с жълт цвят и един брой зелен контейнер тип

„Иглу“. Жълтите контейнери са с обем 1 500 л., с предназначение за събиране на отпадъци от опаковки от хартия, пластмаса и метали.

Зелените контейнери, предназначени за събиране на отпадъци от опаковки от стъкло са с обем 1 180 л. Контейнерите отговарят на всички стандарти за качество и безопасност. Върху тях са поставени информационни стикери с видими четливи и ясни надписи, какви видове отпадъци от опаковки се събират в тях, като са посочени телефон и интернет адрес за връзка с „Булекопак“АД. Въведени са системи за разделно събиране на масово разпространените отпадъци - излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/ чрез договор с „Грийнтех България” АД, негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/ чрез договор с „Рекобат” АД, излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/ чрез договор с „Българска рециклираща компания” АД.

Таблица № 2.7.1 Брой и вид на съдовете по населени места.

Населени места	Брой жители *	Изискуем обем	Двуконтейнерен модел			Предоставен обем
			Брой площадки	„Иглу” Жълт	„Иглу” Зелен	
Гр. Каспичан	2717	28 173	16	16	16	42 880
с. Върбяне	191	2329	1	1	1	2680
с. Златна нива	567	6166	2	3	2	6860
с. Кюлевча	153	2829	2	2	2	5360
с. Марково	696	6892	3	3	3	8040
с. Могила	233	2687	1	2	1	4180
Гр. Плиска	787	8693	5	8	5	17 900
с. Каспичан	1573	15 793	5	7	5	16 400
Общо	**7230**	**73 562**	**35**	**43**	**35**	**104 300**

По данни на НСИ– население по настоящ адрес към 31.12.2019 г.

Вижда се от горната таблица, че почти във всички населени места са събрани повече от изикуемия обем от разделно събираните отпадъци.

Общо за последните години са събрани следните количество разделно събирани отпадъци.

Таблица № 2.7.2 Количествата разделно събрани отпадъци от опаковки:

Година	Хартия/ тона	Пластмаса/ тона	Метал/ Тона	Стъкло/ тона	Общо рециклирани
2019 г.	1.777	1.307	0.108	2.380	5,572
2018 г.	4.132	2.904	0.206	10.278	17,52
2017 г.	4.104	3.590	0.125	11.892	19,711
2016 г.	6.578	8.042	0.395	10.704	25,719

Изотчник: Община Каспичан, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Анализът на генерираните отпадъци от рециклируем тип според морфологична фракция обаче показва, че има неоползотворен потенциал. Разликата между изчислените според морфологичесн състав генерирани отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метали и разделно събрани отпадъци за 2019 г. е показана в следващата таблица.

Таблица № 2.7.3 Разлика между генерирани и разделно събрани отпадъци по типове за 2019 г.

Тип на отпадъците	Генерирани (тона)	Събрани разделно (тона)
Отпадъци от хартия и картон	446,72	1,78
Отпадъци от пластмаса	290,59	1,31
Отпадъци от стъкло	195,40	2,38
Отпадъци от метали	128,29	0,11
Общо	1060,99	5,57

Източник: Община Каспичан, обработка: „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

3. Биоразградими отпадъци

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични” или естествени материали. Тези материали след време се разграждат (“биоразградими”) по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин. Често срещани практики в общината е третирането на биоразградимите отпадъци да се осъществява по следните начини:

- Използване на кухненски и градински остатъци за храна на животни ;
- Закопаване на хранителни и растителни отпадъци в почвата (задния двор или градината без последващо използване);
- Натрупване на смесени купчини е оборска тор, растителни и хранителни отпадъци в полето (купчините не се обръщат, но след около три години са годни (вече компостирани) за използване като подобрител на почвата);
- Натрупване на смесени купчини с оборска тор (купчините не се обръщат след това, но след две-три компостираната оборска тор се използва като подобрител на почвата);
- Изгаряне на градински отпадъци и листа.

Количеството на биоразградимите отпадъци, генерирани в населените места, както и приложимостта на възможности за тяхното намаляване, зависят от големината и функционалния тип на населеното място. Съгласно Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020), населените места от община Каспичан, попадат в категориите Райони „Тип В" - т.е. с под 3 000 жители. Тези райони се оценяват с висок потенциал за въвеждане на разделно събиране на биоразградими отпадъци.

Предвид специфичния характер на отпадъците, образувани на територията на общината и значителното участие на селскостопанските отпадъци, образувани от домакинствата в определени периоди следва да се предприемат действия в две посоки:

- За въвеждане на фамилно компостиране с последващо използване на компоста в личните стопанства;
- Изграждане на общински инсталации за компостиране/анаеробно разграждане в РСУО.

Обхващането на все по-голям брой семейства в системи за домашно компостиране е възможно чрез постоянно информиране на населението за възможностите за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и предоставяне на контейнери за компостиране на семействата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци. За отчитане на ефекта от тази мярка е необходимо предоставянето на компостери на отделните домакинства да бъде обвързано е изискване за своевременно представяне на

информация от общините за постигнатите нива на намаление на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране. Компостирането на растителните отпадъци в мястото на образуването им е в синхрон с приетите принципи за управление на отпадъците. В този случай растителните остатъци не са отпадък, а изход на суровина за получаване на компост -средство за подобряване качеството и плодородието на почвата.

Един от подходящите методи на биологично третиране, подходящи за условията на общината е анаеробното разграждане, при което се отделя биогаз за производство на енергия и компостирането (домашно и/или полево), при което произведения компост има възможност да се използва за рекултивация на нарушени терени, в земеделието, при озеленителни и възстановителни дейности при строителни проекти и др. В съответствие с Националния стратегически план общината следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци с оглед намаляване количествата за депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията към съоръженията и инсталациите за биологично третиране на биоразградимите отпадъци са регламентирани в Глава трета, раздел I от Наредба 8 от 24 август 2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Изискванията към площадките, на които могат да се разполагат съоръжения за биологично третиране на биоразградими отпадъци са посочени в Наредба 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.

Източници на растителни отпадъци са и имотите със земеделско ползване извън регулация и дворните пространства на жилищните имоти. Задължение на всеки производител на земеделска продукция е да организира оползотворяването на растителните отпадъци. До настоящия момент не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината.

Съществува практика за биоразграждане на място в почвата, където попадат растителните отпадъци вследствие на обработка на земеделската земя. Често се прилага и изгаряне на изсъхнали растителни отпадъци от земеделието, срещу което се води борба - дейността противоречи на добрите земеделски практики, при които се използват различни методи за оползотворяване на органичните отпадъци. Този отпадък понастоящем е основна съставка, замърсяваща територииите в покрайнините на населените места или попада в съдовете за битови отпадъци. В процеса на компостиране растителните отпадъци се явяват суровина. При прилагането му се ограничава постоянното изнасяне на органични вещества от почвата и едновременно се постига ограничаване употребата на органични торове за сметка на много добрите хранителни съставки в компоста.

Целесъобразно е за периода обхванат от настоящата програма да се планира на територията на общината да бъде изградена и една площадка за открито компостиране чрез разстилане на биоразградимите отпадъци на редове (по метода windrow). Това ще позволи да се предотврати депонирането на значителни количества биоразградими отпадъци при сравнително малки инвестиционни и експлоатационни разходи.

Предлаганият метод на третиране на биоразградимите отпадъци използва се основава процеса бно-деградация, който в естествени условия протича бавно, на повърхността на земята, при температурата на околната среда и предимно анаеробно.

Естественото разлагане на органиката се ускорява като преработваният субстрат се събира на редове (т.нар. windrow), което позволява да се съхрани част от топлината отделяна от дейността на микроорганизмите, при което температурата нараства. Този ускорен процес именно е компостирането.

Поради големия дял на биоразградимите отпадъци, подходящи за компостиране от общото количество на битовите отпадъци прилагането на ефективна система за разделното им събиране ще доведе до съществено намаляване на разходите за транспортиране и обезвреждането на смесените битови отпадъци на регионалното депо.

За събирането на отпадъците от малките населени места на общината не се предвижда въвеждането на система за събиране и извозване до съоръжението за компостиране, Биоразградимите отпадъци могат да бъдат доставяни от домакинствата, срещу което ще получават готов компост. Очаква се, че безплатното предоставяне на компост е добър стимул

за населението от селата за да отделят биоразградимите отпадъци от общия отпадъчен поток и по такъв начин да допринесат за намаляване на разходите за извозването на битовите отпадъци до регионалното депо.

Освен за безвъзмездно ползване от жителите, които доставят биоразградими отпадъци за компостиране, за готовия компост ще се търси пазарна реализация в селското и горското стопанство и озеленяването или ще се ползва за наторяване и подобряване на почвата в общински паркове и градини, спортни площадки, нарушени терени и др. Съгласно Националната програма за прилагане на Директива 99/31/ЕС

- 100% биоразградими са хранителните, хартиените, картонените, дървесните и градинските отпадъци;
- 20% от текстилните отпадъци;
- 25% от отпадъците от кожи.

В съответствие със Закона за управление на отпадъците чл. 31 ал. 1 т. 2 - целта е най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. Целта на национално ниво за ограничаване количествата на депонирани биоразградими отпадъци е до 2020г, 35% е допустимия минимален стандарт на ББО и Допустими минимални стандарти на ББО за жител на година /базова стойност 268 кг/ж/г./ - 109.

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците изисква да се осигури съвместното постигане на следните регионални цели за разделното събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- До 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г,;
- До 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.;
- До 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.

Според данните от морфологичния анализ, отпадъците от този тип като цяло се генерират по-малко в община Каспичан отколкото в останалите населени места от същия тип.

4.Строителни отпадъци

С Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 277/05.12.2012 г. се регламентира. предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци. Желаната цел е:

- Да се предотврати и минимизира образуването на строителни отпадъци (СО);
- Да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО;
- Да се увеличи употребата на рециклирани строителни материали;
- Да се намали количеството за депониране на СО.

Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на СО се извършват от лица, притежаващи документ по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците.

Кметът на общината отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудително премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението.

Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на общината подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение на събиране на вземането от задължените лица по реда на чл. 417, т, 2 от Гражданския процесуален кодекс.

В случаите, когато кмета на общината е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана се определят в Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно. Прилага се процедура, при която строителните фирми да се обръщат към община за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци в община Каспичан са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на надеждна система и съоръжения за депониране и рециклиране на строителни отпадъци в община Каспичан.

Строителни отпадъци се образуват най-вече от малки обекти с локално значение, от реконструкции и ремонти на стопански и жилищни сгради. Отпадъците се извозват от собствениците им, без да се води отчетност. Този отпадък понастоящем е основна съставка на нерегламентирани сметища или попада в съдове за битови отпадъци. Част от генерираните СО попадат в общия поток със смесените битови отпадъци, които се извозват до депо за битови отпадъци.

За експлоатацията на регионалните депа са издадени съответните комплексни разрешителни (КР), по реда на Глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда.

В издадените КР на Регионалните депа за отпадъци в страната е разрешено приемането за депониране на битови, производствени и строителни отпадъци.

Допълнително в КР е разрешено на операторите на депата да приемат следните отпадъци (основно строителни) за извършване на дейности по тяхното оползотворяване:

- 27 - 17 01 Бетон;
- 17 01 02 Тухли;
- 17 01 03 Керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия;
- 17 01 07 Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 0106;
- 17 05 04 Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03;
- 17 05 06 Изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05;
- 20 02 02 Почва и камъни.

Оползотворяването на подходящи фракции от посочените отпадъците включват основно дейности, свързани с подравняване и запръстяване на отделните пластове натрупани отпадъци (дневните работни участъци) в клетките за неопасни отпадъци при експлоатацията на съответното регионално депо. В повечето случаи, при постъпване на ОСР на депата, същите се използват за уплътняване и запръстяване на отпадъчното тяло, формирано от битовите отпадъци. Част от ОСР, постъпващи от строителни фирми и инвеститори могат да се използват от операторите като материали за укрепване на вътрешните обслужващи пътища на територията на депата. С използването на инертни ОСР като бетон, тухли, керемиди, плочки, керамични изделия, почва и камъни за запръстяване на натрупаните в депото битови отпадъци се допринася за ограничаване на:

- емисиите от миризми и прах от депото;
- разнасяните от вятъра отпадъци;
- запалванията на отпадъците в депото.

Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях са регламентирани със Закона за управление на отпадъците, Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, съответно е общинска наредба за управление на отпадъците. В бъдеще общината ще може да получава надеждни данни в случаите, когато извършва процедурите за одобрение на

плановете за управление на строителните отпадъци и инвестиционните проекти, както и при проверката на документите с които възложителите на строителството доказват изпълнението на целите за рециклиране на строителни отпадъци.

5. производствени и опасни отпадъци

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС № 53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г./ и в наредбите за масово разпространените отпадъци.

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба № 2/23.07.2014 г., се водят на отчет в РИОСВ. Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение № 1 към § 1, т. 11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети.

Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор. Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организираните мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това

голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Основните генератори на производствен отпадък в община Каспичан са предприятията, сред които на територията на Община Каспичан има едно предприятие класифицирано с нисък рисков потенциал: „КРИС ОЙЛ 97” ЕООД, гр. Каспичан за обект-предприятие за производство на рафинирано слънчогледово олио и слънчогледов шрот, гр. Каспичан, обл. Шумен, ул. «Нивола Вапцаров» № 27, ЕИН БУЛСТАТ (за ЮЛ): 127041556. За същото е издадено становище с изх. № УК-172/ 16.06.2016 г., потвърждение на МОСВ по чл.103, ал.б от ЗООС на извършената класификация по ал.2 на ЗООС от оператора „КРИС ОЙЛ 97” ЕООД, гр. Каспичан, като предприятие с нисък рисков потенциал. Издадено е становище на РИОСВ гр. Шумен, изх. № 3535 от 05.08.2016 г. - по чл. 106, ал. 2 на ЗООС за потвърждаване пълнотата и съответствието на ДППГА на предприятието/съоръжение с нисък рисков потенциал. Съгласно ЗУО всички производствени обекти, които генерират/третират отпадъци подлежат на лицензионен режим и периодично се контролират от РИОСВ.

При производствените предприятия на територията на общината се забелязва увеличение на броя на отпадъците, които се предават за рециклиране и оползотворяване – метални отпадъци, отработени масла, хартиени, пластмасови и стъклени опаковки. Предприятията имат изградени схеми за събиране на производствените отпадъци и предаване на същите за преработка на лицензирани фирми. Значително е подобрена отчетността на дейностите с отпадъците в тях (водят се отчетни книги и транспортни карти за предадените опасни отпадъци за последващо третиране, изготвят са годишни отчети, които се представят в ИАОС).

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- Екологична - защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- Икономическа - оползотворяване материалите, заложени в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор” е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане. За

ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- Редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане;

Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.

- Прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба;
- Осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба
- Портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания;
- Предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща Разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

По отношение на отпадъците от отработени масла, задълженията на общината в това от се определят от Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр. 2/ 08.01.2013 г. Съгласно чл. 39 ал. 1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна нараства незначително и е твърде вероятно целите заложени в Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението, отколкото това в община Каспичан.

Следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- Идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;

- Определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това
- Въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи.

По отношение на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, задълженията на общината се определят от Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, приета с ПМС №355/28.12.2012 г. Съгласно чл. 25, ал. 1 от Наредбата, Кметът на общината оказва съдействие на организациите по оползотворяване, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и предаване на ИУЕЕО.

Изпълнение на задълженията за участие в системите за разделно събиране се осъществява, като се сключат договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, лица, които изпълняват задълженията си индивидуално или други лица, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

Община Каспичан няма сключен договор с дружество за събиране, транспортиране и временно съхранение на излезли от употреба електрическо и електронно оборудване.

В Община Каспичан не се събират данни за болничните отпадъци поради незначително малкото им количество. В община Каспичан няма болнични заведения. Болничната помощ за населението се осъществява в Многопрофилна болница за активно лечение "Д-р Д. Беров" гр. Нови Пазар, която обслужва общините Нови Пазар, Козлево, Каспичан и Каолиново.

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничния отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци за се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи хирургически отпадъци и др.

Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. Към момента не функционира система за получаване на данни за болничните отпадъци в общината.

6.Утайки от ПСОВ

Очакваното количество утайки крие риск за околната среда и за здравето на хората, в случай че не бъдат намерени и приложени съответните решения за тяхното стабилизиране, съхранение и/или оползотворяване. Законът за водите предвижда в канализационните мрежи и пречиствателните станции за отпадъчни води в населените места да бъдат включвани отпадъчни води съобразено с технологията за третиране на утайките предвид по-нататъшното им оползотворяване или крайно обезвреждане. По отношение на съществуващата йерархия на възможностите, когато става въпрос за устойчиво развитие в дългосрочен план, рециклирането и материалното оползотворяване на отпадъците са за предпочитане пред изгарянето или обезвреждането им чрез депониране. В случая с утайките от отпадъчни води вариантите следва да се разглеждат, в зависимост от различните нива на замърсителите, патогенните организми и въздействието им върху хората и околната среда.

Съществуващите в момента възможни варианти за оползотворяване или окончателно обезвреждане на утайки от отпадъчни води могат да бъдат обобщени по следния начин:

- Материално оползотворяване върху земеделска земя;
- Рециклиране на фосфора;
- Енергийно оползотворяване в термични процеси;
- Обезвреждане / наземно депониране.

При директното оползотворяване на утайки в земеделието е възможно възникването на някои неудобства (емисии на миризми, възможни рискове за околната среда или нещо друго). От друга страна не бива да се забравя, че тази употреба зависи от земеделските стопани, които не са длъжни да приемат утайки, а и техните изисквания към качеството се променят според сезона.

Очаква се нарастващите нужди от съвременно третиране на утайките, което да гарантира премахването на патогенните организми и контрола върху замърсителите, да доведат до използването на утайките върху земеделска земя само след тяхното предварително третиране. Всички основни методи за третиране трябва да бъдат подробно

разгледани по отношение на това дали са подходящи за предоставянето на устойчиво решение за управлението на утайките в конкретния случай.

7. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

Община Каспичан е въвела организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци във всички населени места от 2008 година, чрез поставени контейнери. Разпределението на контейнерите по населени места е направено съгласно Методиката за определяне броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на отпадъци, разработена от МОСВ, и съгласно необходимостта на населението.

Към 2020 г. се отчита, че събирането и транспортирането на битовите отпадъци, както и предоставянето на контейнери се осъществява от частна фирма.

В процеса се извършват действия за:

- Събиране и транспортиране на битови отпадъци от гр. Каспичан и останалите 8 населени места от общината и транспортиране до Регионално депо за общините Шумен, Смядово, Велики Преслав, Каолиново, Хитрино, Каспичан Венец, Нови пазар „Шумен“;
- Събиране на нерегламентирано изхвърлени битови и други отпадъци около съдовете и в жилищните райони и транспортирането им до депото;
- Почистване на контейнерните площадки, ако има отпадъци след обработка на контейнера;
- Почистване и извозване на отпадъци от локални замърсявания с битови или растителни отпадъци, както и отпадъци от пролетно почистване на зелени площи; ❋ Поддържане на териториите за обществено ползване, посредством ръчно метене на улични платна, тротоари, площади, алеи и други територии, както и машинно метене на улични платна и др.

На основание Заповед №РД-25-560/14.10.2019г. на кмета на община Каспичан са определени районите за събиране и транспортиране на отпадъците, както и честотата на сметоизвозване на битовите отпадъци на територията на общината. През 2020 г. в населените места: град Каспичан, без упоменатите в т.2 квартала, град Плиска, село Каспичан, село Златна нива, село Върбяне, село Кюлевча, село Косово и село Марково, за които са осигурени специализирани контейнери за битови отпадъци тип „Бобър”, да се извършва събиране,

извозване, сепариране и обезвреждане на битовите отпадъци, както и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

В град Каспичан и в частност: Местност „Сайдар кула”; Зона за курортноздравни нужди, без ул.”Плиска” от №2 до №27; Местност „Терасите”; Местност „Старите лозя”. няма съдове за съхранение на битови отпадъци, не се извършва сметосъбиране и сметоизвозване. Притежателите на битови отпадъци ги изнасят до местата, където са осигурени контейнери и заплащат такса за обезвреждане на отпадъците и поддържане чистотата на териториите за обществено ползвани /улични платна, площадки, зелени площи и други/.

Честотата на сметосъбиране на контейнери тип „Бобър” за гр. Каспичан – 8 пъти месечно, за съставните селища от община Каспичан – 2 пъти месечно. Съдовете за битови отпадъци заявени по чл.15, ал.2, т.2 от Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Каспичан, следва да бъдат съобразени с тези, които се обслужват по райони.

Депониране. Регионално депо за неопасни отпадъци

Регионалното депо за ТБО е въведено в експлоатация през 2005г. и обслужва населението на 9 общини - Шумен, Велики Преслав, Смядово, Каспичан, Нови пазар, Каолиново, Хитрино, Венец и Никола Козлево. Депото се състои от 3 бр. Клетки и е разположено на разстояние 30 км от Община Каспичан.

Депото отговаря на всички изисквания на Наредба №8 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, в която напълно са транспонирани изискванията на Директива 1999/39/ЕС за депата за отпадъци.

Отпадъците преди да постъпят на депото преминават през инсталация за сепариране. Негодните за рециклиране отпадъците се депонират. Към 2019 г. остатъчния капацитет на регионалното депо в кв. Дивдядово е 236 221 тона или 26,09% от проектния капацитет. Съгласно условията на издаденото комплексно разрешително не се разрешава извършване на дейност по обезвреждане, обозначена с код D 5 (специално изградени депа).

8.Замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Информацията, която има отношение към замърсените в миналото площадки се правят следните изводи индикира, че се наблюдават замърсявания на старите закрити

сметища на територията на общината. Освен това на замърсените в миналото площадки на територията на община Каспичан не са налице поставени знаци, забраняващи изхвърлянето на отпадъци извън определените за това места. В този смисъл не може да се ограничи повторното им замърсяване, поради факта, че този тип площадки не могат да бъдат разпознати, като затворени. Освен това в Община Каспичан няма данни за предприети мерки за обезвреждане на залежалите негодни за употреба пестициди, съхранени в 12 броя „Б-Б куб“, разположени на площадка в района на с. Марково.

Регистрира се дефицит на средства за финансиране за рекултивация на депо за неопасни производствени отпадъци от „Рока България“ АД, както и липса на информираност у населението на общината за правилното депониране на отпадъци, както и за рисковете за околната среда от различни видове замърсявания.

СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Рамковата директива за отпадъците (2008/98), съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща” (чл. 14), така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя” (чл. 8), които взаимно се допълват.

Принципът „Замърсителят плаща”

е заложен в Договора за създаване на Европейската общност (чл.174). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците,

получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) определя разширената отговорност на производителя, като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:
- изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
- осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП)

е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;

- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) определя разширената отговорност на производителя, като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:
- изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
- осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи масово разпространени отпадъци) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници.

Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците.

Другите лица, които участват в схемата, са общините, Регионалните сдружения на общини (РСО) за управление на отпадъците и фирмите или общински предприятия, на

които общините възлагат една или повече дейности, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци.

В анализираната схема общините имат традиционно големи отговорности, които нарастват особено в последните години, във връзка с новите изисквания за прилагане на йерархията на управление на отпадъците. Както в ЗУО, така и в наредбите на общините за управление на отпадъците са регламентирани изискванията към задължените в схемата лица, както и глобите и санкциите за неспазване на съответните нормативни разпоредби. Контролен орган са общините чрез определени от кмета длъжностни лица или инспекторат на общината за осъществяване на контролни дейности. Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от Общинския съвет за всяко населено място поотделно. Загубата на вторични ресурси поради закриването и рекултивацията на стари общински депа без оползотворяване на поне част от отпадъците е също слаба страна на управлението на отпадъците в схемата.

Разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Към 2014г. в схемата за Разширена отговорност на производителя (РОП) поетапно са включени следните масово разпространени отпадъци :

- Отпадъци от опаковки;
- Отпадъци от ИУЕЕО;
- Отпадъци от ИУМПС;
- Отпадъци от батерии и акумулатори;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти.

При тази схема за „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) лицата, пускащи на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност за тяхното последващо събиране и рециклиране, в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина от задължените в схемата фирми:

1. Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО.

2. Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО. Организации по оползотворяване (ОО) на МРО и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си са длъжни:

– Да получат разрешително по реда на ЗУО за осъществяване на дейността като ОО или за индивидуално изпълнение и организация на дейностите по разделно събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване;

– Да създават и финансират системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци;

– Да изпълняват програмата за управление на МРО и да достигнат целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване;

– Да осъществяват информационни кампании за обществеността;

– За ОО на отпадъци от опаковки – задължение и да обхванат определен брой население чрез системите за разделно събиране на отпадъците, включително чрез поставяне на контейнери за разделно събиране в населените места.

Най-често отговорността по събирането на тези отпадъци и предаването им за третиране/рециклиране е, чрез възлагане на организации по оползотворяване (ОООП).

При схемата за „Разширена отговорност на производителя“ финансирането на системите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на МРО се осъществява от фирмите – задължените лица в схемата, които пускат на пазара стоки, които след тяхната употреба се превръщат в МРО. В крайна сметка, това са част от производствените разходи на фирмите – задължени лица в схемата и представляват елемент от цената на съответния продукт.

Финансирането на дейностите по договорите се осъществява от организациите по оползотворяване, а общините са отговорни за съдействие при организиране на дейностите на териториите им. Организациите имат допълнителни задължения, в т.ч. да предоставят информация на общините, да финансират и осъществяват информационни кампании за широката общественост.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.3 АНАЛИЗ НА ФИНАНСИРАНЕТО, ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В СЕКТОРА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

С оглед измененията на чл. 67, ал. 2 от ЗМДТ, свързани с определяне размера на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице, това е сумата от размера на таксата за всяка услуга по чл. 62, която се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката, формирани по реда на чл. 66, ал. 13 за всяка услуга по чл. 62, се разпределят, като се приложи съответният начин за изчисление в зависимост от приетите от общинския съвет основи за услугите по чл. 62.

По силата на националното законодателство, Общинската администрация е изцяло отговорна за организиране на дейностите по управление на битови отпадъци и поддържане чистотата на населените места. Финансирането на услугите и дейностите се осигурява със средствата, предвидени в общинския бюджет, осигурени чрез такса „битови отпадъци", заплащани от домакинствата и промишлеността. Размерът на таксата се приема от Общинския съвет ежегодно.

Съгласно чл. 66, ал.1 от Закона за местните данъци и такси таксата за „Битови отпадъци" се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет въз основа на одобрена план – сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други; събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от Закона за управление на отпадъците и почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване. Размерът на такса битови отпадъци се определя за всяка услуга поотделно.

В последните години Приходите от такса „Битови отпадъци" (ТБО) не покриват изцяло разходите за управление на битовите отпадъци, като разликата се покрива и дофинансира от други собствени приходи на община Каспичан.

Съгласно Закона за местните данъци и такси в такса „Битови отпадъци” следва да се предвидят разходи за: закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци; почистване на уличните.

Поради тази причина се препоръчва търсене на възможности за финансиране на разходите за управление на отпадъците от европейски и други публични донори.

Методи, като завишаване на таксата битови отпадъци въз основа на завишаване размера на отчисленията, завишаване на разходите на извършваната услуга по събиране и транспортиране на отпадъци не се препоръчват, с оглед на поносимостта за плащане на услугата от местното население.

Чрез Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Каспичан е указан редът за извършването на дейностите, глобите и санкциите за замърсяване на общински места с отпадъци и други.

ПРИХОДИ ЗА 2018 Г., ГЕНЕРИРАНИ ОТ ДЕЙНОСТИ СВЪРЗАНИ С ОТПАДЪЦИТЕ:

- Приходи от такса битови отпадъци – 440 061 лв.;
- Възстановени отчисления по чл. 60 от ЗУО от РИОСВ – Шумен 12 588 лв;
- Приходи от разрешения за депониране на строителни отпадъци и земни маси – 0 лв.

ОБЩО ПРИХОДИ ЗА 2018 г. – 452 649 лв.

ПРИХОДИ ЗА 2019 Г., ГЕНЕРИРАНИ ОТ ДЕЙНОСТИ СВЪРЗАНИ С ОТПАДЪЦИТЕ:

- Приходи от такса битови отпадъци – 418 376 лв;
- Възстановени отчисления по чл. 60 от ЗУО от РИОСВ – Шумен 38 926 лв;
- Приходи от разрешения за депониране на строителни отпадъци и земни маси – 0 лв.

ОБЩО ПРИХОДИ ЗА 2019г. – 457 302 лв.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА РАЗХОДИТЕ ПО ПЛАН-СМЕТКА ЗА 2018 Г. Е КАКТО СЛЕДВА:

1. ПО ЧЛ.66, АЛ.1, Т. 1 ОТ ЗМДТ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪДОВЕ ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ – ОБЩО РАЗХОДИ: 0 ЛВ.

- Закупена листосъбирачна машина за 12 588 лв.;
- Закупен автомобил Мерцедес за 34 920 лв;
- Закупени съдове – контейнери тип " Бобър" – 2 880 лв.

2. ПО ЧЛ.66, АЛ.1, Т. 1 ОТ ЗМДТ СЪБИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ И ТРАНСПОРТИРАНЕТО ИМ ДО ИНСТАЛАЦИИ И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ТРЕТИРАНЕТО ИМ – ОБЩО РАЗХОДИ: 0 ЛВ.

- Такса депониране депо ОП «Чистота» гр.Шумен – 37 806 лв.;
- Такса сепариране Евроимпекс – 47 346 лв.;
- Отчисления по Наредба – 83 247 лв.

По чл.66, ал.1, т.2 от ЗМДТ за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и чл.64 от Закона за управление на отпадъците. - **Общо разходи: 0 лв.** Не са разходвани средства за:

- Поддръжка и експлоатация на общинско депо;
- Отчисленията по чл. 60 от Закона за управление на отпадъците **;**
- Отчисленията по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците;
- Такса депониране на битови отпадъци на регионално депо в гр. Шумен.

4. По чл.66, ал.1, т.3 от ЗМДТ за поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване ;

Общо разходи: 0 лв, които включват:

- За почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии, предназначени за обществено ползване – **0 лв.**
- За зимно поддържане и снегопочистване на уличната мрежа на територията община Каспичан – **6 500 лв.**
- За закриване на нерегламентираните сметища - **0 лв.**
- За административни разходи за начисляване на Такса битови отпадъци – **0лв.**
- за извозване строителни отпадъци " Голданфийлд" – 1 352 лв.

ОБЩО РАЗХОДИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2018 г. – 399 534 лв.
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА РАЗХОДИТЕ ПО ПЛАН-СМЕТКА ЗА 2019 г. Е КАКТО СЛЕДВА:

1. По чл.66, ал.1, т. 1 от ЗМДТ за осигуряване на съдове за съхранение на битови отпадъци – Общо разходи: 0 лв.

- Закупени контейнери тип «Бобър» 52 бр. за 28 032 лв.
- Закупена тракторна косачка за 23 998 лв.

2. По чл.66, ал.1, т. 1 от ЗМДТ събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им.

Общо разходи: 0лв.

- такса депониране депо ОП «Чистота» гр.Шумен – 47 084 лв.
- такса сепариране Евроимпекс – 49 256 лв.
- отчисления по Наредба – 100 872 лв.

3. По чл.66, ал.1, т.2 от ЗМДТ за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и чл.64 от Закона за управление на отпадъците:

Общо разходи: 0 лв, които включват:

- Поддръжка и експлоатация на общинско депо – 0 лв.
- Отчисленията по чл. 60 от Закона за управление на отпадъците – 0лв
- Отчисленията по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците – 0лв.
- Такса депониране на битови отпадъци на регионално депо в гр. Шумен – 0 лв.

4. По чл.66, ал.1, т.3 от ЗМДТ за поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване ;

Общо разходи: 0 лв., които включват:

- За почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии, предназначени за обществено ползване – 0 лв.
- За зимно поддържане и снегопочистване на уличната мрежа на територията община Каспичан – 0лв.
- За закриване на нерегламентираните сметища 0лв.
- За административни разходи за начисляване на Такса битови отпадъци – 0лв.

ОБЩО РАЗХОДИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2019 г. – 249 242 лв.

Други източници на приходи за управление на отпадъците

Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на управление на отпадъците.

Необходимо е подобряване на координацията между институциите при определянето на проектите, в т.ч. разработване на ясни критерии за финансиране и процедури за контрол.

Външно финансиране - Оперативни програми

Външното финансиране се извършва, чрез кандидатстване с проекти пред ОП „Околна среда 2021-2027г.", ПУДООС , ПРСР, НДЕФ и други финансиращи организации.

Организирането на системи за разделно събиране на отпадъците, оползотворяване и обезвреждане, които са в съответствие с по-високите изисквания, установени от законодателството, води до повишаване на разходите за управление на отпадъците и едновременно до намаляване на количеството, което се депонира.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.4 АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Достъпът до информация, повишаването на съзнанието и екологичната култура на обществото, насърчаването на участието му при вземане на решения и привличането му като партньор в процеса на управление на отпадъците е ключов момент, предопределящ до голяма степен успешната реализация на настоящата програма.

Действията на Общинската администрация в областта на опазването на околната среда и управлението на отпадъците достигат до гражданите на община Каспичан, чрез сесиите на Общинския съвет, местен печат, поместват се на електронната страница на Община Каспичан, провеждат се информационни кампании и публични събития.

Информирането на населението цели повишаване на културата на населението и по-конкретно намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане. Необходима е по-широка гласност както за възникнали проблеми пред общината, така и за търсене на решението им и привличане на общественост в изпълнение на предприетите мерки.

Общината участва неизменно и активно с позиция в заседанията на Регионалното сдружение за управление на отпадъците на регион Шумен.

За информиране на обществеността Общинска администрация Каспичан използва предимно поставянето на съобщения, обяви, организирането на срещи с представители на местни предприятия, арендатори, търговски фирми и домоуправители, както и

публикуването на информация на интернет страницата на общината. Чрез тези средства стават обществено достояние резултатите от предприетите мерки във връзка с управлението на отпадъците, осъществените проекти по опазване на околната среда, възникналите екологични проблеми и действията за тяхното решаване.

Като най-широко рекламирана и с най-голям брой участници (деца и възрастни), през последните години е националната инициатива „Да изчистим България". В дните на кампанията редица институции, организации, училища, детски градини, хора от града селата се включват в почистване на районите, около които живеят или работят.

През 2019 г. община Каспичан се включва в кампанията „ Да изчистим България заедно". В тази кампания се отчита и участието на доброволци от населените места в общината, ученици от училищата и детски градини и техните преподаватели и обслужващ персонал, които почистиха нерегламентирано струпани отпадъци около жилищните блокове и имотите си. Почистени са и други замърсени зони на територията на населените места в общината.

Проведените кампании дават своя резултат сред целевите групи, които се включват в тях, като включените в тях информационни и разяснителни дейности спомагат за възприемането на йерархията за управление на отпадъците:

- Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъци;
- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.

Необходимо е обаче, информационно - разяснителната политика на общината в областта на управление на отпадъците да обхваща всички основни потоци отпадъци и да се реализира системно, чрез подходящи методи и средства, съобразно целевите групи.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.6 АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯТ КАПАЦИТЕТ

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и добре обучен персонал, ангажиран с:

- Разработване и прилагане на законодателството, технически стандарти и ръководства за дейностите по управление на отпадъците;
- Разработване на политиката за управление на отпадъците, планиране и прилагане на местно ниво;
- Съгласуване на разрешения за дейности с отпадъци и за изграждане и експлоатация на инсталации за оползотворяване и обезвреждане;
- Упражняване на контрол, извършване на проверки и мониторинг на дейностите и инсталациите, образуващи и/или третиращи отпадъци;
- Иницииране и налагане на мерките по прилагане на законодателството; събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- Подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане за общинската инфраструктура за отпадъци.

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, изграждането и експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство за голяма част от по-малките общини. Това налага приемането на мерки за насърчаване на кооперирането между общините, с цел изпълнение на техните отговорности и ще подпомогне усъвършенстването на системите за управление на отпадъците в общините и чрез регионалните инициативи ще бъде осигурен достъп до необходимото ноу-хау и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена.

Дейностите по управление на отпадъците на местно ниво в община Каспичан се осъществяват чрез:

- Изпълнение на Общинската програмата за управление на отпадъците;
Спазване на Наредбите, приети от Общински съвет Каспичан, имащи отношение към темата с отпадъците.

В Общината управлението на отпадъците се извършва от Кмета на общината, ресорния Заместник кмет, Кметовете на населени места и младши експерт „Околна среда”. Контролните функции по дейностите за управление на отпадъците в рамките на общината имат кмета на общината, младши експерт „Околна среда”, а конкретно по населени места кметовете на населените места.

С въвеждането на нови изисквания в европейското, съответно и националното законодателство, непрекъснато се увеличава необходимостта от наличие на определено звено в общинската административна структура, което да има както основна функция – да подпомага по същество определените със съответните специализирани нормативни актове по управление на отпадъците, така и спомагателна функция, изразяваща се в съдействие, координация, техническа помощ и др. Основни и спомагателни функции имат следните направления:

- Общинска политика за отпадъците - изготвяне на планови и нормативни документи областта на управлението на отпадъците;
- Дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъците;
- Финансово обезпечаване - разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол и инспекции, в това число превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции;
- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол и инспекции, в това число превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции;
- Дейности за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.

С оглед на действащата административна структура на Община Каспичан, изпълнението на Програмата за управление на отпадъците се осъществява от Младши експерт „Околна среда”, на който са възложени следните функции, свързани с екологията и опазването на околната среда:

Изготвя или участва в изготвянето на програми, стратегии и планове за устойчиво развитие по отношение на околната среда;

- Участва в разработването, провеждането и контрол на мероприятия, касаещи опазването и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на Община Каспичан;
- Участва в оформянето на подсигуряването на финансовата обезпеченост на екологичните общински мероприятия и обекти;
- Контролира състоянието на компонентите и факторите на околната среда и източниците на замърсяване на територията на общината;
- Контролира събирането и обезвреждането на битовите и строителните отпадъци на територията на общината;
- Извършват проверки по опазване на околната среда в общината;
- Приемат и реагират своевременно на предложения и сигнали от граждани и юридически лица подадени устно, писмено в общинската администрация;
- Участват в съвместни проверки с представители на РИОСВ, РИОКОЗ, РПУ, Държавно горско стопанство и други;
- Проверка и оглед по молби на граждани, относно сеч на дълготрайна дървесна растителност;
- Подготвя и предоставя необходимите отчети по управление на отпадъците;
- Участва в рамките на своите компетенции в комисиите свързани с дейността на Общината и други.

Състояние на човешките ресурси с възложени функции в сферата на отпадъците.

Към настоящия момент контролната дейност по отпадъците се извършва от кмета на общината, младши експерт „Околна среда”, а конкретно по населени места кметовете на населените места.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците се препоръчва, включването в дейности за повишаване на професионалната квалификация, осигуряване на посещения на семинари и курсове за обучение и квалификация, в следните направления:

- Компетентност при разработване на нормативни актове, указания, планове и програми по управление на отпадъците на местно ниво;

- Упражняване на ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията по управление на отпадъците;

  Разделно събиране на отпадъците;
- Регионално управление на отпадъците;
- Подготовка, разработване, оценка и управление на проекти за изграждане на инфраструктура за събиране, съхранение и третиране (оползотворяване) на отпадъци;
- Процедури и условия за кандидатстване по различни Оперативни програми.; Прилагане на схеми за публично-частни партньорства.

Задълженията на Кмета на общината по отношение управление на отпадъците са разписани в Глава I на ЗУО, Раздел III Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация. Кметът на община е отговорен за:

- Осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци;
- Събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения;
- Почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- Избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения;
- Организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- Разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- Организирането на разделно събиране на опасните и биоразградими битови отпадъци.

Прегледът на функциите за управление на отпадъците в общината показва, че:

- По отношение на политиката за отпадъците, в Общината са изготвени планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци са организирани;

- Ежегодно се разработва и приема годишна план - сметка за дейности с отпадъците, като те се обезпечават финансово, чрез определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи, налагане на санкции могат да бъдат оптимизирани и засилени;

  Необходимо е да се подобрят дейностите за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационни и разяснителни дейности и кампании.

По отношение на състоянието на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци, прегледът показва, че:

- Персоналът, натоварен с функции за управление на отпадъците притежава необходимите качествени характеристики и професионална квалификация, но следва да се предвидят мерки за повишаване на квалификацията, тяхното задържане и професионално развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците;
- По отношение на количествената характеристика се установи недостатъчност на служители, които пряко и единствено да са отговорни за управление на отпадъците. Налице е нужда от поне още един специалист, който да изпълнява функции по управление на отпадъците;
- Общината разполага с необходимата материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала за изпълнение на функциите - осигурени помещения, офис оборудване, но няма специализиран автомобил за осъществяване на контролната дейност.

Анализът на институционалния капацитет за управление на отпадъците в общината показва, че възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на Кмета на общината са обезпечени, чрез функциите на административните звена в общинската администрация.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2 ПРОГНОЗИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Прогноза за населението

Данните за населението на община Каспичан за последните 10 години показват трайна тенденция за намаляване на броя на населението като това се отнася както за населението в градовете, така и за селата (Таблица III-1.1). През различните години темпът на намаляване е различен, като, с изключение на 2011 г., намалението е най-често около 1-2%.

Таблица III–1.1. Брой на населението по години и съотношение спрямо преходната година

Година	Брой			Спрямо предходна година		
	Общо	В градовете	В селата	Общо	В градовете	В селата
2010	8691	4220	4471			
2011	7954	3982	3972	8%	6%	11%
2012	7911	3950	3961	1%	1%	0%
2013	7817	3874	3943	1%	2%	0%
2014	7708	3791	3917	1%	2%	1%
2015	7687	3753	3934	0%	1%	0%
2016	7550	3686	3864	2%	2%	2%
2017	7431	3618	3813	2%	2%	1%
2018	7283	3542	3741	2%	2%	2%
2019	7230	3504	3726	1%	1%	0%

Източник: НСИ, обработка: „ААЗ Инженеринг“ ООД

Изчислена пропорционално спрямо прогнозата на НСИ за бъдеща динамика на населението на област Шумен, прогнозата за динамиката на населението на община Каспичан също е намаляваща спрямо предходните периоди. (Таблица III-1.2).

Таблица III–1.1. Брой на населението по години

Варианти на прогнозиране	Години		
	2020	2025	2030
I при хипотеза за конвергентност	7043	6707	6365
II относително ускоряване	7073	6771	6479
III относително забавяне	6937	6588	6228

Източник: НСИ, обработка: „ААЗ Инженеринг“ ООД

Според възприетата методологията, НСИ използва три възможни сценария при прогнозиране на населението, в зависимост от очакваното социално-икономическо развитие:

- I вариант (целеви, при хипотеза на конвергентност): Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално- икономическото развитие на страните членки.
- II вариант (относително ускоряване): При този вариант се предполага, че демографското развитие ще протича при благоприятни социално-икономически процеси в страната.
- III вариант (относително забавяне): При този вариант развитието на населението е прогнозирано при хипотези за неблагоприятни социално-икономически процеси в страната.

Доколкото в следващите години не се очаква икономически подем, е реалистично да се приложи първият сценарий, а именно този при хипотеза за конвергентност. Този сценарий е най-близо и до отчетения темп на намаляване на населението за последните няколко години.

Изчислена пропорционално за всяка от годините на действие на настоящата програма, прогнозата е представена в Таблица III – 1.3.

Таблица III – 1.3. Прогноза за населението на община Каспичан 2021-2028 г.

	Година							
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Прогнозен брой на населението	6976	6909	6841	6774	6707	6638	6570	6501

Източник: НСИ, обработка: „ААЗ Инженеринг“ ООД

2. Прогноза за нормата на натрупване за периода на действие на общинската програма за управление на отпадъците

Данните от направения анализ на количествата битови отпадъци и нормата на натрупване за последните 5 години показват рязък спад през 2016 г. и последващо плавно покачване достигащо през 2019 г. до ниво над първоначалното (Таблица III-2.1).

Таблица III – 2.1.

Година	**Генерирани отпадъци (тон)**	**Население**	**Норма на натрупване**
2015	2359	7687	307
2016	2120	7550	281
2017	2218	7431	299

2018	2206	7283	303
2019	2283	7230	316

Източник: Община Каспичан, НСИ, обработка: „ААЗ Инженеринг“ ООД

За изготвяне на прогнозата за периода на програмата е използвана именно достигнатата норма на натрупване към 2019 г. – 316 кг./ж./година.

Допуска се през прогнозирания период тази стойност да се намалява с 1% годишно поради два основни фактора. От една страна, за прогнозирания период не се очаква нарастване на икономиката в общината, дори по-скоро се очаква икономическа стагнация. Доколкото състоянието на икономиката е основен фактор за нарастването или намаляването на крайното потребление на домакинствата и съответно образуването на отпадъци, очакваната стагнация ще доведе до намаляване на нормата на натрупване. От друга страна, успешното прилагане от общинската администрация на мерките, заложени в настоящата програма, се очаква да бъде друг основен възпиращ фактор и да доведе до предотвратяване и допълнително намаляване образуването на отпадъци.

Изчислена на база стойностите за 2019 г. и намаляване от 1% годишно, нормата на натрупване в началото на периода – 2021 г., се очаква да бъде 309,4 кг./ж/година, а в края на периода – 2028 г., се очаква да бъде 288,4 кг./ж./година. Така, общо за периода на Програмата се очаква намаляване от 9,3% (Таблица III.2-2).

Таблица III.2-2. Прогноза за нормата на натрупване в община Каспичан, 2021-2028

	Година							
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Прогнозна норма на натрупване	309,4	306,3	303,3	300,3	297,2	294,3	291,3	288,4

Източник: „ААЗ Инженеринг“ ООД

3. Количества образувани отпадъци

На база на направените по-горе прогнози за броя на населението и нормата на натрупване, е изчислена прогнозата за количеството образувани отпадъци. Очаква се

Таблица III.1-1 Прогноза за количества образувани отпадъци, 2021-2028 г.

	Година							
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**

Прогнозно количество отпадъци (тон)	2158,67	2116,55	2074,77	2033,90	1993,65	1953,40	1914,06	1875,02

Източник: „ААЗ Инженеринг“ ООД

4. Прогнозиране на количествата отпадъци съгласно морфологичния състав на отпадъците

За целта на тази прогноза са използвани данни от изготвения морфологичен анализ на битовите отпадъци от Община Каспичан.

Прогнозирането на количествата отпадъци, съгласно техния морфологичен състав се основава на хипотезата, че при липса на съществени промени в структурата на населението или бизнеса, каквито за периода не се очакват, морфологичният състав остава постоянен. Приема се, че количествата от всеки вид отпадък се променят с промяната на нормата на натрупване и броя на населението като съотношението им се запазва.

Резултатите – в тонове годишно, са представени в следващата Таблица III.4 -1.

Таблица III.4-1. Прогнозирани количества отпадъци годишно според морфологична фракция за периода 2021-2028 г. (тона)

Отпадъци		**Година**							
Морфологична фракция	**%**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Хранителни	6,4%	138	135	133	130	128	125	122	120
Хартия и картон	15,74 %	340	333	327	320	314	307	301	295
Пластмаса	10,23 %	221	217	212	208	204	200	196	192
Текстил	2,93 %	63	62	61	60	58	57	56	55
Гума	0,27 %	6	6	6	5	5	5	5	5
Кожа	0,27 %	6	6	6	5	5	5	5	5
Градински	30,52 %	659	646	633	621	608	596	584	572
Дървесни	5%	108	106	104	102	100	98	96	94
Стъкло	6,89 %	149	146	143	140	137	135	132	129

Метали	4,52 %	98	96	94	92	90	88	87	85
Инертни	17%	367	360	353	346	339	332	325	319
Опасни	0,24 %	5	5	5	5	5	5	5	5
Общо	**100%**	2159	2117	2075	2034	1994	1954	1914	1875

Източник: „ААЗ Инженеринг“ ООД

5. Прогнозиране на количествата разделно събрани отпадъци

Този тип прогноза е целева прогноза. В нея се отчита влиянието на управленски фактори, които имат важно значение за развитието на процесите.

При изготвянето на прогнозата са отчетени данните от анализа на съществуващата ситуация в общината и по-конкретно нивото на разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло. Прогнозирането на количествата разделно събрани битови отпадъци през прогнозния период се основава на очакваните мерки, свързани с подобряване на системите за разделно събиране на рециклируеми отпадъци.

За база на прогнозата са използвани отчетените количества през 2019 г. – 5,572 тона разделно събрани рециклируеми отпадъци, и през 2016 г. – съответно 25,719 тона, когато е отбелязан своеобразен връх. Очаква се целенасочената политика на Общината да доведе в края на прогнозния период до достигане до върховите нива от 2016 г.

Таблица III.5-1. Прогнозирани количества разделно събрани отпадъци

периода 2021-2028 г. (полезна фракция в тона)

Разделно събрани рециклируеми отпадъци	**Година**							
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
ОБЩО	8,09	10,61	13,13	15,65	18,16	20,68	23,20	25,72
Хартия	2,38	2,98	3,58	4,18	4,78	5,38	5,98	6,58
Пластмаса	2,15	2,99	3,83	4,67	5,52	6,36	7,20	8,04
Метал	0,14	0,18	0,22	0,25	0,29	0,32	0,36	0,40
Стъкло	3,42	4,46	5,50	6,54	7,58	8,62	9,66	10,70

Източник: „ААЗ Инженеринг“ ООД

6. Прогнозиране на количествата рециклирани отпадъци

Чрез чл. 31, ал. 1, т. 1 на ЗУО се определя изискването за постигане на не покъсно от 1 януари 2020 г. на целта за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци.

Съгласно метод 1 от Приложение №1 на Решение на Комисията от 18 ноември 2011 година за установяване на правила и изчислителни методи за проверка на съответствието с целите, зададени в член 11, параграф 2 от Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (нотифицирано под номер С(2011) 8165), степента на рециклиране се определя в процент като съотношение между общото количество генерирани битови отпадъци от хартия, метал, пластмаса и стъкло спрямо рециклираното количество битови отпадъци от хартия, метал, пластмаса и стъкло.

Изчислени съгласно този метод прогнозните стойности на рециклираните отпадъци за периода на действие на Програмата имат следния вид:

Таблица III.6-1. Прогнозирани количества рециклирани отпадъци периода 2021-2028 г. (тона)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Общо генерирани рециклируеми отпадъци (тона)	806,9	791,2	775,5	760,3	745,2	730,2	715,5	700,9
Прогнозирани количества рециклирани отпадъци (тона)	403,5	395,6	387,8	380,1	372,6	365,1	357,7	350,4

Източник: „ААЗ Инженеринг“ ООД

Трябва да се отбележи, че прогнозните количества на рециклираните отпадъци от хартия, картон, пластмаса, стъкло и метали по-горе включват:

- Разделно събраните отпадъци от търговски обекти, предадени на организациите за оползотворяване на отпадъци;
- Разделно събраните отпадъци чрез цветните контейнери;
- Предадените отпадъци на пунктове за вторични суровини от домакинства и от фирми и организации;

- Разделно събраните и предадени безвъзмездно отпадъци на общинска площадка от граждани и фирми, в т.ч. чрез периодични кампании, организирани от общината.

Необходимо е прилагането на специални мерки за постигане на прогнозите.

7. Прогноза за количествата образувани и депонирани биоразградими отпадъци

Прогнозните количества на биоразградимите отпадъци в община Каспичан за периода 2021-2028 г., са определени на база данните от представения по-горе морфологичен състав. Съгласно дефиницията по т. 3 „биоразградими отпадъци“ от ДР на ЗУО, в настоящия анализ са отчетени всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други. За специфични отпадъци като текстил и кожа се предполага, че само част от количеството може да се приеме за биоразградимо. Като дял от общите отпадъци на община Каспичан, биоразградимите представляват общо 59,26% (Таблица III-7.1).

Таблица III.7-1. Прогнозирани количества генерирани биоразградими отпадъци периода 2021-2028 г. (тона)

Отпадъци	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Хранителни	138	135	133	130	128	125	122	120
Хартия и картон	340	333	327	320	314	307	301	295
Текстил (20%)	16	16	15,5	15	15	14,5	14	13,5
Кожа (25%)	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4
Градински	659	646	633	621	608	596	584	572
Дървесни	108	106	104	102	100	98	96	94
Общо	1262,5	1237,5	1214	1189,5	1166,5	1142	1118,5	1095,9

Източник: „ААЗ Инженеринг“ ООД

С чл. 31, ал. 1, т. 2 на ЗУО се определя, че най-късно до 31 декември 2020г. трябва да се ограничи количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. Според направените изчисления за региона на Община Кричим разрешените към 2020 г. за депониране биоразградими отпадъци към 2020 г. са 109 кг/жител. Отчитайки нормата към 2020 г. и очаквания брой на населението, са изчислени прогнозни количества разрешени за депониране биоразградими отпадъци за периода 2021-2028 г. (Таблица III-7.2).

Таблица III.7-1. Прогнозирани количества разрешени за депониране

биоразградими отпадъци периода 2021-2028 г. (тона)

	Година							
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Разрешени за Депониране БрО (тон)	760,38	753,08	745,67	738,37	731,06	723,54	716,13	708,61

Източник: „ААЗ Инженеринг“ ООД

Както се вижда от сравнението между прогнозата за количеството на генерираните и прогнозата за количеството на позволените за депониране биоразградими отпадъци, разликата между двата показателя варира през годините на програмата, но все пак остава значителна. В началото на периода разликата е прогнозирана на 519 тона, а в края на периода на 402 тона (Таблица III.7-1).

Таблица III.7-1. Разлика между прогнозираните количества генерирани и позволени за депониране биоразградими отпадъци за периода 2021-2028 г. (тона)

	Година							
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Разлика	518,62	500,92	484,33	466,63	449,94	434,46	417,87	402,39

Източник: „ААЗ Инженеринг“ ООД

Доколкото изчислената разлика между целените според чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО количества на депонираните биоразградими отпадъци и прогнозираните количества генерирани биоразградими отпадъци е значителна, се препоръчва предприемането на комплексни мерки в посока предотвратяване и оползотворяване на биоразградимите отпадъци. Конкретни мерки, които се препоръчват за предотвратяване на генерирането са:

- Разяснителни кампании и информиране на гражданите.
- Въвеждане на програма със стимули за намаляване на генерираните количества отпадъци.
- Подпомагане на изграждане на системи за домашно компостиране.

За оползотворяване на биоразградимите отпадъци се препоръчва:

- Изграждането на компостираща инсталация, функционираща на общински или регионален принцип.

- Въвеждане на система за разделно събиране на хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, в т.ч. предоставяне на контейнери за биоотпадъци на населението и закупуване на специализирани транспортни средства за обслужването им.

8. Изпълнение на общинските цели за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци

На база на описаните по-горе прогнози може да се прогнозира изпълнението на общинските и национални цели за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, свързано със съществуващите съоръжения и предстоящите за изграждане, които са заложени в Общинската програма за управление на отпадъците.

СПРАВКА

по чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове за предложения и становища постъпили относно обсъждане на Програма за управление на отпадъците на Община Каспичан за периода 2021г.-2028г.

На основание чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове и чл. 77 от Административно-процесуалния кодекс, **Програмата за управление на отпадъците на Община Каспичан за периода 2021г.-2028г.** бе публикуван на интернет страницата на Община Каспичан, раздел „Администрация“, подраздел „Проекти на нормативни актове“ на **07.06.2022г.**

В рамките на регламентирания тридесетдневен срок, съгласно разпоредбите на чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове, в деловодството на Община Каспичан не е постъпило и заведено писмено предложение относно **Програмата за управление на отпадъците на Община Каспичан за периода 2021г.-2028г.**

Съгласувал:
инж. Женя Радева
началник отдел ТСУ

ЗАЛИЧЕНО на основание чл.4,§2 и чл.6, §3 от Регламент (ЕС)2016/679

Изготвил:
Троян Халачев
мл.експерт ОС

ЗАЛИЧЕНО на основание чл.4,§2 и чл.6, §3 от Регламент (ЕС)2016/679

ул. „Мадарски конник“ № 91
9930 гр. Каспичан
телефон : +359 5351 / 74 74
факс : +359 5351 / 74 70
e-mail: obshtina@kaspichan.org
www. kaspichan.org

91 Madarski konnik st
9930 Kaspichan
Phone:+359 5351 / 74 74
Fax: +359 5351 / 74 70
e-mail: obshtina@kaspichan.org
www. kaspichan.org

П Р О Т О К О Л

от обявен обществен достъп

На основание чл. 26, ал. 2 и ал. 4 от Закона за нормативните актове и чл. 77 от Административно - процесуалния кодекс, Община Каспичан предостави възможност на заинтересованите лица да направят своите предложения и изразят становища по Доклада от Кмета на Община Каспичан, относно проект на Програмата за управление на отпадъците на Община Каспичан за периода 2021г.-2028г.

Мотивите за предложения проект и обява бяха публикувани на интернет страницата на Община Каспичан, раздел „Администрация“, подраздел „Проекти на нормативни актове“ на 14.03.2022г. Срокът за обществен достъп бе определен на 30 дни.

Днес 11.10.2022г., Йорданка Янкова - главен специалист „Обслужване на Общински съвет“ и Татяна Тодорова – главен специалист „Административно обслужване“, в присъствието на Троян Халачев – младши експерт „Околна среда“, след извършена проверка, установихме, че:

В рамките на регламентирания срок, в деловодствата на Община Каспичан и на Общински съвет - Каспичан няма постъпили и заведени писмени становища и предложения по предложение проект проекта на Програмата за управление на отпадъците на Община Каспичан за периода 2021г.-2028г. Такива не са постъпили и чрез електронните пощи на Община Каспичан и Общински съвет Каспичан, относно проекта на Програмата за управление на отпадъците на Община Каспичан за периода 2021г.-2028г.

Извършили проверката:

1. .....
/ Татяна Тодорова /

2. .....
/Йорданка Янкова/

Присъствал:

1. .....
/Троян Халачев/

ул. „Мадарски конник“ № 91
9930 гр. Каспичан
телефон : +359 5351 / 74 74
факс : +359 5351 / 74 70
e-mail: obshtina@kaspichan.org
www. kaspichan.org

91 Madarski konnik st
9930 Kaspichan
Phone:+359 5351 / 74 74
Fax: +359 5351 / 74 70
e-mail: obshtina@kaspichan.org
www. kaspichan.org